

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΣΤ'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1999

ΑΡΙΘ. 8

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

7. Σὲ μερικὲς ἀπὸ τὶς ἐπίσημες προσφωνήσεις ἢ ἀντιφωνήσεις, πὺ ἐγίναν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπισήμου ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προεβλήθη δεόντως ὁ οἰκουμενικὸς χαρακτὴρ τῆς Ὁρθοδόξιας καὶ ἐθίγη τὸ ζήτημα τοῦ –ὡς μὴ ὄφελεν ἀντιλεγόμενου– διαχριστιανικοῦ καὶ διαθρησκειακοῦ διαλόγου, ὁ ὁποῖος γίνεται, ὅπως πρέπει

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

νὰ γίνεται, πάντοτε μέσα στὰ πλαίσια τῆς «ἀπαρσαλεύτου ἐμμονης εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, παράδοσιν καὶ ζωὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν πλανηθέντων ἀδελφῶν ἡμῶν ὅπουδήποτε τῆς γῆς καὶ πρὸς ὅποιανδήποτε κατεύθυνσιν» (Ἀντιφωνήσις τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κατὰ τὴ Δοξολογία στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναὸ Ἀθηνῶν).

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου διεξοδικώτερος ἦταν ὁ Παναγιώτατος στὴν μνημειώδη ὁμιλία Του στὴν Αἶθουσα Τελετῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀναφερόμενος στοὺς καταπολεμοῦντες τὴ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων στοὺς διαλόγους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, εἶπεν: «Ὁ ἀνασχηματισμὸς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, συμφώνως τῇ ἐν Θεσσαλονίκῃ Παν-

ορθοδόξω ἀποφάσει, ὥστε νὰ ἱκανοποιῇ τὰς εὐλόγους ἐπιθυμίας τῶν Ὁρθοδόξων μελῶν αὐτοῦ, ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν ἐπίτευξιν ἄγουσαν, ἀλλ' οἱ κατὰ τῆς εἰς αὐτὸ συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν βάλλοντες διατηροῦν τὰς ἐπιφυλάξεις των καὶ ἐνίοτε παρεξηγοῦν τὴν πρακτικὴν σημασίαν τῆς συμμετοχῆς καὶ εἰσηγοῦνται τὴν ἀπεμπόλησιν ἐνὸς βήματος διεθνoῦς, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κηρύσσει πρὸς τοὺς μακρὰν αὐτῆς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν».

Ὅσον ἀφορᾷ στὸν διαθρησκειακὸ διάλογο ὁ Παναγιώτατος στὴν ἴδια ὁμιλία Του ἐπισημαίνει ὅτι μὲ τὸν διάλογον αὐτὸν ἐπιδιώκει, «ἵνα τὴν ἀνοχὴν μεταξὺ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ συμβιούντων μελῶν τῶν διαφόρων θρησκευμάτων ἐπιτύχη καὶ τὴν διαβίωσιν τῶν ἐνίοτε καὶ ἐκασταχοῦ πιεζομένων μελῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς στοργικὸς πατὴρ εὐχεράνη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα τῆς καταλλαγῆς καὶ τῆς ἀγάπης ἐντὸς καρδιῶν ἐνίοτε κατεχομένων ὑπὸ μισαλλοδοξίας εἰσαγάγη καὶ εἰς βελτίωσιν τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος συντελέσῃ, τοῦθ' ὅπερ μείζον κατόρθωμα τῆς βελτιώσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἐστὶ, καὶ περ καὶ τοῦτο δεῖ ποιῆσαι, κακεῖνο μὴ ἀφιέναι, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἐπιταγὴν».

Αὐτὰ ἐξηγοῦν γιατί ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Γ. Μητσόπουλος, κατὰ τὴν προσφωνήσιν του πρὸς τὸν Παναγιώτατο ἐξῆρεν ἐπιγραμματικῶς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Οἰκουμενι-

κοῦ Πατριάρχου διὰ «τὴν ἐνδεδειγμένην συνέχισιν εὐρείας ἀνταλλαγῆς σκέψεων μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν καὶ ἄλλων Μονοθεϊστικῶν Θρησκειῶν ἐπὶ θεολογικῶν θεμάτων καὶ μεγάλων τῆς ἐποχῆς προβλημάτων».

Παρόμοια ἐτόνισε στὴν γλαφυρὴ ὁμιλία του καὶ ὁ τ. Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἰ. Πεσμαζόγλου, ὁ ὁποῖος προέβαλε τὸ γεγονός ὅτι ὁ Παναγιώτατος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ διάλογο «Ρωμαιοκαθολικῶν, Ὁρθοδόξων καὶ Διαμαρτυρομένων», «Εβραίων καὶ Μουσουλμάνων», «γιατὶ παρὰ τίς διαφορὲς εἶναι ἀναγκαῖα ἢ προσέγγιση καὶ ὁμαδικὴ συνεργασία στὸ μέτρο τοῦ ἐφικτοῦ γιὰ νὰ μένει ὁ κόσμος μακριὰ ἀπὸ ἄκριτους ἐθνικισμούς καὶ θρησκευτικὲς μισαλλοδοξίες...».

Καὶ ὁ Πρύτανης τοῦ Παντείου Πανεπιστημίου κ. Ἡλίας Ε. Σιδηρόπουλος κατὰ τὴν προσφώνησί του στὸν Σεπτὸ Προκαθήμενο τῆς Ὁρθοδοξίας τόνισε: «*Η Α.Θ.Π... ὑποστηρίζει τὴ συμφιλίωση καὶ καταλλαγὴ μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, χωρὶς νὰ ὑποχωρεῖ ἀπὸ τὸ νὰ κατακρίνει τίς παρεκκλίσεις τους. Ἀποτελεῖ δὲ τὴν κολώνα, στὴν ὁποία στηρίζεται ἡ προσπάθεια εὐρέσεως ἀτραπῶν συνεργασίας καὶ κατανοήσεως, μεταξὺ τῶν θρησκειῶν, ἰδιαίτερα δὲ μὲ τίς δυὸ ἄλλες μονοθεϊστικὲς θρησκείες, τὴ Μουσουλμανικὴ καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴ, μὲ ἐπιστέγασμα τὸ Συνέδριο "Εἰρήνη καὶ Ἀνεξιθρησκεία" στὸ Βόσπορο τὸ 1994*».

8. Ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ πατριαρχικὴ ἐπίσκεψις ἔδωκεν ἀφορμὴ στὸ νὰ προβληθῆ δεόντως ἡ ὅλη Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐξαρθῆ εὐρύτατα τὸ ἀνακαινιστικὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο συντελεῖται τόσο στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὅσον καὶ στίς Ἱ. Μητροπόλεις, πολλὲς ἀπὸ τίς ὁποῖες ἐπισκέφθηκαν ὁ Παναγιώτατος.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, κατὰ τὴν Δοξολογία στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναὸ Ἀθηνῶν, ἀναφέρθηκε στὴν «*Παῦλειον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος*», καὶ ἰδιαίτερος στὴν Ἀποστολικὴ τοπικὴ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν, τόνισας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «*Τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀφυπνίσεως καὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ, θεῖα χειραγωγία, ἐξεπλήρωσεν ὁ Χριστοκίνητος Παῦλος εἰς τὴν λαμπρὰν Ἑλλάδα, κατὰ*

Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον (Ε. Π. 60, 265), γενόμενος ἰδρυτὴς πολλῶν τοπικῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Χώραν ἡμῶν καὶ πρῶτος Εὐρωπαῖος φωτιστής, ἐν τῇ πραγματικῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, ἐσχάτως δεινῶς παραποιουμένης ὑπὸ σφετεριστῶν τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν ἀξιῶν. "Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν", λοιπόν, καὶ συγκροτῶν τοὺς πρῶτους "Εὐχαριστιακοὺς πυρῆνας", κατῆλθεν εἰς τὴν "θεοσεβεστάτην" πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, τὸ "ἔρεισμα τῆς Ἑλλάδος", κατὰ Πίνδαρον, κονίστραν πολιτισμοῦ, πνευματικῶν ἀναζητήσεων, μορφοποιήσεως θεομῶν, ὡς τῆς Σολωνείου ἐκκλησίας, τὴν κοιτίδα μεταπλάσεως πολιτευμάτων καὶ μεταρρυθμίσεων, λίκνον πάσης φιλομουσίας, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, συναγωγὴν τῶν κατὰ καιροὺς ἀριστέων τοῦ πνεύματος τεταπεινωμένην τότε ὑπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν πορφύραν».

Τότε «*ἐνώπιον τῶν κλειδοκρατόρων πάσης ἀνθρωπίνης σοφίας ὁ Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ καὶ Εὐαγγελιστὴς τῶν Ἐθνῶν, μὲ γλῶσσαν θεοπρεπῆ, παρεμβαίνει, διὰ νὰ στρέψῃ, χωρὶς νὰ διαστρέψῃ, τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα πρὸς τὰς ἀνωτέρας ἀξίας τῆς "καινῆς διδαχῆς"... Παρὰ δὲ τὴν "ἐπώνυμον πέτραν τοῦ Ἀρείου", ἐπώνυμοι πολῖται συνεκρότησαν τὴν πρώτην ἀθηναϊκὴν Ἐκκλησίαν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ "τμάλφεστέρου ἀδάμαντος τῆς ὑψηλίου", τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὸν σηκὸν τοῦ Παρθενῶνος, καρδίαν παρηκμασμένης καὶ συμβατικῆς θρησκευτικότητος, ἐστήθη πλέον τὸ "Σταυροπήγιον" τοῦ "γνωστοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ"». Διὰ τοῦτο εὐστόχως ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος κατὰ τὴν ἀντιφώνησί Του στίς πρὸς τιμὴν Του ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις, ποὺ ἔγιναν στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Δημαρχείου Ἀθηνῶν τόνισε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «*Ὁ παρακείμενος τῇ Ἀκροπόλει βράχος τοῦ Ἀρείου Πάγου... ἀποτελεῖ ... μέγα κλέος τῶν Ἀθηνῶν καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ...χρειάζονται καὶ ἔργα δικαιοσύνης, διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀνάδειξιν τῆς πόλεως. Εἶναι δὲ ἴσως καιρὸς, κύριε Δήμαρχε, ἵνα μετὰ τοῦ λίαν ἀγαπητοῦ ἡμῶν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χριστοδούλου καὶ τῶν λοιπῶν συναρμοδίων ἐξετάσητε τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου βράχου, ὡς ἀξιολόγου μνημείου, δυναμένου νὰ προβληθῆ ἐπὶ τῷ ἰωβηλαίῳ τῶν**

2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Πρέπει νὰ ὑπομνησθῆ ὅτι ἤδη ἐνωρίτερον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου ἔχουν ἀποφασίσει νὰ τιμᾶται κατ' ἔτος μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα ἡ μνήμη τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολι. Ἀνάλογη εἶναι ἡ σημασία τῶν σχετικῶν ἐορτασμῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου, ποὺ ὀργανώνονται στὶς Ἱ. Μητροπόλεις, στὶς ὁποῖες βρίσκονται τοποθεσίες, στὶς ὁποῖες ἐκήρυξεν ὁ «Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν».

Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν ἀνέδειξε ἐπιφανεῖς προσωπικότητες, Ἱεράρχες, ἁγίους καὶ «νέφος νεομαρτύρων», καὶ ἐμψυχώνει τὸ ποίμνιο ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, γιὰ νὰ μένη αὐτὸ «ἀγνὸν καὶ ἀκμαῖον εἰς τὴν ἀέναον ροὴν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, δι' ἀντίστασιν κατὰ τῶν “κατεργαζομένων”, διὰ τῶν αἰρέσεων καὶ πλανῶν αὐτῶν, τὴν διάσπασιν τῆς θρησκευτικῆς ὁμοιογενείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, πρὸς νέαν “Βαβυλώνειον” αἰχμαλωσίαν ἡμῶν, κατὰ τὴν ἀνατέλλουσαν Χιλιετίαν. Ἀλλ' “ἡ βουλὴ αὐτῶν μωρανθήσεται” (Ἡσ. 19, 11)...».

Ὡς προσέθεσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κατὰ τὴν πρὸς τιμὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἔκτακτη πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς Ἱ. Συνόδου, «κατὰ τὴν περίοδο τῆς Αὐτοκεφαλίας ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» ἀπέτρεψε «δι' ἀγῶνων πολλῶν τὸν ἐναγκαλισμὸν τῶν τέκνων αὐτῆς ἀπὸ τὴν Σκύλλαν τῆς ἀπιστίας καὶ τὴν Χάρυβδιν τῆς δεισιδαιμονίας... Διὰ τὰς ἐλληνοφώνους καὶ μὴ Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ πλέον δεξαμενὴν ἀντλήσεως δυνάμεων καὶ ἀφιερωμένων ἐργατῶν, καλῶς πεπαιδευμένων, δι' ὅλην τὴν Οἰκουμένην».

Ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος τὴν 20ῆ Μαΐου 1999 κατὰ τὴν Πρόποσί Του στὸ πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ παρατεθὲν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας Γεῦμα, τόνισε χαρακτηριστικῶς: «Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν πληροῖ ἀγαλλιάσεως τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις ἠὲ δόκησεν, ἵνα καταστῆ δυνατὸν τὸ ἀπὸ μακροῦ ἐπιθυμητόν. Οὐδόλως δ' ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλει συνοδεύσει ἢ χάρις Αὐτοῦ τὴν ἡμετέραν πορείαν εἰρήνης, ἀγάπης καὶ πνευματικῆς ἐν Χριστῷ κοινωνίας μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

τῆς ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χριστοδούλου φιλοχρίστως καὶ εὐαρέστως πηδαλιουχομένης ἐν σοφίᾳ καὶ δυνάμει οὐ τῆ τυχούσῃ».

9. Τέλος ἐκ τῶν μνημμάτων, τὰ ὁποῖα ἀκούσθηκαν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπισήμου ἐπισκέψεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἃς μνημονευθῆ ὡς τελευταῖο τὸ μῆνυμα γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ εἰδικώτερον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέσα στὴν Χριστιανικὴ Οἰκουμένη καὶ εἰδικώτερον μέσα στὴν ἐνοποιουμένη Εὐρώπη. Χαρακτηριστικὲς εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ ἐπισημάνσεις τόσο τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅσον καὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ὁ Παναγιώτατος στὴν Αἶθουσα Τελετῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὴν 21ῆ Μαΐου 1999 ἐπεσήμανε σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχει βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς οἰκουμενικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀποστολῆς του. Δὲν λησμονεῖ βεβαίως οὐδέποτε τὸ Γένος ἐκ τοῦ ὁποῖο προέρχεται. Πιστεῖ ὅμως ὅτι τὸ Γένος ἀναδεικνύεται ὅταν ὑπηρετῆ τὴν πρόοδον, τὴν καταλλαγὴν καὶ τὴν συνεργασίαν ὄλων τῶν Γενῶν». Γι' αὐτὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο «ἀναλίσκεται... δι' ὀρισμένα πανανθρώπινα θέματα, ὅπως ἡ καταλλαγὴ καὶ ἡ διαπολιτειακὴ καὶ διαθρησκευτικὴ εἰρήνη καὶ ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος». Ἐπὶ πλέον «προασπίζεται διὰ θεοπρεποῦς πνευματικῆς δράσεως τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ζωῆς, ἐλευθερίας, ἀνεξίθρησκείας, παιδείας καὶ ἀξιοπρεπείας... Ἀποστολὴν ἔχει νὰ εἶναι φῶς ἐθνῶν καὶ κήρυξ μετανοίας καὶ ὄχι τιμωρὸς τῶν παραβατῶν τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων νόμων».

Ἐξ ἄλλου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος τὴν 21ῆ Μαΐου 1999 κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τιμὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τόνισε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ὁ ἀθεϊστικὸς “ἀνθρωπισμὸς” καὶ ὁ “ἄθρησκος” Χριστιανισμὸς τῆς Δύσεως, πνέουν τὸν λίβαν τῆς ἀποστασίας εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν Εὐρωπαίων καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴ καὶ πάλιν ἐπωμίζεται ἔργον Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου “ἐν ἑτέρα μορ-

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Πρωτ. 3746
Άριθμ. Διεκπ. 1579

Άθήνησι τῆ 14ῃ Ἰουλίου 1999

ΠΡΑΞΙΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν παραγράφων 1 καὶ 2 τοῦ ἀρθρου 6 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὴν ἀπὸ 8.6.1999 ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

Συγκαλοῦμεν

τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τακτικὴν Συνέλευσιν Αὐτῆς, ἀπὸ 5^{ης} ἕως 13^{ης} Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ὀρίζομεν ἡμέρας Συνεδριῶν Αὐτῆς τὴν 5^{ην}, 6^{ην}, 7^{ην}, 8^{ην},

11^{ην}, καὶ 13^{ην} Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., τόπον δὲ Συνεδριάσεως τὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριῶν τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου (Ἰασίου 1) καὶ ὥραν ἐνάρξεως τῶν Συνεδριῶν 9ην πρωϊνὴν.

Τῆ 5^ῃ Ὀκτωβρίου 1999 τελεσθήσεται Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Πετροῦ καὶ Παύλου ὑπὸ τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Κυρίλλου, συνωδὰ τῷ ἀρθρω 4, παράγραφος 1, τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1977 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

φη". Ἡ Εὐρώπη σήμερον διαμορφώνεται καὶ εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν τοῦτο γίνεσθαι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀντιλαμβάνεται τὸν ρόλον αὐτῆς ὡς ρόλον λόγου κριτικοῦ τῶν ἀδυναμιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ιδέας. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ διαπαιδαγωγῆσιν τὸν λαὸν ἡμῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς συνοχῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ὀλοκληρώσεως μὲ ἀγάπην μὲν πρὸς τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς ἀλλὰ καὶ μὲ ἐπισήμανσιν τῆς ἀνάγκης νὰ στηριχθῆ ἡ ποθητὴ ἐνότης τῶν λαῶν τῆς γηραιᾶς ταύτης ἡπείρου ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον καὶ τῆς ἀπαρεγκλίτου τηρησεως τῶν πανανθρωπίνων χριστιανικῶν ιδεωδῶν, τὰ ὅποια συνθέτουν κατὰ βάσιν τὸν ἐν δεινῇ

δοκιμασίᾳ τελοῦντα σήμερον Εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν. Τοῦτο ὅμως προϋποθέτει σύγκλισιν καὶ συμπόρευσιν πάντων ἡμῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θείων ἀληθειῶν, ἃς ἐκπροσωποῦμεν καὶ μετὰ διαλεκτικῆς ἰσχύος παράθεσιν αὐτῶν ἐνώπιον τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἡμῶν Εὐρωπαίων τῆς Δύσεως, νῦν ὅτε ἡ ἐννοια τῆς Εὐρώπης διευρύνεται καὶ δὲν ἀφορᾷ εἰς μόνους τοὺς ἄχρι τοῦδε λαοὺς αὐτῆς, ἀλλὰ περικλείει ἢ μέλλει νὰ περικλείσῃ καὶ τοὺς λαοὺς τῆς ποτε ἀνατολικῆς αὐτῆς πλευρᾶς τοὺς ἐν τῇ συντριπτικῇ αὐτῶν πλειονότητι ἀνήγοντας εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴν καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς ἀπορρέοντα χριστιανικὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν».

(Τέλος)

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Τρίτη, 5 Ὀκτωβρίου 1999

6.30 - 8.30 π.μ. Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, Καθολικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, ἱερουργουίντος τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Κυρίλλου.

9.00 π.μ. 1. Ἐναρκτήριος Ἱερά Ἀκολουθία εἰς τὸ Μέγα Συνοδικόν.

2. Προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνοδικούς Συνέδρους.

3. Ἀντιφώνησις τοῦ πρώτου τῆ τάξει τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου.

4. Ἐκλογή τῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς εἰς τὸν Τύπον ἀνακοινώσεις.

5. Εἰσαγωγικὴ Ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

11.00 π.μ. Διάλειμμα.

11.30 π.μ. 6. Συνέχεια τῆς Εἰσαγωγικῆς Ὁμιλίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

7. Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.

8. Ἀνακοινώσεις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου.

Τετάρτη, 6 Ὀκτωβρίου 1999

9.00 π.μ. Ἐναρκτήριος Προσευχή.

1. Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

2. Πεντάλεπτοι Εἰσηγήσεις τῶν Προέδρων τῶν Σ.Ε. περιέχουσαι τὸν Ἀπολογισμὸν τῶν πεπραγμένων διὰ τὴν παρελθούσαν τετραετίαν 1995 - 1999.

3. Εἰσηγήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ

Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, μὲ θέμα: «Ἐπίδομα εἰς τὰς χριστιανικὰς οἰκογενεῖας τῆς Θράκης διὰ τὴν ἀπόκτησιν τρίτου τέκνου. Συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ Ζητήματος».

4. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων. Διάλειμμα.

11.00 π.μ.

11.30 π.μ. 5. Εἰσηγήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου μὲ θέμα: «Συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ 3ον Κοινοτικὸν Πλαίσιον Στηρίξεως (Κ.Π.Σ.)».

6. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων.

7. Ἀνακοινώσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου περὶ Κτηματολογίου καὶ περὶ τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου.

12.30 μ.μ. 8. Εἰσηγήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου μὲ θέμα: «Λειτουργικὴ ἀκρίβεια, εὐταξία καὶ ἐνότης καὶ ψήφισις Κανονισμοῦ συστάσεως Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως».

9. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων.

10. Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

Πέμπτη, 7 Ὀκτωβρίου 1999

9.00 π.μ. Ἐναρκτήριος Προσευχή.

1. Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

2. Εἰσηγήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, μὲ θέμα: «Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπ' ἀριθμ. 1/1977 "Περὶ ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος"».

3. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω

- Εισηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.
 11.00 π.μ. Διάλειμμα.
 11.30 π.μ. 4. Εισήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου με θέμα: «*Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς Μεταμοσχεύσεις*».
 5. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.
 12.30 μ.μ. 6. Εἰσηγήσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μαξίμου «*Περὶ α) τῶν ὄρων ἀπονομῆς ὀφικίων εἰς κληρικούς, β) τῆς ἀπονομῆς τιμητικῶν διακρίσεων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας (Παράσημον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) καὶ γ) τῆς δημιουργίας τῆς τάξεως τῶν "Εὐσχημόνων" καὶ ψήφους Κανονισμῶν περὶ αὐτῶν*».
 7. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.
 8. Ψήφους διαφόρων Κανονισμῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.
 9. Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

Παρασκευή, 8 Ὀκτωβρίου 1999

- 9.00 π.μ. Ἐναρκτήριος Προσευχή.
 1. Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.
 ΝΟΜΟΚΑΝΟΝΙΚΑ
 ΖΗΤΗΜΑΤΑ
 2. Εἰσηγήσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου με θέμα: «*Παράστασις λαϊκοῦ συνηγόρου εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Δικαιοσύνην*».
 3. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.

11.00 π.μ. Διάλειμμα.

- 11.30 π.μ. 4. Εἰσηγήσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, με θέμα: «*Νομοκανονικὴ θεώρησις τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε.*».
 5. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.
 12.30 μ.μ. 6. Εἰσηγήσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης

κ. Ἀνδρέα με θέμα: «*Τρόπος μεταθέσεως τῶν Μητροπολιτῶν κατασταθέντων εἰς προσωρινὰς καὶ προσωποπαγεῖς Ἱεράς Μητροπόλεις. Μετατροπὴ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων αὐτῶν εἰς μονίμους*».

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.

7. Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

Δευτέρα, 11 Ὀκτωβρίου 1999

- 9.00 π.μ. Ἐναρκτήριος Προσευχή.
 1. Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.
 2. Ἐνημέρωσις ἐπὶ τῆς πορείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν (Ε.Κ. Υ.Ο.) ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου.
 3. Συζήτησις ἐπ' αὐτῆς.
 11.00 π.μ. Διάλειμμα.
 11.30 π.μ. 4. Εἰσηγήσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημητρίου με θέμα: «*Σύστασις Εἰδικῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν (Ἄρθρον 10 παρ. 5 τοῦ Ν. 590/1977) καὶ Ψήφους Κανονισμῶν περὶ αὐτῶν: α) Διὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα. β) Διὰ τὴν συντήρησιν μνημείων. γ) Διὰ τὴν Ἀκαδημίαν Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν*».
 5. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.
 12.30 μ.μ. 6. Εἰσηγήσις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου με θέμα: «*Σύστασις Εἰδικῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν (Ἄρθρον 10 παρ. 5 τοῦ Ν. 590/1977) καὶ ἔγκρισις Κανονισμῶν περὶ αὐτῶν: α) Διὰ τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα. β) Διὰ τὴν Οἰκογένειαν καὶ τὸ Παιδί γ) Διὰ τὸ AIDS καὶ τὰ Ναρκωτικά*».
 7. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις αποφάσεων.
 8. Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

Τρίτη, 12 Ὀκτωβρίου 1999

- 9.00 π.μ. Ἐναρκτήριος Προσευχή.
1. Ἀνάγνωση καὶ Ἐπικύρωση τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.
  2. Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ με θέμα: «Πόρισμα τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐτῶν 1991, 1994 - 1996».
  3. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων.
- 11.00 π.μ. Διάλειμμα.
- 11.30 π.μ.
4. Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου με θέμα: «Σύστασις δύο νέων περιστασιακῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων».
  5. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων.
- 12.30 μ.μ.
6. Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονος με θέμα: «Κανονισμὸς περὶ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
  7. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων.

8. Ψήφισις διαφόρων Κανονισμῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.
9. Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

Τετάρτη, 13 Ὀκτωβρίου 1999

- 9.00 π.μ. Ἐναρκτήριος Προσευχή.
1. Ἀνάγνωση καὶ Ἐπικύρωση τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.
  2. Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου με θέμα: «Τὸ μνημόσυνον τοῦ Πρώτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Ὑπερτιμία - Ἐξαρχία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
  3. Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω Εἰσηγήσεως. Λήψις ἀποφάσεων.
- 11.00 π.μ. Διάλειμμα.
- 11.30 π.μ.
4. Συμπλήρωσις Καταλόγου τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων κληρικῶν.
- 12.30 μ.μ.
5. Συγκρότησις Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὴν τετραετίαν 1999 - 2003 (Ἄρθρον 10 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»).
  6. Ὑπηρεσιακὰ θέματα.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Σταγῶν καὶ Μετεώρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ
 † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
 † Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ
 † Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
 † Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΛΕΟΠΑΣ
 † Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου ΙΑΚΩΒΟΣ
 † Ὁ Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστρατίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ
 † Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
 † Ὁ Βεροίας καὶ Ναούσης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης ΑΝΔΡΕΑΣ
 † Ὁ Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Πρωτ. 886
 Αριθμ. Διεκπ. 379

Αθήνησι τη 18η Φεβρουαρίου 1999

Πρὸς

Τὸν Ἐξοχώτατον κ. Γεράσιμον Ἀρσένην
 Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων
 Ἐνταῦθα.

Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ,

Συνοδικῆ ἀποφάσει, ληφθεῖση ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 9^{ης} ὑπερ-μεσοῦντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ε., καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν κοινοποιηθέντων ἡμῖν ἐγγράφων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνοῦ καὶ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, ἐκφράζομεν ὑμῖν τὴν ἔντονον ἀνησυχίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν εὐαίσθητον ἐθνικῶς χῶρον τῆς Θράκης μας.

Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἔχει, ὡς ὑμεῖς γνωρίζετε καλύτερον, ἀπὸ ἐτῶν ἀρχίσει νὰ διαφαίνεται ἡ ἐπεκτατικὴ τάσις τῶν ἐξ Ἀνατολῶν γειτόνων, οἱ ὅποιοι διὰ πολλῶν μεθοδεύσεων καὶ τεχνασμάτων προσπαθοῦν νὰ ἀλλοιώσουν τὴν ἐθνολογικὴν σύνθεσιν τῆς Θράκης, ὥστε κατὰ τὴν συνήθη τακτικὴν των νὰ θέτουν ἐκ τῶν ὑστέρων ζητήματα αὐτονομίας. Δεδομένης τῆς τοιαύτης καταστάσεως ὠρισμένα ἐνέργειαι τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ὄχι μόνον δὲν συμβάλλουν εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ὡς ἄνω προβλημάτων ἢ τὴν ἀνάσχεσιν ἔστω τῆς ἐπικινδύνου ταύτης πολιτικῆς, ἀλλὰ δημιουργοῦν ὀξύτερα προβλήματα, κυρίως διότι δὲν λαμβάνεται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ἡ τοπικὴ ἰδιομορφία ἢ ὁποῖα πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ ὑπολογίζεται κατὰ τὴν ἐκπόνησιν τῶν διαφόρων κοινωνικῶν προγραμμάτων. Πρόσφατον παράδειγμα ἀποτελεῖ τὸ πρόγραμμα «ἐκπαίδευση μουσουλμανοπαίδων», τὸ ὁποῖον χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὰ κονδύλια τοῦ 2^{ου} Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηριξέως καὶ ἡ ὑλοποίησις του ἀνετέθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. (Δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἀποτελεσματικώτερον ἀλλὰ καὶ ἀσφαλέστερον, ἐὰν ἡ ὑλοποίησις αὕτη ἀνετίθετο

εἰς τὸ Δημοκρίτειον Πανεπιστήμιον Θράκης, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον διαθέτει ἐξειδικευμένον ἐπιστημονικὸν δυναμικὸν διὰ τὰ θέματα ταῦτα, ἀλλὰ καὶ γνωρίζει καλῶς τὰς ἐπιτοπίους συνθήκας). Ἐνῶ δηλαδὴ σκοπὸς τοῦ ἐν λόγω προγράμματος εἶναι ἡ ἐντόπισις τῶν αἰτίων ἀποτυχίας ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, αἱ ὑπεύθυνοι τοῦ Προγράμματος Καθηγήτριαι τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διαπνεόμεναι προφανῶς ἀπὸ διεθνιστικὰς ἀντιλήψεις καὶ καταστᾶσαι δέσμαι τῶν ἀπόψεων τοῦ ἐν Κομοτηνῇ –γνωστοῦ ἤδη διὰ τὴν ὑποπτον δρᾶσιν του– Τουρκικοῦ Προξενείου, ἤχθησαν εἰς τὰς ἐξῆς ἄκρως βλαπτικὰς ἐθνικῶς θέσεις:

α) Τὴν εἰσαγωγὴν τῆς τουρκικῆς γλώσσης εἰς τὴν δευτεροβάθμιον Ἐκπαίδευσιν.

β) Τὴν κατάταξιν ὄλων τῶν μουσουλμάνων τῆς Θράκης εἰς μίαν ὁμάδα, τὴν τῶν «τουρκοφώνων», ἐνῶ εἶναι δεδομένον ὅτι ὑφίστανται αἱ ὁμάδες τῶν Πομάκων καὶ τῶν Ρωμᾶ (Ἀθιγγάνων), αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν ὡς μητρικὴν γλῶσσαν τὴν τουρκικὴν, ἀλλ' ἀντιστοίχως τὴν Πομακικὴν καὶ τὴν Ρωμανές.

γ) Τὸν ἔνεκα τῆς κατατάξεως αὐτῆς καταναγκασμὸν τῶν Πομάκων καὶ τῶν Ρωμᾶ νὰ ἀρνηθοῦν τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἰδιαίτερον πολιτισμὸν των ὅστις συνιστᾷ πολιτιστικὴν γενοκτονίαν τῶν ὁμάδων αὐτῶν, ἐμπνεομένην ἀπὸ τοὺς πράκτορας τῆς Τουρκίας καὶ συντελουμένην ἤδη, τῇ ἀνοχῇ ἢ ἀγνοίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

δ) Τὴν ἀποδοχὴν τῆς λίαν ἐπικινδύνου ἀπόψεως περὶ ὑπάρξεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Θράκην δύο κοινοτήτων.

Ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω θέσεων ἦτο ἡ δημιουργία κλίματος ἐκφοβισμοῦ εἰς βᾶρος τῶν Χριστιανῶν διδασκάλων, οἱ ὅποιοι μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπηρετοῦν εἰς τὸν χῶρον τῆς μειονοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐν Θράκῃ.

Κύριε Ὑπουργέ,

Οἱ διακονοῦντες εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς πατρῴας

Ἑλληνικῆς γῆς Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται φρυκτωροῦν, φυλάσσουντες τὰς Θερμοπύλας τῆς φιλάτης ἡμῶν Πατρίδος. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εὐρισκόμενοι εἰς τὰς ἀκριτικὰς ἐπαρχίας των –ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρω- νείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνὸς ἐπὶ τεσσαρα- κονταετίαν ὄλην ὑπηρετεῖ εἰς τὸν Νομὸν Ροδό- πης– γνωρίζουν καλύτερον ἴσως παντὸς ἄλλου τὰς συνθήκας αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα προβλήματα καὶ ὡς ἐκ τού- του εἶναι ὄχι μόνον χρήσιμον ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶς ἐπιβεβλημένον ὅπως ἐνημερώνωνται οὗτοι διὰ τὰ τοπικὰ θέματα καὶ ζητῆται ἡ γνώμη των διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν των. Ἡ ἀρμονικὴ συνεργασία Πο- λιτείας καὶ Ἐκκλησίας εἰς τὸν νευραλγικὸν καὶ εὐαίσθητον αὐτὸν χῶρον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρα-

τείας ἀποτελεῖ ὄχι μόνον εὐκαίαν ἀλλὰ καὶ ἀναγ- καίαν προϋπόθεσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἑλληνι- σμοῦ ἐν Θράκῃ ἀλλὰ καὶ τῆς εἰρηρικῆς συνυπάρ- ξεως Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων Ἑλλήνων πολιτῶν ἐν αὐτῇ.

Εὐελπιστοῦντες εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ὡς ἄνω ἐκτεθέντος ὄξυτάτου προβλήματος καὶ ἐπικαλού- μενοι ἐφ' ὑμᾶς δαψιλῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ κρατύνη καὶ ἐνισχύη τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἐν πᾶσι καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

Κοινοποιήσεις:

- Ἐξοχώτατον κ. Γεώργιον Παπανδρέου
- Ἐπιτρόπον Ἐξωτερικῶν
- Ἐνταῦθα.
- Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μαρω- νείας καὶ Κο- μοτηνῆς κ. Δαμασκηνόν
- Εἰς Κομοτηνὴν.

- Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ξάνθης καὶ Περιθε- ωρίου κ. Παντελεήμονα
- Εἰς Ξάνθην.
- Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος
- Παρ' ἡμῶν.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἀθήνα, 17 Αὐγούστου 1999
Α.Π. 1428

ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Μακαριώτατο
Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος
κ. Χριστόδουλο

ρω καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ σύνταξιν σχετικοῦ ὑπομνή- ματος ἀπὸ τὸν ἀρμόδιο γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ Εἰδικὸ Γραμματέα Παιδείας Ὁμογενῶν καὶ Δια- πολιτισμικῆς Ἐκπαίδευσης κ. Χαλκιώτη.

Μακαριώτατε,

Μὲ ἀφορμὴ τὴν Α.Π. 886/18.2.99 ἐπιστολὴ σας σχετικὰ μὲ τὴν ἀνησυχία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὰ συμβαίνοντα στὴ Θράκῃ, ζητήσαμε τὴν διεξο- δικὴν διερεῦνηση τῶν θεμάτων ποῦ ἔθιγε ἡ ἀνωτέ-

Κρίνω ὅτι τὸ ἐπισυναπτόμενο αὐτὸ ὑπόμνημα ἀπαντᾷ στὰ ζητήματα ποῦ ἀναφέρετε στὴν ἐπι- στολή σας.

Μὲ τιμὴ
Γεράσιμος Δ. Ἀρσένης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ
& ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρός: Τόν Υπουργό κ. Γεο. Άρσένη

Άθήνα, 10.8.99
Άριθμ. πρωτ. Ε5/1259

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Το πρόγραμμα «Έκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων» του ΥΠΕΠΘ εντάσσεται στο 2^ο Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης και στοχεύει στην ανάμρφωση της μειονοτικής εκπαίδευσης. Δέν είναι πρόγραμμα έρευνητικό αλλά μεταρρυθμιστικό. Το περιεχόμενό του τό έχει προσδιορίσει τό ΥΠΕΠΘ στα πλαίσια μιās ευρύτερης έθνικης πολιτικής για τή μουσουλμανική μειονότητα, γι' αυτό έξάλλου και δέν προκηρύχθηκε. Τή συνολική ευθύνη υλοποίησης του προγράμματος έχει ο Είδικός Γραμματέας Παιδείας Όμογενών και Διαπολιτισμικής Έκπαίδευσης κ. Δ. Χαλκιώτης, ένω ή εφαρμογή του, ως προς τό έπιστημονικό της σκέλος, ανατέθηκε στην καθηγήτρια Κοινωνιολογίας της Έκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Α. Φραγκουδάκη. Η ανάθεση αυτή έγινε με κριτήρια τήν πρότερη έπιστημονική εμπειρία της σε θέματα κοινωνικών άνισοτήτων στην εκπαίδευση, όπως αυτή αποδεικνύεται από πανεπιστημιακούς τίτλους, έπιστημονικές δημοσιεύσεις, προηγούμενη εργασία με στόχο τή βελτίωση της εκπαίδευσης μαθητών που ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες, όπως οίκογένειες αλλόγλωσσων και αλλόθρησκων πολιτών ή μεταναστών. Άντικείμενα του έργου είναι (α) ή συγγραφή νέων σχολικών βιβλίων για τή διδασκαλία της έλληνικής γλώσσας και των λοιπών μαθημάτων του έλληνόγλωσσου μέρους του αναλυτικού προγράμματος των μειονοτικών σχολείων (β) ή έπιμόρφωση των εκπαιδευτικών των μειονοτικών σχολείων στην χρήση των νέων βιβλίων και στις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

2. Το θέμα της διδασκαλίας της τουρκικής γλώσσας στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δέν έχει ποτέ αναφερθεί από τήν ίδια τήν κ. Φραγκουδάκη ή τους συνεργάτες της. Ένδεχομένως έχει γίνει άντικείμενο ιδιωτικών συζητήσε-

ων ή έχει τεθεί στα πλαίσια των έπιμορφωτικών σεμιναρίων από μουσουλμάνους εκπαιδευτικούς, αλλά ένα τέτοιο γεγονός σαφώς και δέν μπορεί να χρεωθεί στους υπευθύνους του προγράμματος. Άλλωστε, τό συγκεκριμένο πρόγραμμα άφορά άποκλειστικά τή μειονοτική εκπαίδευση όπως αυτή είναι θεσμοθετημένη και δομημένη και δέν έχει σχέση με εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σε μη μειονοτικά σχολεία.

3. Η άναφορά στην ύπαρξη δύο «κοινοτήτων» στη Θράκη σαφώς και δέν εκφράζει τήν πολιτική του ύπουργείου μας, και όταν παλιότερα, κάποιοι φορείς της Θράκης μάς άνέφεραν τό γεγονός, τό όποιο μνημονεύει και ή έπιστολή της Ίερās Συνόδου, έρευνήσαμε τό ζήτημα και πράγματι, ή κ. Φραγκουδάκη σε κάποια συζήτηση, έν τή ρύμη του λόγου, χρησιμοποίησε τόν όρο «οί δύο κοινότητες» αλλά, άμέσως μετά, λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει τό ζήτημα της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη, τό διόρθωσε σε «οί δύο κοινωνικές ομάδες». Έχοντας υπόψη τήν έπιστημονική ειδίκευση της κ. Φραγκουδάκη, είναι λογικό να κατανοήσουμε ότι ως Κοινωνιολόγος της Έκπαίδευσης χρησιμοποίησε τόν όρο με τήν καθαρά έπιστημονική του διάσταση και σε καμιά περίπτωση ή συγκεκριμένη άναφορά δέν έμπεριείχε κάποια πολιτική διάσταση.

4. Η προσπάθεια που καταβάλλει τό τουρκικό προξενείο στην Κομοτηνή, με στόχο τή διάδοση και επικράτηση συγκεκριμένων άντιλήψεων και στάσεων στους κόλπους της μουσουλμανικής μειονότητας, είναι γνωστή και δέν άμφισβητείται από κανένα, έξάλλου όπως γνωρίζετε, έχω πλήρη γνώση των διαστάσεων και της σοβαρότητας του ζητήματος. Έπομένως, είναι άνυπόστατοι οί ισχυρισμοί ότι πρόγραμμα του ΥΠΕΠΘ μπορεί να βρίσκεται και να κινείται στο ίδιο μήκος κύματος

μέ το τουρκικό προξενείο. Ώς αρμόδιος Ειδικός Γραμματέας έποπτεύω, έλέγχω και ένημερώνομαι άδιαλείπτως για τίς όποιες δρατηριότητες, κινήσεις και πρωτοβουλίες τών έπιστημονικών έπιτελείων του προγράμματος στή Θράκη. Παράλληλα, γίνεται συνεχής άξιολόγηση τών παραδοτέων προϊόντων και συνεχείς έλεγχοι όλων τών διαδικασιών και από το ΥΠΕΠΘ και από τίς ύπηρεσίες τής Εύρωπαϊκής Κοινότητας που άφορούν ζητήματα οικονομικής διαχείρισης άλλά και το κατά πόσον ή ύλοποίηση του προγράμματος παραμένει στα πλαίσια τής πολιτικής για τήν έκπαιδευση τής μουσουλμανικής μειονότητας όπως τήν έχει διαμορφώσει το ΥΠΕΠΘ.

5. Είναι γνωστό ότι ή μουσουλμανική μειονότητα τής Θράκης συμπεριλαμβάνει στους κόλπους της άτομα τουρκογενή, καθώς έπίσης πομακικής και τσιγγάνικης καταγωγής. Όμως, τά μειονοτικά σχολεία έχουν διαμορφωθεί μέ βάση έλληνοτουρκικές συμφωνίες και πρωτόκολλα και το άναλυτικό τους πρόγραμμα χωρίζεται σε έλληνό-

γλωσσο και τουρκόγλωσσο.

6. Στα μειονοτικά δημοτικά σχολεία μέχρι σήμερα, κατά όμόφωνη γνώμη τών εκπαιδευτικών, ή συντριπτική πλειοψηφία τών μαθητών έφτανε στο άπολυτήριο (α) χωρίς έπαρκή γνώση τής ελληνικής γλώσσας και (β) χωρίς καμιά άπολύτως γνώση ιστορίας, γεωγραφίας και τών λοιπών μαθημάτων του ελληνικού προγράμματος άφού οί μαθητές δέν καταλάβαιναν το περιεχόμενο αυτών τών μαθημάτων. Το έργο «Έκπαιδευση Μουσουλμανοπαίδων» μέ τά νέα βιβλία, και ιδίως μέ τή συμβολή τών έπιμορφωμένων εκπαιδευτικών, παρέχει ήδη σοβαρές έλπίδες ότι θα άλλάξει ριζικά τήν κατάσταση αυτή και θα άνοίξει το δρόμο για τή σταδιακή γενίκευση του ύποχρεωτικού σχολείου και συνεπώς τής έξασφάλισης ίσων εύκαιριών εκπαιδευτικής άνόδου.

Ό Ειδ. Γραμματέας
Δ. Χαλκιώτης

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ

Πρός Μακαριώτατο Άρχιεπίσκοπο Άθηνών
και πάσης Ελλάδος κ. κ. Χριστόδουλο

Μακαριώτατε,

Πλήρεις του πνεύματος τής εύχαρίστησης δι' ό,τι έρχεται από του Κυρίου, ούτως και δια τά μαρτύρια εις τά όποια άκόμη βρισκόμαστε μαζί μέ τον πιστό λαό και κλήρο, έχουμε το εύχαριστο και άγιο καθήκον, όπως εις τήν Μακαριότητά Σας, τον κλήρο και εύγενή λαό άλλά και εις τους άποστόλους του άνθρωπιστικού έργου, εκ μέσης τής καρδιάς εύχαριστήσουμε δια τήν πελώρια εύαγγελική άγάπη προς ήμās και το μαρτυρικό μας λαόν, φανερωμένη εις τήν συγκέντρωση και άποστολή τής άνθρωπιστικής βοήθειας, σε είδη διατροφής, φαρμάκων, ρούχων και ύποδημάτων.

Αυτή ή πολύτιμη και μεγάλη άνθρωπιστική βοήθεια έφτανε πολλές φορές εις τήν πόλιν μας και εις τήν Άλέξινατς, δεύτερη πόλη τής Έπαρχίας μας, τάς δυο πόλεις οί όποιες υπέφεραν πολύ και καταστράφηκαν φοβερά από τους δύο μισητών βομβαρδισμούς του ΝΑΤΟ. Η μέγιστη ήρθε τήν 26 Ιουνίου (12 νταλίκες). Ταύτη άνακού-

φισε πολύ δυστυχία του λαού μας όσον άφορά ήκανοποίηση τών βασικοτάτων άναγκών τής ζωής.

Δέν ύφίστανται λέξεις ίνα εκφράσουμε τά αισθήματα τής εύχαρίστησης δι' όλα όσα, μέ πόθο να άνακουφίσετε τήν δυστυχία του λαού και μεταφέρετε τήν έλπίδα και ένθάρρυνση, εκάματε δια τον λαόν μας εις τάς δυσκολοτάτας ήμέρας του μαρτυρίου μας.

Έέρουμε ότι γνωρίζετε άρκετά περι τής τραγωδίας μας, προκαλουμένης μέ τήν έπίθεση του ΝΑΤΟ και τών Άλβανών. Δυστυχώς, τά μαρτύρια μας δέν έπαυσαν.

Γνωρίζετε ότι καταστράφηκε σχεδόν όλη ή βιομηχανία μας, ότι υπέφερε και ότι άκόμη ύποφέρει ο άθώος μας λαός. Εις τήν έπαρχία μας έχουν καταστραφεί πολλές πόλεις -Ναϊός, Άλεξινάτς, Κουρσουμλιά, Κρούσεβατς. Μερικές δεκάδες χιλιάδων εργαζομένων έμειναν χωρίς εργασία... Μαρτύριο και έξορία τών Σέρβων από το Κοσσυφοπέδιο συμπλήρωσε το ποτήριον τών δεινών... Ούτως ώστε εις τήν Έπαρχία μας να έχουμε πάνω τών είκοσι χιλιάδων προσφύγων.

Με τοιαύτη κατάσταση οί ἴδιοι καταλαβαίνετε πόσο μεγάλη σημασία δια ἡμᾶς ἔχει ἡ καλωσύνη Σας καί ἡ πολύτιμη βοήθειά Σας, ἡ ὁποία ἔχει διπλευρη σημασία: ὑλική βοήθεια καί ἠθική ἐνθάρρυνση.

Δέν δυνάμεθα παρὰ διαμέσου τῆς Μακαριότητός Σας νά εὐχαριστήσουμε τοὺς κοιμιστάς καί συνοδούς τῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας, οἱ ὁποιοί ἔζησαν πολλές δυσκολίας εἰς τὰ σύνορα ὅπως καί τὸν κίνδυνο τοῦ βομβαρδισμοῦ εἰς τὰς πόλεις μας.

Ἡ Ἐκκλησία μας καί ὁ ὀρθόδοξος λαός μας οὐδέποτε ξεχάσουν ὅ,τι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί ὁ λαός τῶν Ἑλλήνων ἔπραξε δια τοὺς

ὁμόδοξους ἀδελφούς, λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο εἴμαστε ἀπέραντα εὐγνώμονες.

Εὐχόμαστε ὁ Πανάγαθος Θεὸς νά δωρίσει εἰς τὴν Μακαριότητά Σας, τὸν κληρο καί τὸν λαό Σας κάθε ἀληθινὸ ἀγαθόν, δι' ὅλα τὰ ὁποῖα ἐκάματε καί τὰ ὁποῖα ἀκόμη πράττετε πρὸς τὸν σταυρούμενο λαό μας.

Παρακαλοῦμε τὴν Μακαριότητά Σας νά δεχθεῖ ἀπὸ τὴν ταπεινοφροσύνη μας τὰς ἐκφράσεις τῆς βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης.

Τὸν ἑαυτὸν μου καί τὸ πιστό μας πλήρωμα συστήνουμε εἰς τὰς ἀγίας Σας προσευχάς.

† Ἐπίσκοπος τῆς Ναῖσου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΝΑΤΟ

Γενικός Γραμματεὺς
Τηλ.: (32 - 2) 707.49.17
707.41.11
Fax: (32-2) 707.46.66

North Atlantic Treaty Organization
Boulevard Leopold III
B - 1110 Bruxelles
5 Ἰουλίου 1999

Μακαριώτατε,

Σὰς εὐχαριστῶ διότι με ἐκάματε κοινωνὸ τῶν ἀνησυχιῶν σας γιὰ τὶς συνεχιζόμενες πράξεις βίας καί τὰ ἐπεισόδια παρανομίας στὸ Κόσοβο. Ὅπως δηλώθηκε δημοσίως σὲ πολυάριθμες περιπτώσεις, τὸ ΝΑΤΟ καταδικάζει ὀλοκαρδίως αὐτὴ τὴν συμπεριφορά. Κατὰ τὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή μου στὴν Πρίστινα ἐκάλεσα ἐγὼ προσωπικὰ τὶς διάφορες ἐθνικὲς ομάδες στὴν ἐπαρχία νά ἐπιδείξουν αὐτοσυγκράτηση καί νά ἐργασθοῦν γιὰ τὴν ἐθνικὴ τους συμφιλίωση.

Ἦδη ὁμως τὰ λόγια μας τὰ κάνουμε καί πράξεις. Ἀπὸ τὴν ἐγκατάστασή μας στὸ Κόσοβο τὰ στρατεύματα τῆς εἰρηνευτικῆς δυνάμεως ΚFOR ἔχουν λάβει σθεναρὴ στάση ἐναντίον τῶν πράξεων παραβιάσεως καί μὴ συμμορφώσεως πρὸς τὴν Ἀπόφαση 1244 τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν (UN Security Council Resolution 1244). Πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸ,

μία ἀπὸ τὶς κυριότερες ἀποστολὲς τοῦ ΚFOR εἶναι νά καταστήσουν ἓνα ἀσφαλὲς περιβάλλον γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Κοσσοβού, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐθνικῆς ἢ θρησκευτικῆς τους προελεύσεως. Τὸ ΚFOR ἐκτελεῖ τὴν ἀποστολή του με ἓνα δίκαιο καί σταθερὸ τρόπο καί τὰ ἀποτελέσματα ἀρχίζουν νά εἶναι ἐμφανῆ. Εἶναι ἀκλόνητος ἡ πεποίθησή μου ὅτι καθὼς τὰ στρατεύματα τοῦ ΚFOR ἀναπτύσσονται, με τὴν πλήρη δυνάμη τους, ἡ κατάσταση θά βελτιωθεῖ περισσότερο.

Εὐχόμαι εἰλικρινὰ με τοὺς ἀγῶνες τῆς διεθνοῦς κοινότητος καί ὅλων τῶν κοινοτήτων στὸ Κόσοβο νά μπορεῖ σύντομα νά δημιουργηθεῖ πάλι ἓνα πολυεθνικὸ Κόσοβο στὸ ὁποῖο ὅλοι οἱ πολίτες θά μποροῦν νά ζοῦν με εἰρήνη καί ἀσφάλεια.

Εἰλικρινὰ ὑμέτερος,
Javier Solana

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Πρωτ. 4336
 Άριθμ. Διεκπ. 1732

Άθήνησι τη 25η Αύγουστου 1999

Πρός
 τόν Έξοχώτατον
 κ. Γεώργιον Παπανδρέου
 Ύπουργόν Έξωτερικῶν
 Ένταῦθα

Έξοχώτατε,

Πληροφορηθέντες, ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1316/Β/24.6.1999 φύλλου τῆς «Έφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως», περὶ τῆς συστάσεως, δι' ἡμετέρας ἀποφάσεως, Έπιτροπῆς, ἡ ὁποία «θὰ μελετήσῃ τὰ προβλήματα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας», ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως γνωρίσωμεν ἐν προκειμένῳ τὰς ἡμετέρας ἀπόψεις, καθόσον ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀφορᾷ εὐθέως εἰς θέματα ἀπτόμενα τῶν ἡμετέρων ἀρμοδιοτήτων, οὐχὶ μόνον ὑπὸ στενήν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ εὐρύτεραν ἄποψιν καὶ ἔννοιαν. Άλλωστε, ἐπ' αὐτῶν ἀκριβῶς τῶν θεμάτων ὑπῆρξε πάντοτε καὶ ἀνεκαθεν στενή συνεργασία Έκκλησίας καὶ Πολιτείας, γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀπέβη πολλαπλῶς χρήσιμον δι' ἀμφοτέρους τοὺς θεσμούς.

Αἱ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡμέτεραι ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις, ἐν συμπληρώσει τῶν ὄσων ἀντηλλαγῆσαν μεταξὺ ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γραφείῳ συνάντησιν ἡμῶν, τη 23.8.1999, ἀναφέρονται εἰς τε τὸ τυπικὸν καὶ τὸ οὐσιαστικὸν μέρος τοῦ θέματος, εἶναι δὲ αἱ ἀκόλουθοι:

α. ΤΥΠΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

1. Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΑΣ 1302/14.6.1999 ἀποφάσεως ἡμῶν συγκροτεῖται Έπιτροπὴ Μελέτης τῶν Προβλημάτων τῆς Θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις, ὡς ἡ ἰδία ἀναφέρει εἰς τὸ σκεπτικὸν αὐτῆς, εἰδεύεται ἐπὶ: α) τοῦ ἄρθρου 16, παρὰγραφος 1, περιπτώσις δ', τοῦ Ν. 1558/1985 καὶ β) τοῦ ἄρθρου 31, παρὰγραφος 3 τοῦ Ν. 2594/1998.

Ἡ πρώτη τῶν διατάξεων τούτων ἀναφέρει ἀπλῶς, ὅτι οἱ Ύπουργοὶ ἐκδίδουν τὰ κατ' ἐξουσιοδότησιν νόμου κανονιστικὰ διατάγματα καὶ τὰς

κατ' ἐξουσιοδότησιν νόμου κανονιστικὰς πράξεις.

Άρα ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἢ λειτουργήσῃ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐτέρα διάταξις ἐξουσιοδοτοῦσα τὸν Ύπουργόν, ὅπως προβῆ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἀντιστοίχου κανονιστικοῦ διατάγματος ἢ τῆς κανονιστικῆς πράξεως. Δηλαδή, ἡ ἐν λόγῳ διάταξις ἀπλῶς ἐπαναλαμβάνει τὴν ταυτόσημον διάταξιν τοῦ ἄρθρου 43, παρὰγραφος 2 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ δευτέρα τῶν ὡς ἄνω διατάξεων (ἄρθρον 31, παρὰγραφος 3 τοῦ Ν. 2594/1998) ἀναφέρει, ὅτι διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ύπουργῶν Έξωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν δύναται νὰ συγκροτοῦνται ὁμάδες ἐργασίας ἐξ εἰδικῶν ἐπιστημόνων δυναμένων νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀποδοτικότεραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τοῦ Ύπουργείου Έξωτερικῶν πρὸς κατάρτιον μελετῶν ἢ διεξαγωγὴν ἐρευνῶν.

2. Παρατηροῦμεν, πρωτίστως, ἐν προκειμένῳ, ὅτι, βάσει τῆς τελευταίας ὡς ἄνω διατάξεως, τοιαύτη ἀπόφασις, ὡς ἡ ἐπίμαχος, διὰ τὸ θέμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται (κατάρτισις μελέτης περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας) ἐπιτρέπεται νὰ ἐκδοθῇ μόνον ὡς κοινὴ ἀπόφασις τῶν Ύπουργῶν Έξωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν. Ὑπὸ μόνου τοῦ Ύπουργοῦ Έξωτερικῶν ἢ ἐκδοσις τοιαύτης ἀποφάσεως εἶναι νόμῳ ἀδύνατος, ὡς τοῦτο εὐθέως καὶ ρητῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπικαλουμένην διάταξιν (ἄρθρον 31, παρὰγραφος 3 τοῦ Ν. 2594/1998). Καὶ ναὶ μὲν ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις ἀναφέρει, ὅτι θὰ ἐκδοθῇ κοινὴ ἀπόφασις τῶν Ύπουργῶν Έξωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν βάσει τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω ἄρθρου, εἰδικῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ἀμοιβὴν τῆς Έπιτροπῆς, πλὴν ὅμως ἐπισημαίνομεν, ὅτι κατὰ ρητὴν διατύπωσιν τῆς παρούσης διατάξεως ἀπαιτεῖται κοινὴ ἀπόφασις τῶν δύο ὡς ἄνω Ύπουργῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἥτοι καὶ διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς Έπιτροπῆς (βλέπε κείμενον ἄρθρου 31, παρὰγραφος 3) καὶ διὰ τὴν ἀμοιβὴν τῶν μελῶν αὐτῆς (βλέπε κείμενον ἄρθρου 31, παρὰγραφος 4). Ἡ πα-

ροῦσα, ἐπομένως, ἀπόφασις πάσχει τυπικὴν ἀκυρότητα, δημιουργοῦσαν βάσιμον λόγον ἀκυρώσεως αὐτῆς.

3. Τὸ ἐπικαλούμενον ἄρθρον 31, παράγραφος 3 τοῦ Ν. 2594/1998 ἀναφέρει, ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ συγκροτοῦνται ὁμάδες ἐργασίας (πάντοτε διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν δύο Ὑπουργῶν, κατὰ τὰ ὡς ἄνω) πρὸς κατάρτισιν μελετῶν ἢ διεξαγωγὴν ἐρευνῶν, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀποδοτικώτεραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Τίθεται ἐπομένως τὸ ἐρώτημα: Ὑπάρχει διάταξις εἰς τὸν περὶ καθορισμοῦ ἀρμοδιοτήτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Ν. 2594/1998 προβλεπουσα ἀρμοδιότητα τούτου ἐπὶ θεμάτων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας; Ὡς γνωστόν ἐκ τῶν 150 ἄρθρων τοῦ Νόμου τούτου, μόνον τὸ ἄρθρον 2 ἀναφέρεται λεπτομερῶς καὶ ἀναλυτικῶς εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο αἱ μόναι διατάξεις, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ ἀρμοδιότητος ἐπὶ θρησκευτικῶν ἢ ἀτομικῶν δικαιωμάτων, ὑπάρχουν εἰς τὰς ἐξῆς παραγράφους:

α) Ἡ παράγραφος 14, ὁμιλοῦσα περὶ παρακολουθήσεως θεμάτων προστασίας ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μόνον εἰς διεθνῆς ἐπίπεδον. Ἄρα μελέτη καὶ ἔρευνα περὶ ἀτομικῶν δικαιωμάτων εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον δὲν ἐμπίπτει εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ βεβαίως εἰς τὰς ἀρμοδιότητας ἐτέρων Ὑπουργείων. Ἐπομένως, ἢ διὰ τῆς ρηθείσης ἀποφάσεως ὑμῶν συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ μελετήσῃ τὰ θέματα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας μόνον ἐπὶ διεθνοῦς καὶ οὐχὶ ἐπὶ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου.

β) Ἡ παράγραφος 17 ὁμιλεῖ περὶ παρακολουθήσεως «ἐκκλησιαστικῶν» θεμάτων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ μόνον (ἄρα ἐκφεύγει τοῦ παρόντος θέματος).

γ) Ἡ παράγραφος 25 ὁμιλεῖ περὶ σχέσεων πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰ ἄλλα θρησκευτάματα καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὀργανώσεις ἐπίσης εἰς τὸ ἐξωτερικὸν (καὶ τοῦτο ἐκφεύγει ἐπίσης τοῦ παρόντος θέματος) καὶ

δ) Ἡ παράγραφος 26, ἢ ὁποῖα ὁμιλεῖ περὶ τῆς πολιτικῆς διοικήσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους (καὶ αὕτη ἐκφεύγει τῶν πλαisiῶν τοῦ παρόντος θέματος).

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, προκύπτει ἀναντιρρήτως, ὅτι ἢ ἐν λόγῳ ἀποφάσεως, ἐξεταζομένη ἐξ ἐπόψεως αὐστηρῶς νομικῆς - ἀντικειμενικῆς, ἐξέρχεται τῶν ὀρίων τοῦ Νόμου καὶ πάσχει καὶ τυπικὴν καὶ οὐσιαστικὴν ἀκυρότητα, ἢ δὲ

Ἐρὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς σφόδρα ἐνδιαφερομένη ἐν προκειμένῳ καὶ ἰδιαιτέρως εὐαίσθητος οὖσα ἐπὶ θεμάτων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἀλλὰ καὶ σεβασμοῦ τῶν νομίμως κρατούντων εἰς ἀπόλυτον βαθμὸν, κυρίως, ὅμως, ὡς ἀρμοδία ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ παρόντος θέματος, λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῆς ὡς Ν.Π.Δ.Δ. φρονεῖ, ὅτι τὰ ὡς ἄνω ἔδει νὰ ἐπισημανθοῦν ὑμῖν, λόγῳ τῆς ὑψίστης σπουδαιότητος αὐτῶν.

4. Ὡς γνωστόν, ἐπὶ παντὸς θρησκευτικοῦ θέματος ἀρμόδιον εἶναι κατὰ νόμον τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Τοῦτο ρητῶς, κατηγορηματικῶς ἀλλὰ καὶ λίαν ἐκτενῶς καὶ ἀναλυτικῶς ἀναφέρεται εἰς τὰ ἄρθρα 4, 5, 6 καὶ 7 τοῦ Π.Δ. 147/1976, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 1, 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ Π.Δ. 417/1987. Φυσικῶς τῷ λόγῳ τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτον, ὡς ἀρμόδιον ἐπὶ παντὸς θρησκευτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ θέματος, εἶναι ἀρμόδιον καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἢ ὁποῖα βεβαίως τυγχάνει ἀμιγῶς θέμα θρησκευτικὸν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, καὶ ἀφορᾷ εἰς πάντα τὰ θρησκευτάματα καὶ οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τὸ Σύνταγμα Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Θρησκείαν, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον τοῦτο τυγχάνει ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν θρησκευμάτων, ἄρα καὶ ἐπὶ παντὸς θέματος ἀναγομένου εἰς ταῦτα, πρωτίστως δὲ ἐπὶ τοῦ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐν ὄψει ἐπίσης τῆς ὑψίστης σοβαρότητος τοῦ παρόντος ζητήματος, θεωροῦμεν ἀπαραίτητον, διὰ τοὺς ἰδίους ὡς ἄνω λόγους, νὰ ἐπισημάνωμεν ὑμῖν, κατόπιν καὶ τῶν προαναφερθεισῶν ad hoc διατάξεων, αἱ ὁποῖαι ρητῶς προσδιορίζουσι ποῖον συγκεκριμένον Ὑπουργεῖον τυγχάνει ἀρμόδιον ἐπὶ παντὸς θέματος ἐπὶ τῶν θρησκευμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἀφορώσεως εἰς ταῦτα θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὅτι ἢ ὑμετέρα ἀπόφασις, κατ' ἀντικειμενικὴν νομικὴν ἐκτίμησιν, ἐκτὸς τῶν ἐπισημανθεισῶν τυπικῶν ἀκυροτήτων αὐτῆς, πάσχει περαιτέρω καὶ ἐξ ὑπερβάσεως ἀρμοδιότητος, ὡς ἀσχολουμένη μὲ θέματα ἀνήκοντα ἀποκλειστικῶς καὶ ἀδιαμφισβητήτως εἰς τὰς ἀρμοδιότητας ἐτέρου Ὑπουργείου.

5. Ἐν κατακλείδι καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν ἀνωτέρω, ἐκρίναμεν ἀπαραίτητον, ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐν προκειμένῳ ὑψίστης σπουδαιότητος θέματος ἀκουσθοῦν καὶ αἱ ἡμέτεραι νομικαὶ ἀποφύεις, ὥστε, ἐφ' ὅσον προβῆτε εἰς ἐπανεκτίμησιν τῆς ὅλης καταστάσεως ἔχγητε ὑπ' ὄψει ὑμῶν καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐπισημαινόμενα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀποτε-

λοῦν προῖον ὑπευθύνου μελέτης καὶ ἐρεῦνης τῶν ἡμετέρων νομικῶν συναρκατῶν. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι, ὅτι ἐν τῇ εὐαισθησίᾳ καὶ τῇ ὑπευθυνότητι, αἰτινες διακρίνουσιν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων ὑμῶν θέλητε λάβει ὑπ' ὄψιν ὑμῶν καὶ τὰς ἡμετέρας τεκμηριωμένας ἀπόψεις.

β. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

1. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς γνωστόν, ἔχει ὡς μέλη Αὐτῆς τοὺς πρεσβεύοντας τὴν πίστιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἣτοι ποσοστὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἐγγίζον ἢ ὑπερβαῖνον τὸ 97%. Δηλαδή, εἰς τὸν χῶρον τῆς θρησκείας ἐκπροσωπεῖ τὸ 97% περίπου τῶν Ἑλλήνων. Ἐπομένως, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία διάταξις ἐν προκειμένῳ, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἀνεγνωρίζετο οὐδεμία ἰδιαιτέρα θέσις τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἢ ἀκόμη καὶ ἂν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐταυτίζετο πρὸς ἐν οἰονδήποτε σωματεῖον, πάλιν αἱ ἀρμόδιοι κρατικαὶ Ἀρχαὶ θὰ εἶχον στοιχειώδη ὑποχρέωσιν, ὅπως καλέσωσιν Αὐτὴν πρὸς συναρκασίαν ἐπὶ παντὸς θέματος ἀναγομένου εἰς τὰς ἀρμοδιότητας Αὐτῆς, ὡς ἀκριβῶς πράττουσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μελέτης, ἐρεῦνης ἢ λήψεως μέτρων ἀφορώντων εἰς μίαν ὀρισμένην τάξιν, ἐκπροσωπούμενην ὑπὸ ὀρισμένου φορέως. Τοῦτο, ὡς γνωστόν, συμβαίνει ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ ἀντίστοιχος τάξις εἶναι ὀλιγαριθμὸς. Προκύπτει, ἐπομένως, κατόπιν τούτου, ὅτι ἡ ἐν λόγω ἐπισημαινόμενη ὑποχρέωσις συντρέχει πολλῶ μᾶλλον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὅποια, εἰδικῶς εἰς τὸν χῶρον τῆς θρησκείας, δὲν ἐκπροσωπεῖ τάξιν ὀλιγαριθμὸν, ἀλλὰ τὴν πλέον πολυαριθμὸν παντὸς ἐτέρου φορέως. Ἐξ ἄλλου, δὲν ὑπάρχει ἕτερος φορεὺς ἐκπροσωπῶν τάξιν Ἑλλήνων εἰς ὀρισμένον τομέα εἰς τοιοῦτον ποσοστὸν, ὡς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Εἴμεθα, κατὰ συνέπειαν ὑποχρεωμένοι, ὅπως ἐπισημάνωμεν ὑμῖν, ὅτι πᾶσα μελέτη περὶ τοῦ δικαίωματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἄνευ τῆς συναρκασίας τῆς Ἐκκλησίας (“Ἦτις, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, διαθέτει νομικοὺς ἐξειδικευμένους εἰς ὕψιστον βαθμὸν ἐπὶ θεμάτων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας), ἀποτελεῖ χειρισμὸν θέματος ἐλλειπῆ, οὐχὶ μόνον ἐξ ἐπόψεως νομικῆς πληρότητος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἀρχῶν τῆς δημοκρατίας, ὅπου ἡ ἀποψις τῆς πλειοψηφίας (ἀκόμη καὶ ἀσθενοῦς οὔσης) λαμβάνεται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, πολλῶ δὲ μᾶλλον ὅταν αὐτὴ ἐγγίξει τὴν παμψηφίαν, ὡς συμβαίνει μὲ τὸ ποσο-

στὸν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Πίστιν.

2. Τὰ ἀμέσως ἀνωτέρω ἐπισημαινόμενα θὰ ἴσχυον ἐάν, ὡς ἤδη ἀναφέρομεν, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀνεγνωρίζετο οὐδεμία ἰδιαιτέρα θέσις, κατ' ἀρχὴν. “Ὅμως, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ταυτίζεται πρὸς ἐν οἰονδήποτε ἐπαγγελματικὸν ἢ μὴ σωματεῖον. Πλήθος διατάξεων, ὡς γνωστόν, καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς Νόμους προβλέπουσιν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὅλως ἐξαιρετικὴν καὶ ἰδιάζουσαν θέσιν διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους παγιωμένους ἐπὶ αἰῶνας καὶ συναπτομένους κυρίως πρὸς τὴν συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον προσφορὰν Αὐτῆς πρὸς τὸ Γένος πάλαι τε καὶ νῦν. Τοῦτο, βεβαίως, δὲν ἀποτελεῖ ἡμετέραν ἀπλῶς ἀποψιν, ἀλλ' ἔχει γίνεαι δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, τὸ ὅποιον εἰς τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπόφασιν αὐτοῦ, τῆς 26.1.1996, ἀναφέρει διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει: «Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ ἀνήκει εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Δόγμα, τὸ ὅποιον εἶναι στενῶς συνδεδεμένον πρὸς σημαντικὰς στιγμὰς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διετήρησε τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διάρκειαν περιόδων ξένης κατοχῆς». Καὶ εἰς τὸ πρωτότυπον: “En Grèce, pratiquement la totalité de la population est de confession chrétienne orthodoxe, laquelle est étroitement liée à des moments importants de l'histoire de la nation grecque; l'Église orthodoxe préserva la conscience nationale et le patriotisme des Grecs pendant les périodes d'occupation étrangère”, (δημοσιευμένη εἰς “REVUE TRIMESTRIELLE DES DROITS DE L' HOMME”, 1997, σελ. 531).

Ὡσαύτως, τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον ποσοστὸν τοῦ 97% τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν δὲν ἀποτελεῖ ἡμετέραν ἀποψιν, ἀλλὰ ἀναγνωρίζεται διεθνῶς (κυρίως ὑπὸ τοῦ σημαντικοῦ ἔργου “LA LIBERTÉ RELIGIEUSE DANS LE MONDE”, σελ. 123, εἰς τὸ ὅποιον συναρκαζονται πλήθος διαπραγμάτων πανεπιστημιακῶν καθηγητῶν καὶ τὸ ὅποιον ἔχει βραβευθῆ ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ κέντρου ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν τῆς Γαλλίας, 1991).

Ὅταν λοιπὸν δὲν συντρέχουν, ἐν προκειμένῳ, μόνον αἱ προϋποθέσεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἀμέσως προηγουμένην παράγραφον (ἐκπροσω-

πησις υπό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ 97% τῶν Ἑλλήνων), ἀλλὰ καὶ πλῆθος ἕτεροι πλήρους νομικῆς ἰσχύος (ἐπηξημένης καὶ κοινῆς), κύρους καὶ κατοχυρώσεως καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς πλῆθος νόμων καὶ δεδομένης τῆς μορφῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὡς Ν.Π.Δ.Δ., εἶναι δυνατόν νὰ καταρτίζονται μελέται περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐρήμην Αὐτῆς, ἐν ἀγνοίᾳ Αὐτῆς καὶ ἄνευ τῆς συνεργασίας Αὐτῆς; Ὡς ἀπάντησιν παραθέτομεν ἐπὶ λέξει τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν. 590/1977, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἐξῆς: **“Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνεργάζεται μετὰ τῆς Πολιτείας προκειμένου περὶ θεμάτων κοινῶν ἐνδιαφέροντος”**.

Τὸ θέμα, λοιπόν, τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἀνήκει εἰς τὰ ἐνδιαφέροντα, οὐχὶ μόνον τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπ’ αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία δικαιούται καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχη λόγον.

Κατ’ ἀκολουθίαν πάντων τῶν ἀνωτέρω, προκύπτει, ὅτι ἡ ὡς ἄνω ἡμετέρα ἀπόφασις πάσχει οὐ μόνον τυπικῆν, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῆν ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς ἀκυρότητα, ἀφοῦ ἐπὶ πλέον δὲν ἔλαβεν ὑπ’ ὄψιν τὰς βασικὰς καὶ ἀπαραγράφτους συνταγματικὰς καὶ ὑπερσυνταγματικὰς ἀρχάς.

3. Τέλος, ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως ἐπισημάνωμεν, ὅπως δευτερευόντως καὶ ἐπικουρικῶς, ὅτι εἰς μίαν Ἐπιτροπὴν μελέτης τοῦ θέματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας δέον ὅπως περιλαμβάνωνται ὡς μέλη πρόσωπα ἐγνωσμένης καὶ ἀδιαμφισβητήτου ἀντικειμενικότητος καὶ οὐχὶ ἔχοντα ἤδη λάβει καὶ διατυπώσει καὶ μάλιστα εἰς τὸν πολιτικὸν τύπον ἀπόψεις ἀντικεκκλησιαστικὰς, ἀπορριπτομένας ὑπὸ τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ (βλέπε π.χ. ἀντικεκκλησιαστικὰς ἀπόψεις –ἀθεμελιώτους καθ’ ἡμᾶς– τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Νικολάου Ἀλιβιζάτου εἰς ἐφημερίδα “Ἐξουσία”, 5.5.1998, σελ. 7 καὶ “Τὸ Βῆμα”, 31.5.1998, σελ. Α 26.

Περαίνοντες, πιστεύομεν, Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ, ὅτι ἡ εἰρημένη ἀπόφασις, ἐν ὅψει τῶν ὅσων ἐπεσημάνωμεν σοβαρῶν καὶ βασικῶν νομικῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀτελειῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀντιφάσεων αὐτῆς, ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα λανθασμένων εἰσηγήσεων ὑπηρεσιακῶν παραγόντων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, προφανῶς διατυπωθεισῶν λόγῳ ἑλλειποῦς πληροφορησεως ἢ ἀγνοίας τοῦ ἄκρως ἐξειδικευμένου καὶ περιπλόκου θέματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Εἴμεθα βέβαιοι δέ, ὅτι ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ ὑπευθυνότητι, εὐαισθησία καὶ διορατικότητι, αἵτινες διακρίνουν ἡμᾶς κατὰ τὸν χειρισμὸν τῶν ἰδιαιτέρως λεπτῶν ὑποθέ-

σεων τοῦ Ὑπουργείου ἡμῶν, θὰ λάβητε σοβαρῶς ὑπ’ ὄψιν τὰ διὰ τοῦ ἀνά χειρᾶς Συνοδικοῦ Γράμματος ἡμῶν παρατιθέμενα ἔγκυρα στοιχεῖα καὶ ἐπιχειρήματα καὶ θὰ ἀναθεωρήσητε ἐξ ὑπαρχῆς τὸ ὅλον θέμα τῆς μελέτης τοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦλάχιστον, ὅτι δὲν θὰ θελήσητε νὰ ἀγνοήσετε τὴν ἐκπρόσωπον τοῦ 97% τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν τομέα τῆς θρησκείας Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν μάλιστα ἡ Ἐκκλησία Αὐτῆ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ θέμα δύναται νὰ συμβάλῃ οὐσιωδῶς, κυρίως διότι ἔχει μελετήσει, ἀλλὰ καὶ συνεχίζει νὰ μελετᾷ αὐτὸ ἀδιαλείπτως καὶ ἐξοχυριστικῶς ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ εἰς βάθος, διαθέτει δὲ ἐν προκειμένῳ ἐπιστήμονας ἐξειδικευμένους, στοιχεῖα ἐξόχως πολύτιμα καὶ ἰδιαιτέρως χρήσιμα καὶ ὑλικὸν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, σπανίως δυνάμενα νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλαχοῦ.

Ἐπειδὴ κατ’ ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι συντρέχουν ἐξόχως σπουδαῖοι λόγοι, ὅπως τὸ ὅλον θέμα τῆς συστάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν θρησκευτικῆν ἐλευθερίαν ἀναθεωρηθῆ ῥιζικῶς καὶ ἀντιμετωπισθῆ μετὰ τὴν ἀρμόζουσαν ὑπευθυνότητα καὶ εὐαισθησίαν, εἴμεθα βέβαιοι, ἐνθαρρυνόμενοι καὶ ἐκ τῆς ἀβιάστου προφορικῆς ἡμῶν διαβεβαιώσεως πρὸς ἡμᾶς, ὅτι θὰ ἀποδεχθῆτε τὰς διὰ τοῦ παρόντος σοβαρὰς ἐπισημάνσεις ἡμῶν ὡς βασίμους, δικαίας καὶ τεκμηριωμένας καὶ ὅτι θὰ προβῆτε εἰς τὰς ἐνδεδειγμένας ἐνεργείας πρὸς ἐπανόρθωσιν πάσης ἐσφαλμένης καὶ κατὰ παρέκκλισιν βασικῶν ἀρχῶν πράξεως.

Δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας μεθ’ ἡμῶν ταύτης ἵνα ἐπισυνάψωμεν συνημμένως τῇ παρουσίᾳ τὸ ὑπ’ ἀριθμ. πρωτ. 3979/30.7.1999 ἡμέτερον Συνοδικὸν Ἔγγραφο, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἵνα λάβητε γνῶσιν.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, διατελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ πατρικῶν εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

Κοινοποιήσις:

1. Γραφεῖον Ἐξοχωτάτου Πρωθυπουργοῦ Ἐνταῦθα.

2. Ἐξοχώτατον κ. Γεράσιμον Ἀρσένην Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἐνταῦθα.

3. Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν Αἰρέσεων Παρ’ ἡμῖν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Άριθμ Πρωτ. 4395
 Διεκπ. 1753

Άθήνησι τῆ 31ῆ Ἀυγούστου 1999

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 735/301/10.2.1999 καὶ 725/297/10.2.1999 Συνοδικῶν Ἐγκυκλίων δημοσιευθέντας “Προκαταρκτικούς Πίνακας” τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Διακροῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 30.8.1999, Τελικὸν “Πίνακα τῶν Ὑποψηφίων” κληρικῶν, τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα διὰ τὴν ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων.

ΤΕΛΙΚΟΣ “ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ”
 ΔΡ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
 ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1.	Ἀρχμ. Εἰρηναῖος Ἀβραμίδης	Ἱ. Μ. Καστορίας
2.	» Παῦλος Ἀποστολίδης	Ἱ. Μ. Βεροίας καὶ Ναούσης
3.	» Προκόπιος Βροντάκης	Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
4.	» Νικόδημος Γαλιᾶτσος	Ἱ. Μ. Λαρίσης
5.	» Ἀμφιλόχιος Διακάκης	Ἱ. Μ. Καρυστίας
6.	» Ἀγάπιος Δρίτσας	Ἱ. Μ. Κορίνθου
7.	» Φιλόθεος Θεοδωρόπουλος	Ἱ. Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
8.	» Παῦλος Ἰωσηφίδης	Ἱ. Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως
9.	» Βενέδικτος Καρύδης	Ἱ. Μ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας
10.	» Νεκτᾶριος Κιοῦλος	Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
11.	» Θεόκλητος Κουμαριανὸς	Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
12.	» Γρηγόριος Κωνσταντίνου	Ἱ. Μ. Κασσανδρείας
13.	» Ἀλέξιος Λεονταρίτης	Ἱ. Μ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν
14.	» Κύριλλος Μισιακούλης	Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
15.	» Θεόκλητος Μπόλκας	Ἱ. Μ. Κασσανδρείας
16.	» Παῖσιος Ναυπλιώτης	Ἱ. Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
17.	» Κωνστάντιος Παναγιωτακόπουλος	Ἱ. Μ. Ἀλεξανδρουπόλεως
18.	» Κωνσταντῖνος Ραμιώτης	Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
19.	» Χρυσόστομος Σαββάτος	Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
20.	» Ἀθανάσιος Χατζόπουλος	Ἱ. Μ. Πειραιῶς

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς
 Ἀρχμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

**ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ
ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ
κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(20 Μαΐου - 5 Ιουνίου 1999)***

Ὁ λαὸς τῆς Νέας Φιλαδελφείας ἐπιφύλαξε στοὺς δύο Προκαθημένους θερμότατη ὑποδοχὴ ἐκδηλώνοντας τὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ ἀφοσίωσης πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Στὴν ἐκδήλωση παρέστη ὁ Ὑπουργὸς παρὰ τῷ Πρωθυπουργῷ κ. Κώστας

Τοῦ κ. **I. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**
Διευθυντῆ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»
Συμβούλου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου

Γείτονας καὶ ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν ἀρμόδιος γιὰ θέματα Ἐκκλησιῶν κ. Γρηγόρης Νιώτης.

Ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ «Παρνασσοῦ»

Ὁ γεραρὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσός» ἀνακήρυξε τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 23 Μαΐου τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο Ἐπίτιμο Πρόεδρό του κατὰ τὴ διάρκεια σεμνῆς τελετῆς. Στὴν προσωπικότητα τοῦ Παναγιωτάτου καὶ τὰ λόγια ἐνδιαφέροντά του ἀναφέρθηκε ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννης Μαρκαντώνης. Καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὸν λόγο του ἐξῆρε τὴν προσφορὰ τοῦ «Παρνασσοῦ» στὰ Γράμματα:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Χριστόδουλε,

Ἐλλογμώτατε κύριε Πρόεδρε τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός»,

Ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τῆς σήμερον τὸ κλεινὸν ἄστυ τῶν Ἀθηνῶν ἔχει συνάξει ξειδώρως σημαντικὸν μέρος τοῦ λόγου καὶ τοῦ σώματος ἐκλεκτῶν προσδοκιῶν. Αἱ νέαι δὲ Ἀθῆναι ὑπὸ τὸν νεοκλασικισμὸν καὶ τὰς ἐλπίδας μᾶς νέας

ἀπαρχῆς, παρεῖχον ἐθνικὴν καὶ πολιτικὴν κάλυψιν καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως μὴ κυβερνητικῶν ὀργανισμῶν πνευματικῆς ἀκτινοβολίας ἐνίσχυσαν σημαντικῶς τὴν παιδείαν.

Ἵμεῖς συνεχίζετε, ἔγκριτα μέλη τοῦ Συλλόγου τούτου, στερεῶν τὴν παράδοσιν εἰς τὸν ἀκμάζοντα χῶρον τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἵμπορεῖτε ἄνευ κανηγήσεως νὰ φωνήσετε τὸ τοῦ Ἡσαίου "ἔδωκα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποτίσαι τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτόν". Οἱ περιώνυμοι διαγωνισμοί, αἱ ὀμιλίαι, αἱ τιμητικαὶ ἐσπερίδες, ἡ διερευνησις τῆς γενικῆς καὶ τοπικῆς ἱστορίας, ἡ λαογραφικὴ μελέτη πόλεων καὶ περιοχῶν, ἐκάλυψαν καὶ καλύπτουν τὰς πνευματικὰς ἀναζητήσεις σας, ἀλλὰ καὶ προσφέρουν πρὸς τοὺς εἰς τὰς Ἀθήνας προσβλέποντας, ὡς κέντρον γραμμιάτων καὶ τεχνῶν, τὴν συνεισφορὰν σας.

Ἐκ τούτου ἀντιλαμβανόμεθα καὶ πατρικῶς ἀποδεχόμεθα τὴν τιμὴν πρὸς τὴν ἡμετέραν Μετριότητα, ὡς ἐπιστέγασμα καὶ ὡς ἐπίρρωσιν κοινῶν καὶ συμβατῶν προσπαθειῶν πρὸς τὴν διαφώτισιν τῶν λαῶν, πρὸς τὴν διακονίαν τοῦ Ὁρθοδόξου πνεύματος τῆς οἰκουμενικότητος καὶ τῆς καταλλαγῆς.

Ἵμεῖς ἀπευθυνόμεθα πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξους, ἰδίᾳ δὲ τοὺς ὁμογενεῖς, τοὺς προκόπτοντας ἢ χεμαζομένους ἐντὸς ἀλλογενοῦς συνήθως περιβάλλοντος. Καὶ δὲν παραβλέπομεν, ἀλλ' ἐπαινοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν τὸ πραγματικὸν γεγονός ὅτι ποιηταὶ καὶ λογογράφοι ἐκ ποικίλων χωρῶν, προσέβλεπον εἰς τὸ ὑμέτερον ἴδρυμα ἐκ παλαιοῦ, προτείνοντες τὰς συλλογὰς των καὶ τὰ κείμενά των, ὑμεῖς δὲ φιλόφρονα τοὺς ἐπεφυλάσσετε τὴν ὑποδοχὴν, οὐδέποτε χωρίζοντες τοὺς ὁμογενεῖς κατὰ χώραν προελεύσεως. Ἡ λάμψις τοῦ ἀνθηροῦ Ἑλληνος λόγου πολλὰ ὀφείλει εἰς τὴν ἄοκνόν σας συμβολήν.

Ἐπὶ τούτοις, ἡ ἡμετέρα παρουσία ἐνταῦθα καὶ ἡ ἀναδοχὴ τῆς τιμητικῆς προεδρείας τοῦ Συλλό-

---

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 427 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 7 τεύχους.

Οι Προκαθήμενοι τών δύο Ἐκκλησιῶν Παναγ. κ. Βαρθολομαῖος καί Μακ. κ. Χριστόδουλος χαιρετοῦν τὸν λαὸ τῆς Νέας Φιλαδελφείας, πὸν τοὺς ἐπευφημεῖ με θερμότητα (Φωτ. Χρ. Μπώνη).

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος εὐλογεῖ τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν ἀναπτύξεως τοῦ Πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος Ἑλληνισμοῦ τῆς Διασπορᾶς τοῦ Δήμου Νέας Φιλαδελφείας. Λιακρύνονται ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντῖνος, οἱ Ὑπουργοὶ κ. Κ. Γεῖτονας καὶ Γρ. Νιώτης καὶ ὁ Δήμαρχος Νέας Φιλαδελφείας (Φωτ. Χρ. Μπώνη).

γου σας αποτελεί πορείαν ἡμῶν δι' ὑμῶν πρὸς τὸ κέντρον τῆς λογίας οἰκουμενικῆς ποιμένης, ἃς θεωρηθῆ δὲ σύμφωνος καὶ ἐν θερμῇ καρδίᾳ συμβολῆ πρὸς τοὺς κοπιάσαντας, τοὺς πονήσαντας, τοὺς ἐμπνεύσαντας καὶ τοὺς θυσιάσαντας χρόνον καὶ μέσα προκειμένον ἢ Ἑλληνικὴ Παιδεία νὰ καταστή κτῆμα τοῦ φιλοχρίστου πληρώματος, ὥστε νὰ συναπαρτίσῃ μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν ἀληθειῶν, εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῶν ὁποίων κατατείνουσι αἱ προσπάθειαι τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, πανοπλίαν σεμνοῦ ἤθους ἔναντι τοῦ θορυβώδους ἀύχμου τῶν καιρῶν.

Εἴη ἡ χάρις καὶ τὸ μέγα ἔλεος τοῦ Κυρίου μεθ' ὑμῶν καὶ κατευθῆναι ἡ πνοὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὰς ἐνεργείας ὑμῶν ὡς εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ψηφίσματος τῆς ἀναγορεύσεως καὶ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ψηφίσματος, τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ τοῦ σήματος τοῦ «Παρνασσοῦ» στὸν Παναγιώτατο, ἀκολούθησε ἡ ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. καὶ ἀπέδωσε ἐόρτια ἄσματα ἢ χορωδία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πολυδρόσου ὑπὸ τὴ διεύθυνσιν τοῦ μουσικοδιδασκάλου κ. Νικ. Κλέντου.

Ἐπίτιμος Διδάκτορας τοῦ Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου

Ἀμέσως μετὰ ὁ Παναγιώτατος μετέβη στὸ Οἰκονομικὸ Πανεπιστήμιον, τὸ ὁποῖον τὸν ἀνακήρυξε Ἐπίτιμο Διδάκτορά του. Ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀνδρέας Α. Κιντῆς καλωσόρισεν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη μὲ τοῦτα τὰ λόγια:

Παναγιώτατε,

Ἡ μακρόχρονη καὶ πλούσια ἱστορία τοῦ Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν λαμπρύνεται σήμερον μὲ τὸ βαρυσήμαντο γεγονός τῆς ἀναγορεύσεως ὡς Ἐπιτίμου Διδάκτορος τοῦ Ἰδρύματος μᾶς ἀπὸ τὶς σημαντικότερες πνευματικὰς προσωπικότητες τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας: Τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α'. Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ποὺ ἔδωκε σ' ἐμένα τὴν λαμπρὰν εὐκαιρίαν καὶ τὴν διακριτὴν τιμὴν νὰ ὑποδεχθῶ στὸ Πανεπιστήμιόν μας καὶ νὰ ἀπονεύμω τὸν ὑψιστὸν ἀκαδημαϊκὸ τίτλον στὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Παναγιώτατε,

Στὸ Οἰκονομικὸ Πανεπιστήμιον Σᾶς ὑποδεχό-

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου σὲ Ἐπίτιμο Πρόεδρον τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», ὁ Πρόεδρος τοῦ ὁποίου Καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Μαρκαντώνης ἐπιδεικνύει τὰ διάσημα τῆς ἀπονομῆς (Φωτ. Χρ. Μπὸννη).

μαστε ὡς τὴν σεπτὴ κορυφὴν ὄλων τῶν πατέρων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς τὸν δραματιστὴ τῶν μεγάλων στιγμῶν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ στιγμή ποὺ πραγματοποιεῖται ἡ σεμνὴ αὐτὴ τελετὴ ἀπέχει ἐλάχιστα ἀπὸ τὸ συμβολικὸ σύνορον ποὺ χωρίζει δύο αἰῶνες καὶ δύο χιλιετίες: τὸν 20ὸν ἀπὸ τὸν 21ον αἰῶνα καὶ τὴν δευτέραν ἀπὸ τὴν τρίτην χιλιετίαν τῆς χριστιανοσύνης. Ὁ αἰῶνας ποὺ φεύγει ἀφήνει πίσω του ἀναρίθμητα θύματα, ἀνυπολόγιστες φυσικὰς καὶ ἀνθρώπινες καταστροφές, ἀλλὰ καὶ τεράστιες κατακτήσεις σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης δράσης. Στὴ διάρκειά του ἔγιναν πολλὰς ἐπαναστάσεις καὶ συγκρούσεις. Ὅμως, ἡ μεγαλύτερη ἐπανάστασις βρίσκεται ἀκόμη σὲ ἐξέλιξιν καὶ ἐλάχιστα ἔχει συνειδητοποιηθεῖ ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους. Πρόκειται γιὰ τὴν εἰρηνικὴ με-

Ο Παναγ. κ. Βαρθολομαΐος και ο Μακ. κ. Χριστόδουλος με τον Μεγάλο Λογοθέτη - Μεγάλο Εδεργέτη του Οικουμενικού Πατριαρχείου κ. Παναγιώτη Άγγελόπουλο, κατά τη διάρκεια της επίσημης επίσκεψης της Α.Θ.Π. στην Αθήνα (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

τάβαση από τη βιομηχανική κοινωνία που για 300 περίπου χρόνια έζησε ο κόσμος, στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφόρησης, όπου κυρίαρχος συντελεστής δημιουργίας πλούτου θα είναι το ανθρώπινο διανοητικό κεφάλαιο. Η εξέλιξη αυτή θα οδηγήσει σε έναν έντελως διαφορετικό πολιτισμό που θα αποτελεί και τη μεγάλη κληρονομιά του 20ού προς τον 21ον αιώνα.

Οι εξελίξεις που έχουν δρομολογηθεί προκαλούν βαθιές μεταλλαγές στη δομή της παγκόσμιας κοινωνίας, αλλάζουν τον χαρακτήρα της παραγωγικής λειτουργίας και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για παραπέρα βελτίωση της ευημερίας των λαών. Από την άλλη μεριά, οι ίδιες αλλαγές μεταβάλλουν τη στάση του ανθρώπου απέναντι σε κρίσιμα ζητήματα της ζωής, καλλιεργούν τον χωρίς όρια υλιστικό ευδαιμονισμό και εντείνουν τις κοινωνικές ανισότητες. Οι άνθρωποι μπορούν στο μέλλον να αποκοπουν διαρκώς περισσότερα υλικά αγαθά και ανέσεις. Συγχρόνως όμως θα γίνονται μάρτυρες

υποβάθμισης της ποιότητας της ζωής, αλλά και της θέσης του ανθρώπου ως ήθικης και πνευματικής οντότητας. Όλα δείχνουν ότι θα διευρύνεται το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών, μεταξύ ισχυρών και αδυνάτων, μεταξύ παραδοσιακών και νέων αντιλήψεων για τον άνθρωπο και τη ζωή. Οί υλιγνώδεις ταχύτητες με τις οποίες αλλάζουν τα πάντα στη ζωή δημιουργούν μεγάλες άβειαιότητες και κάνουν τον άνθρωπο ν' αναρωτιέται: ποιά είναι το νόημα της ζωής, γιατί τελικά ζούμε;

Παναγιώτατε,

Είναι φανερό πως δεν μπορούν όλες οι ελπίδες του ανθρώπου για ένα καλύτερο αύριο να στηρίζονται μόνο στις επιτυχίες της επιστήμης, της τεχνολογίας και της οικονομίας. Ο άνθρωπος έχει ανάγκη να ξαναβρεί τη χαμένη εσωτερική του άρμονία μεταξύ ήθικης και υλικής υπόστασης. Η αντίληψη που προβλήθηκε από πολλούς και μεγάλους διανοητές, με προεξέχουσα την προσωπικότητα του Μάρξ, ότι δηλαδή η οικονομική και η

Ο Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου υποδέχεται τον Οικουμενικό Πατριάρχη στο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

τεχνολογική πρόοδος θα οδηγούσε από μόνη της στην κοινωνική δικαιοσύνη και στην ανθρώπινη ευτυχία, δεν επιβεβαιώνεται από τα πραγματικά δεδομένα της ζωής. Παρόμοιες αντιλήψεις οδήγησαν τον άνθρωπο να φανταστεί τον éαντό του ως τó κέντρο του σύμπαντος, γεγονός που τον έκανε να πιστεύσει ότι θα φέρει τον κόσμο στα δικά του μέτρα. Τήν προοπτική όμως αυτή έρχεται να ανατρέψει ή σκέψη του θανάτου που κάνει τή ζωή που στηρίζεται στην ύλη ιδιαίτερα βασανιστική. Τó αδιέξοδο που δημιουργείται μεγαλώνει καθώς βελτιώνεται τó επίπεδο ύλικής ευημερίας του ανθρώπου γιατί συνειδητοποιεί πώς σε éλάχιστες στιγμές τó ώραίο οικόδομημα που με τόση έπιμέλεια και τόση αυταρέσκεια είχε κατασκευάσει θα καταρρεύσει ως γνάβινος πύργος και μαζί του όλόκληρο τó σύμπαν. Η λύση στο αδιέξοδο που εμφανίζεται δεν μπορεί να δοθεί με ύλικά μέσα. Αυτή πρέπει να αναζητηθεί στις ρίζες της ζωής, δηλαδή, στις πηγές της χριστιανικής θρησκείας

που αναγνωρίζει ότι πάνω από τον θνητό άνθρωπο υπάρχει μιá αναλλοίωτη αιώνια Ανώτερη Δύναμη που διασφαλίζει τήν έσωτερική του αρμονία και δίνει απαντήσεις στα ύπαρξιακά του προβλήματα.

Παναγιώτατε,

Καθώς πλησιάζουμε τήν επίσημη συμβατική γραμμή που χωρίζει τους αιώνες και τις χιλιετίες διαπιστώνουμε διαρκώς και περισσότερο ότι παρά τήν πρωτόγνωρη συσσώρευση πλούτου, τις τεράστιες προόδους της έπιστήμης και της τεχνολογίας, του έκδημοκρατισμού που σημειώθηκε τα τελευταία 50 χρόνια στην παγκόσμια κοινωνία (όπωςδήποτε κι αν ορίσουμε τήν έννοια του έκδημοκρατισμού), ó κόσμος δεν φαίνεται να νιώθει ευτυχέστερος. Τó αντίθετο θα μπορούσε να υποστηριχθεί. Η οικονομική ανάπτυξη, που είναι τόσο αναγκαία για τήν επιβίωση του ανθρώπου, δεν έφερε τήν ήρεμία και τήν αγαλλίαση στον κόσμο. Καθημερινά γινόμαστε μάστιγες της ύποβάθμι-

σης όχι μόνο του φυσικού περιβάλλοντος και της κουλτούρας, αλλά της ίδιας της ήθικης υπόστασης του ανθρώπου.

Έτσι επαναποθετείται στο κέντρο της πορείας της κοινωνίας προς το μέλλον ο ρόλος της Εκκλησίας με την ιστορική απαίτηση της αναπροσαρμογής στα νέα δεδομένα, ώστε να γίνει και πάλι έστια γόνιμης και γνήσιας πνευματικής ζωής, να προτείνει λύσεις στα συνειδησιακά προβλήματα του ανθρώπου, να διασφαλίσει την χαμένη έσωτερική άρμονία του, να διδάξει την αυτοσυγκράτηση στη δημόσια και στην ιδιωτική ζωή και να προβάλλει πειστικά την ανάγκη για αυτοπεριορισμό των επιθυμιών, των διεκδικήσεων και της δύναμης που διαθέτουν κοινωνικές ομάδες, επαγγέλματα, κόμματα, άκρομη και χώρες ολόκληρες.

Ειδικότερα οι μεγάλες και ισχυρές χώρες, στην προσπάθειά τους να προωθήσουν τα δικά τους πρότυπα ζωής επειδή τα θεωρούν καλύτερα, αλλά και στις περιπτώσεις που θέλουν να προασπίσουν τα καλώς νοούμενα έθνικά τους συμφέροντα, πρέπει να χρησιμοποιούν τη δύναμη της λογικής και όχι τη λογική της δύναμης, όπως συμβαίνει σήμερα.

Παναγιώτατε, Κυρίες και Κύριοι,

Το ρολόι μου υπενθυμίζει πως πρέπει να σταματήσω. Όμως, πριν εγκαταλείψω το βήμα επιθυμώ να ευχαριστήσω όλους εσάς που με την παρουσία σας λαμπρύνετε τη σεμνή αυτή τελετή. Ένα ευχαριστώ οφείλω επίσης σε όλους εκείνους που εργάστηκαν σκληρά και με αίσθημα ευθύνης για την οργάνωση και την έπιτυχία της σημαντικής αυτής εκδήλωσης. Άκρομη, ζητώ την κατανόηση των εκλεκτών προσκεκλημένων μας που λόγω έλλειψης χώρου είναι αναγκασμένοι να παρακολουθούν την εξέλιξη της τελετής από το άμφιθέατρο της πτέρυγας Άντωνιάδου.

Παναγιώτατε, Πατέρα και Δέσποτα

Στο Πανεπιστήμιό μας Σας υποδεχόμεθα με το «Ευλόγημένος ο Έρχόμενος εν ονόματι Κυρίου» και προσευχόμεθα ολοψύχως, ο Θεός να Σας χαρίξει δύναμη, υγεία και έτη πολλά, προκειμένου να συνεχίσετε με τον ίδιο ζήλο και να ολοκληρώσετε το δύσκολο αλλά ωραίο έργο που έπιτελείτε ως Οικουμενικός Πατριάρχης. Ευχαριστώ».

Άκολούθησε η αναγόρευση του Παναγιωτάτου σε Έπίτιμο Διδάκτορα του Οικονομικού Παν-

επιστημίου. Σχετικά ο Πρύτανης κ. Άνδρέας Α. Κιντής είπε:

Παναγιώτατε,

Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Άθηνων αναγνωρίζοντας τη μεγάλη προσφορά Σας στο Έθνος και στην Όρθοδοξία, τους αγώνες Σας για κοινωνική δικαιοσύνη και προάσπιση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, την αγωνία Σας για την πορεία του Έλληνισμού και το ενδιαφέρον Σας για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των Εκκλησιών έχει σήμερα την διακεκομμένη τιμή να ύλοποιήσει όμοφωνη άπόφαση που πήρε προ τριετίας ή Σύγκλητός του και να Σας αναγορεύσει Έπίτιμο Διδάκτορα όλων των Τμημάτων του Ίδρύματος.

Στο πρόσωπό Σας, Παναγιώτατε, βλέπουμε τον άξιον ιεράρχη, τον σοφό πομενάροχη, τον πνευματικό ήγέτη της όρθοδοξίας, τον υπερασπιστή της ειρήνης και της αγάπης. Τον ήγέτη που όραματίζεται μια Άνατολική Μεσόγειο όπου θα συμβιούν διαφορετικοί λαοί και πολιτισμοί, ένα Αιγαίο που θα ενώνει τους λαούς οι όποιοι κατοικούν στις άκτές του και έναν Βόσπορο που θα άποτελεί διάυλο άπρόσκοπτης έπικοινωνίας μεταξύ των λαών της Ευρώπης και της Άσίας.

Παναγιώτατε,

Η Οικονομική Έπιστήμη δεν είναι, όπως πολλοί πιστεύουν, έπιστήμη του κέρδους. Ός αντικείμενο έρευνας έχει τον ίδιο τον άνθρωπο. Δεν μελετάει μόνο τη συμπεριφορά του ως παραγωγού και ως καταναλωτή. Ένδιαφέρεται ιδιαίτερα για την ανθρωπίνη ευημερία και βρίσκεται πίσω από όλες τις ιδεολογικές συγκρούσεις και τους κοινωνικούς αγώνες για μια καλύτερη ζωή. Όλοι αναγνωρίζουμε ότι ο άνθρωπος δεν είναι, δεν μπορεί να είναι, μόνο μια οικονομική όντότητα. Είναι πρώτα και πάνω από όλα μια πνευματική προσωπικότητα, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι έπαρκής ο Homo Economicus. Μας χρειάζεται πρωτίστως ο Homo Spiritualis. Παναγιώτατε, ο θεμελιωτής της οικονομικής έπιστήμης, ο Adam Smith, δεν δίδασκε μόνο μαθήματα πολιτικής οικονομίας στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης. Δίδαξε όλα τα μαθήματα στο πεδίο της Moral Philosophy, δηλαδή της ήθικης φιλοσοφίας, που είχαν ως αντικείμενο την ανθρωπίνη ευτυχία και ευδαιμονία. Άνάμεσά τους ήταν ή Έθική, ή Πολιτική Οικονομία, ή Θεολογία και ή Νομική. Έπτη-

Οί Προκαθήμενοι τών δύο Ἐκκλησιῶν Παναγ. κ. Βαρθολομαῖος καί Μακ. κ. Χριστόδουλος προσέρχονται στό Οἰκονομικό Πανεπιστήμιο συνοδευόμενοι ἀπό τόν Πρύτανη (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

ρεασμένοι ἀπό τίς ιδέες του Adam Smith, οἱ οἰκονομολόγοι ἄρχισαν ἀπό τήν προκλασική ἐποχή νά ὀραματίζονται ἕναν κόσμο μέ δικαιοσύνη, μιᾶ κοινωνία μέ ἀνθρώπινο πρόσωπο. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας αὐτῆς ἀναπτύχθηκε ἕνας ὀλόκληρος κλάδος τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης πού σήμερα εἶναι γνωστός ὡς Δεοντολογική Οἰκονομική (Normative Economics) σέ ἀντιδιαστολή πρὸς τήν Θετική Οἰκονομική (Positive Economics). Πρόκειται γιά τόν κλάδο τῶν οἰκονομικῶν πού ἀσχολεῖται μέ τή δικαιοτέρα κατανομή τοῦ εἰσοδήματος, μέ τή δικαιοσύνη στίς οἰκονομικές συναλλαγές, μέ τήν ἀπόρριψη τῆς ὑπερκατανάλωσης καί μέ τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος.

Παναγιώτατε,

Στήν ἐποχή τοῦ ἀκραίου εὐδαιμονισμοῦ πού ζοῦμε, ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου μας μέ τήν ἀπόφασή της νά ἀναγορεύσει ὡς Ἐπίτιμο Διδάκτορα τοῦ Ἰδρύματος μιᾶ προσωπικότητα τοῦ δικοῦ Σας πνευματικοῦ διαμετρήματος καί τῆς δικῆς Σας Παγγρησιανικῆς ἐμβέλειας, θέλησε νά προβάλει τήν κανονιστική διάσταση τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης πού ἀνέφερα πιό πάνω καί ἀνά-

θεσε στόν ὀμιλοῦντα νά ἀποδώσει ταπεινῶς τίς προσήκουσες πρὸς Σᾶς τιμές μέ τὸ Ψήφισμα πού ἀκολουθεῖ.

Στή συνέχεια ὁ Παναγιώτατος ἐξεφώνησε βαρυσήμαντο λόγο μέ θέμα τήν κατάχρηση τῶν θεσμῶν:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κύριε Χριστόδουλε,
Ἐλλογιώτατε κύριε Πρύτανη,
Ἐλλογιώτατοι κύριοι καθηγηταί,
Ἀγαπητοὶ φοιτηταί καί ἀκροαταί,

Καί πάλιν ὁ σεπτὸς θεσμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τιμᾶται σήμερα ἐν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς ἡμετέρας Μετρούπολιτος ἐπιτίμου διδάκτορος τοῦ Οἰκονομικοῦ τούτου Πανεπιστημίου. Εἶναι φανερόν ὅτι ἡμεῖς οἱ τήν οἰκονομίαν ὡς φειδῶ περὶ τὰς δαπάνας γνωρίζοντες καί ὡς ἐπιεικῆ τοῦ ἱεροῦ κανόνος ἐφαρμογῆν, ἀντὶ ἀκριβοῦς, χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, τηροῦντες, εἴμεθα ἄμοιροι τῶν εἰδικῶν γνώσεων προσκτήσεως περιουσιακῶν κερδῶν, εἰς τὰς ὁποίας σήμερα ἐντοπίζεται παρὰ τοῖς πολλοῖς ἡ ἔννοια τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης.

Ὡς ἐκ τούτου ἀνταπόδεικτον εἶναι ὅτι ἡ ἐπὶ τιμῇ ἀνακήρυξις τῆς ἡμετέρας Μετριοτήτος ὡς διδάκτορος τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν ἔχει ἄλλον στόχον καὶ ἀποδέκτην. Πιστεύομεν δὲ ὅτι παραλήπτῃς τῆς μεγάλης αὐτῆς τιμῆς εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὰς παντοειδεῖς ἀνάγκας τοῦ ὁποῖου παντοιοτρόπως οἰκονομοῦμεν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Προκαθημένου αὐτοῦ. Οἰκονομοῦμεν τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ὡς πιστοὶ οἰκονόμοι, ἐνεργοῦμεν ὡς οἰκονόμοι τῶν μυστηρίων Θεοῦ, τὴν θείαν ἐπικαλούμενοι ἐπὶ τοῖς πιστοῦς δι' αὐτῶν χάριν, τὴν πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐπιτελεσθεῖσαν θείαν οἰκονομίαν κηρύσσομεν καὶ τὴν ἀσπηρότητα τῶν ἱερῶν κανόνων κατ' οἰκονομίαν ἐλαφρύνομεν. Διευθετοῦμεν τὰ τοῦ οἴκου τῆς Ἐκκλησίας διὰ νόμων ἱερῶν καὶ παρ' ὅλον ὅτι τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς δράσεως ἀπέχομεν, τὴν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ καθημερινῶς βιοῦμεν. Ἐπὶ δὲ τούτοις διδάκτορες τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν δὲν εἴμεθα καὶ ὅμως ὡς τοιοῦτοι τιμῶμεθα.

Ἐκφράζομεν τὰς βαθεῖας εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸν Σύλλογον τῶν Ἑλλογμωτάτων Καθηγητῶν, οἱ ὅποιοι ἀφιλοκερδῶς τὴν ἀπόφασιν πρὸς ἀπονομῆν ἡμῖν τοῦ τιμητικοῦ τούτου τίτλου ἔλαβον καὶ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἀνταμείψωμεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πενιχροῦ περιεχομένου τοῦ πνευματικοῦ βαλαντίου ἡμῶν, ἐφ' ὅσον αἱ βαθύταται εὐχαριστίαι καὶ ἡ εἰλικρινὴς εὐγνωμοσύνη καὶ αἱ διάπυροι ὑπὲρ ὑγείας καὶ εὐημερίας αὐτῶν εὐχαὶ τῆς ἡμετέρας Μετριοτήτος, δὲν ἐπιδέχονται οἰκονομικὴν ἀποτίμησιν, καὶ δὲν προσφέρονται ὡς ἀντάλλαγμα ἀποδεκτὸν εἰς τὰς συγχρόνους συναλλαγὰς.

Ἄλλ' ὅμως ἐκ τῆς περιβαλλούσης ἡμᾶς οἰκονομικῆς ἀτμοσφαιράς παρεσύρθημεν καὶ ἐπὶ οἰκονομικῆς βάσεως ἀνεπιτρέπτως τὸ θέμα ἐθέσαμεν διότι ἡ ὀρθὴ τοποθέτησις αὐτοῦ εἶναι ὅτι κατὰ χάριν ὡς δῶρον τιμῆς ἀπονέμεται ἡμῖν ὁ τίτλος καὶ ἐπομένως κατὰ χάριν καὶ ἡμεῖς ὡς ἀντίδωρον θὰ προσφέρωμεν ὑμῖν τὸν λόγον.

Διὰ δὲ τούτων εὐτόνως ἐπισημαίνεται ὅτι δὲν εἶναι τὰ πάντα εἰς τὴν ζωὴν “οἰκονομία”, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον “οἰκονομικὸν” ὄν καὶ ὅτι ἡ ὠραιότερα ἔκφανσις τῆς ἀνθρωπινότητος εὐρίσκειται ἐκεῖ ὅπου ἡ οἰκονομία ἀργεῖ καὶ τὸ συναίσθημα κυριαρχεῖ, ἐκεῖ ὅπου τὸ διδόναι χαρακτηρίζεται ὡς μακαριώτερον τοῦ λαμβάνειν καὶ

ὅπου ἡ προσφορὰ τῆς ἀγάπης πλεονεκτεῖ τῆς πλεονεξίας.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, γνωρίζουσα κατὰ βάθος τὸν ἀνθρώπινον χαρακτήρα, δὲν ἐκπλήσσειται ἐκ τῶν παρατηρουμένων οἰκονομικῶν φαινομένων. Γνωρίζουσα ἐπίσης τὴν ὑλικοπνευματικὴν σύστασιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὸν ὅπως ἐργάζεται καὶ ὅπως ἐν τῷ ἰδρωτί τοῦ προσώπου του τρώγῃ τὸν ἄρτον του, δὲν ἀντιλέγει πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα αὐτοῦ.

Ὅμως ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διαθέτει καὶ ἐν κριτήριον ἥθους, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῖου κρίνει τὴν ἠθικότητα τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν ἐνεργειῶν. Διότι δι' ἡμᾶς δὲν εἶναι πᾶσα πηγὴ κέρδους θεμιτῆ, ὅπως ἄλλωστε οἱ πάντες ἀναγνωρίζουν καὶ δέχονται. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἔγκειται εἰς τὴν λεπτότητα τοῦ κριτηρίου, εἰς τρόπον ὥστε πολλὰ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα κοινωνικῶς εἶναι ἀνεκτά, νὰ κρίνονται χριστιανικῶς μὴ ἐπιτρεπτά.

Ἐν βασικὸν σχετικὸν σημεῖον εἶναι ἡ ἠθικὴ δικαιολόγησις τοῦ κέρδους. Ἐὰν ὀρίσωμεν ὡς κέρδος τοῦ παραγωγοῦ ἑνὸς προϊόντος τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ τῆς τιμῆς διαθέσεως αὐτοῦ (προϊόντος), συγκατανεύομεν ὅτι τοῦτο εἶναι ἠθικῶς δεδικαιολογημένον, διότι ἀντιπροσωπεύει μίαν ἐπὶ πλεόν εὐλόγον ἀμοιβὴν διὰ τὴν ὅλην ὀργάνωσιν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας καὶ τὴν ἀνάληψιν τῶν σχετικῶν εὐθυνῶν καὶ κινδύνων. Ἀντιστοίχως εἶναι θεμιτὸν καὶ τὸ κέρδος τοῦ ἐμπόρου τοῦ διαμεσολαβοῦντος εἰς τὸ νὰ φθάσῃ τὸ προϊόν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ παραγωγοῦ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ καταναλωτοῦ.

Τὸ κέρδος ὅμως τὸ ἐκ τῶν τυχηρῶν παιγνίων δὲν ἔχει ἠθικὴν δικαίωσιν. Καὶ ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ ἀσημάντων ποσῶν, δαπανωμένων εἰς εὐτελεῖ παίγνια, ἢ μικρὰ ζημίαι τοῦ χάνοντος ἀπαλύνει τὴν αἴσθησιν τῆς ἀνηθικότητος τοῦ κέρδους τοῦ κερδίζοντος. Ἄλλ' ἤδη μέγα, καὶ ὡς λέγουσιν οἱ εἰδικοί, τεράστιον μέρος τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν δὲν γίνεται ἐντὸς τοῦ τριπτύχου παραγωγός, ἔμπορος, καταναλωτής, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ μεταξὺ ἀτόμων ἀδιαφοροῦντων διὰ τὴν ἐπωφελεῖ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα παραγωγικὴν διαδικασίαν καὶ ἀποβλεπόντων εἰς τὴν λόγῳ τῆς διακυμάνσεως τῶν τιμῶν (πολλάκις ἐλεγχομένης καὶ τεχνητῆς) πρόσκτησιν κέρδους εἰς βάρος ἄλλων συν-

ανθρώπων αυτών. Η μάστιγξ αυτή τῆς ἀνευ ἠθικῆς δικαιοσύνης κερδοσκοπίας ἔχει εὐρέως διαδοθῆ εἰς ὀλόκληρον τὸν πλανήτην, ὑποθάλπεται δὲ διὰ καταλλήλων δημοσιευμάτων καὶ διαφημίσεων καὶ συνεπάγεται ἐνίοτε τρομερὰν ἀνατροπὴν εὐαισθητῶν οικονομικῶν ἰσορροπιῶν ἐπὶ ζῆμιά μυριάδων ἀνθρώπων.

Υμεῖς οἱ οικονομολόγοι δύνασθε νὰ ἀπαριθμήσετε πλείονας ἡμῶν σχετικὰς περιπτώσεις.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ἡ αἴσθησις τῆς ἀνηθικότητος τῆς τοιαύτης κερδοσκοπίας ἀμβλύνεται διὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν ἐκτὸς παρανόμων εἰδικῶν λεσχῶν καὶ ἐντὸς νομίμων εἰδικῶν καθιδρυμάτων διεξαγομένων τυχηρῶν συναλλαγῶν ὡς χρηματοοικονομικῶν προϊόντων. Βεβαίως ὑπὸ τὰς παρούσας τεχνικοοικονομικὰς συνθήκας ὁ τρόπος διαθέσεως τοῦ χρήματος ἐπιτροπεῦται δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς προϊόν. Ἄλλ' ἢ μὲν χρησιμοποίησις αὐτοῦ τοῦ προϊόντος πρὸς κάλυψιν ὑφισταμένων ἀληθῶν ἀναγκῶν εἶναι ἠθικῶς ἄσφογος, ἢ ἐκμετάλλευσις ὅμως τῶν δυνατοτήτων τῆς ἐλευθέρας ἀγορᾶς πρὸς κερδοσκοπίαν, ἀνευ δηλαδὴ καλύψεως οὐσιαστικῆς ἀνάγκης, δυσχερῶς εὐρίσκει ἠθικὴν δικαίωσιν. Συνισταὶ κατάχρησιν θεσμῶν ἐφευρεθέντων πρὸς ἱκανοποίησιν θεμιτῶν ἀναγκῶν.

Κατάχρησις, ὡς γνωστὸν, εἶναι ἢ δι' ἄλλον παρὰ τὸν νόμιμον σκοπὸν χρησιμοποίησις μιᾶς παρεχομένης ὑπὸ τοῦ νόμου δυνατότητος.

Ἡ ὑπὸ τοιαύτην ἔννοϊαν κατάχρησις τῶν θεσμῶν καὶ τῶν νομικῶν δυνατοτήτων ἔχει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπαγορευθῆ διὰ τῶν κανόνων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, οἱ ὅποιοι καθιστοῦν ἀνεπίτρεπτον τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος, ὅταν αὕτη ὑπερβαίη προφανῶς τὰ ὅρια τὰ ὅποια ἐπιβάλλουν τὰ χρηστὰ ἦθη, ἢ καλὴ πίστις ἢ ὁ κοινωνικὸς ἢ οικονομικὸς σκοπὸς αὐτοῦ. Παράλληλως καὶ διὰ κανόνων συνταγματικοῦ δικαίου, ὡς ὁ κανὼν τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος, ἀπαγορεύεται ρητῶς ἢ κατάχρησις καὶ τῶν συνταγματικῶς προστατευομένων θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπὸ διαφόρους διατυπώσεις καὶ νομικὰς κατασκευὰς ἀπαγορεύονται διὰ τῶν νομοθεσιῶν τῶν πολιτισμένων πολιτειῶν αἱ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοϊαν καταχρηστικαὶ ἀσκήσεις δικαιωμάτων καὶ καταχρηστικαὶ ἐκμεταλλεύσεις τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῶν διαφόρων θεσμῶν δυνατοτήτων.

Ἐν τούτοις, εἰς τὸν χῶρον τῆς οικονομικῆς

δραστηριότητος ὑπὸ τὴν κάλυψιν τῆς ὑποστηρίξεως τῆς οικονομικῆς προόδου καὶ τῆς καταργήσεως τοῦ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ ἔχει ἀφεθῆ ἐν πολλοῖς ἐλεύθερον τὸ πεδίον διὰ καταχρηστικὰς ἐνεργείας, αἱ ὅποια προσπορίζουν εἰς τοὺς ἐνεργούντας τεράστια κέρδη ἀνευ ἠθικῆς δικαιοσύνης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρέχουν εἰς τοὺς ἀποκτῶντας τὰ ἐν λόγω κέρδη τὴν ἰσχὴν τῆς ἀποτροπῆς πάσης παρεμβάσεως εἰς τὰ σχέδιά των.

Μερικὰ παραδείγματα εἶναι χρήσιμα:

Εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ὅτι ἔχει κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ κόσμου ἀπελευθερωθῆ ἢ κίνησις τῶν κεφαλαίων. Ὁ σκοπὸς βεβαίως τῆς θεσμοθέσεως αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἢ συμβολὴ τῶν εἰσερχομένων εἰς μίαν τοπικὴν οἰκονομίαν κεφαλαίων εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἐὰν ὅμως κεφαλιούχος τις εἰσαγάγῃ εἰς ὠρισμένην οἰκονομίαν τὰ κεφάλαιά του καὶ δὴ τὰ ὑπερμεγέθη ἐπὶ σκοπῶ ἀνατροπῆς καὶ ὄχι ἐνισχύσεως τῆς τοπικῆς αὐτῆς οἰκονομίας καὶ ἀποκτήσεως κερδῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνατροπῆς, ἀσφαλῶς καταχράται τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐλευθερίας κινήσεως τῶν κεφαλαίων καὶ τὰ κέρδη αὐτοῦ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας του δὲν ἔχουν ἠθικὴν δικαίωσιν.

Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν χρηματιστηρίων ἀξιῶν καὶ ἐμπορευμάτων καθιδρύθη ὡς τόπος συναντήσεως καὶ συναλλαγῆς μεταξὺ τῶν πράγματι ἐνδιαφερομένων νὰ πωλήσουν ἢ νὰ ἀγοράσουν ἐμπορεύματα καὶ ἀξίας προκειμένου νὰ ἐντάξουν αὐτὰ εἰς τὸν κύκλον τῆς παραγωγῆς. Παριστάμεθα ὅμως ἤδη μάρτυρες μιᾶς ἐξαλλαγῆς τοῦ θεσμοῦ εἰς τὸν ἕνα πολλοῖς τυχηρῶν παιγνίων, εἰς τὸν ὅποιον μέρος σημαντικὸν τῶν προσερχομένων οὐδόλως ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν κερδοσκοπίαν ἐπὶ τῆς διακυμάνσεως τῶν τιμῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι ἀναπόφευκτος ἢ ἀθέμιτος παρέμβασις ἰσχυρῶν παραγόντων πρὸς τοιαύτην ἢ τοιαύτην διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν, ἄσχετον πρὸς τὰς ἀληθεῖς οικονομικὰς ἀντιστοιχίας, σχετικὴν δὲ μόνον πρὸς τὰς ἰδιοτελεῖς ἐπιδιώξεις αὐτῶν.

Εἶναι πάλιν γνωστὸν, ὅτι προκειμένου ὁ καταναλωτὴς νὰ πεισθῆ νὰ ἀγοράσῃ ὠρισμένον προϊόν, πρέπει νὰ ἐνημερωθῆ. Ὡς ἐκ τούτου ἀναγνωρίζεται καὶ ἐνίοτε ἐπιβάλλεται τὸ δικαίωμα καὶ ἢ ὑποχρέωσις ἐνημερώσεως ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ προϊόντος. Ἐν τούτοις, τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ δὲν γίνεται πάντοτε καλὴ χρῆσις, ἀλλὰ κατάχρησις.

Τούτο συμβαίνει *ιδία* όταν αντί ενημερώσεως γίνεται παράσυρσις τοῦ ὑποψηφίου ἀγοραστοῦ εἴτε δι' ὑποσυνειδήτων μηνυμάτων εἴτε δι' ἀπευθύνσεως πρὸς τὰ ὀρμέφυτα αὐτοῦ, ὥστε ἀκριτῶς νὰ συνδυάσῃ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ προϊόντος μὲ τὴν ἱκανοποίησιν ἐπιθυμιῶν ἀσκέτων πρὸς τὸ προϊόν καὶ νὰ ἐξαπατηθῇ πιστευόν ὅτι δήθεν ἀγοράζει π.χ. ἰσχυρὴν κοινωνικὴν, ἐνῶ ἀγοράζει ἀπλῶς ἐνδύματα.

Εἰς τὸν τομέα τῆς διαφημίσεως ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ὀρμεμφύτων εἶναι πλέον παγιωμένος θεσμός. Καὶ καθόσον μὲν αὐταὶ ἀπευθύνονται πρὸς ἐνηλίκους, ὀφείλοντας νὰ ἔχουν τὴν ἀπαιτουμένην ὠριμότητα δι' αὐτοπροστασίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου τὴν εὐθύνην τῶν ἐπιλογῶν αὐτῶν, δύναται μὲν τις εἰπεῖν ὅτι αἱ κοινωνίαι μας δὲν ἀνήλθον οὐδὲ κατὰ μίαν βαθμίδα τὴν κλίμακα τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀρχαίου κανόνος: «ἔξεστι τοῖς συναλασσομένοις περιγράφειν ἀλλήλους», δὲν δύναται ὅμως εὐχερῶς νὰ εισηγηθῇ τὸν διορισμὸν ἐπιτρόπου τῶν ἐν λόγῳ συναλασσομένων πρὸς λογοκρισίαν τῶν πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνομένων διαφημιστικῶν μηνυμάτων, ἂν καὶ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀξιῶσωμεν μεγαλυτέραν φιλαλήθειαν. Καθόσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς διαφημίσεις ἀπευθυνομένας πρὸς ἀνηλίκους ἢ ἀπλῶς ὄρατὰς καὶ ὑπὸ ἀνηλίκων, ὑποκειμένων εἰς εὐχερεστέραν ἄκριτον ὑπόβολήν, νομίζομεν ὅτι ὑπάρχει εὐρύτατον πεδίον περιστολῆς τῶν συναισθηματικῶν καὶ ψυχοπαθολογικῶν προσβολῶν διὰ τῶν ὁποίων συγκλονίζεται ἡ ἀνώριμος ψυχὴ ἕως ὅτου κρῖνῃ ἀκριτῶς ὅτι διὰ τῆς ἀγορᾶς τοῦ συγκεκριμένου προϊόντος ὠφελεῖται ἢ προβάλλεται ἢ καταξιώνεται καὶ ψυχαναγκασθῇ εἰς ἀγορὰν αὐτοῦ.

Παράδειγμα νομοθετικῆς περιστολῆς τοῦ διαφημιστικοῦ μηνύματος εἶναι ἡ, κατόπιν πολλῶν ἀγώνων, ἐπιτευχθεῖσα καὶ μικρὰν ἔστω ἐπίδρασιν ἀσκοῦσα, ψυχρὰ προσθήκη εἰς τὰς διαφημίσεις τῶν προϊόντων τοῦ καπνοῦ τῆς ρήτρας ὅτι ταῦτα βλάπτουν σοβαρῶς τὴν υγείαν.

Ἄλλ' ἡ κατάχρησις τῶν οἰκονομικῶν θεσμῶν δὲν γίνεται μόνον ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶς ἰσχυρῶν πρὸς ἀθέμιτον κερδοσκοπίαν. Γίνεται καὶ ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενῶν πρὸς ἀθέμιτον σπατάλην. Παναρχαία καὶ σύγχρονος τούτου ἐφαρμογὴ καὶ πληγὴ εἶναι τὰ ἀνευ δυνατότητος ἀποδόσεως δάνεια καὶ ἰδίως τὰ ἐπὶ ὑπερμέτρῳ τόκῳ καταναλωτικὰ ἢ ἀβασίμως παραγωγικά. Ἀτυχῶς δὲ ἡ πληγὴ αὕτη δὲν ἀνευρίσκεται μόνον εἰς τὰ ἄτομα,

τὰ πρὸς ἀναβολὴν τῆς σημερινῆς πτωχείας τὴν αὐριανὴν ἐπαυξάνοντα διὰ μὴ ἀποσβεσίμων ἐκ τῶν κανονικῶν ἐσόδων αὐτῶν δανείων, ἀλλὰ καὶ εἰς ὑπερχεωμένους ἐπιχειρηματικούς κολοσσούς καὶ κράτη, τὰ ὅποια βυθίζον ἐνίοτε εἰς τὴν ἀπόγνωσιν ἢ τὴν δουλείαν τοὺς συνεργάτας ἢ ὑπηκόους αὐτῶν διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὰ πρὸς ἀπόδοσιν, κυρίως δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὴν εὐθυκρισίαν περὶ τῶν δυνατοτήτων αὐτῶν.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψει οἱ κατὰ Θεὸν σοφοὶ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες, κατακρίνουν ὄχι μόνον τοὺς δανειστάς, τοὺς δι' ὑπερόγκων τόκων βαρύνοντας τοὺς δανειζομένους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τούτους τοὺς ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ δανειζομένους καὶ ἑαυτοὺς εἰς δουλείαν ὀδηγοῦντας.

Λέγει χαρακτηριστικῶς ὁ Μέγας Βασίλειος: «Πλούσιος εἶ; Μὴ δανείζου. Πένης εἶ; Μὴ δανείζου. Εἰ μὲν γὰρ εὐπορεῖς, οὐ χρήσεις δανείσματος· εἰ δὲ οὐδὲν ἔχεις, οὐκ ἀποτίσεις τὸ δάνειον» (Εἰς τὸν ἸΔ' Ψαλμὸν, παρ. 3, Ε.Π.Ε. τόμ. 5, σελ. 82, στιχ. 17 ἐπ.). Καὶ προσθέτει: «Ὁ γὰρ τόκοις ἑαυτὸν ὑπεύθυνον καταστήσας, ὧν τὴν ἔκτισιν οὐχ ὑφίσταται, δουλείαν αὐθαίρετον κατεδέξατο διὰ βίου» (ἐνθ' ἄν., σελ. 74, στιχ. 26 ἐπ.).

Βεβαίως σήμερον ἡ χρῆσις ἀλλοτρίου χρήματος δι' ἐπιχειρηματικούς ἢ καταναλωτικούς σκοποὺς ἔχει γενικευθῆ ὡς χρῆσις, ἀλλὰ δὲν ἔλειψαν καὶ αἱ περιπτώσεις ἐπιμέμπτου καταχρήσεως τοῦ θεσμοῦ. Ἐπὶ τούτου δὲ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἡμῶν ὁ Μέγας Βασίλειος διὰ τοῦ «ὧν τὴν ἔκτισιν οὐχ ὑφίσταται». Ὅσακις ἐπομένως ἢ ἀπόδοσις δὲν εἶναι δυνατὴ, τὸ δάνειον εἶναι ἀθέμιτον διὰ τὸν δανειζόμενον, ὅπως ἀθέμιτος εἶναι ἡ τοκογλυφία διὰ τὸν δανειστήν. Ἡ μεγαλυτέρα βαρύντης τοῦ ἀθέμιτου τῆς τοκογλυφίας, δὲν καθιστᾷ θεμιτὸν τὸν ἀπερίσκεπτον δανεισμὸν, ἀλλ' ἕκαστος τῶν συναλασσομένων φέρει τὴν ἰδικὴν του εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις του.

Διὰ τῶν ὀλίγων τούτων παραδειγμάτων δὲν ἐξαντλεῖται, ἀλλ' ἀπλῶς τίθεται τὸ πρόβλημα. Καὶ ἡ θέσις τοῦ προβλήματος ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς λύσεως αὐτοῦ. Βεβαίως δὲν ἀγνοοῦμεν τὰς δυσχερείας τοπικῆς ἀντιμετωπίσεως προβλημάτων παγκοσμίου ἐμβελείας. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ἡ διακήρυξις ἀρχῶν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ὑποκειμένων, ὥστε σταδιακῶς νὰ ὠρμάσῃ ἢ ἰδέα, νὰ προταθοῦν καὶ ἀξιολογηθοῦν διάφοροι λύσεις καὶ τελικῶς νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ ὀρθὸν ἢ,

Άπό την επίσκεψη τής Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου συνοδευομένου ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στὸ Ὑπουργεῖο Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὅπου συνομιλοῦν μὲ τὸν Ὑπουργὸ κ. Γεράσιμο Ἀρσένη (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

Ὁ Ὑπουργὸς Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεράσιμος Ἀρσένης προσφωνεῖ τὸν Παναγιώτατο. Διακρίνονται ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Ἰω. Ἀνθόπουλος καὶ ὁ Γεν. Γραμματέας τοῦ Ὑπουργείου (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

τουλάχιστον, να συνειδητοποιηθῆ τὸ κακόν.

Ἡ ἡμετέρα Μετριότης δὲν δύναται νὰ προτείνῃ λύσεις καὶ μέτρα. Θέτει τὸ πρόβλημα ἐνώπιον ὑμῶν τῶν εἰδημονεστέρων καὶ ἀναμένει ἀπὸ ὑμᾶς τοὺς καθηγητὰς τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης τὴν πρότασιν αὐτῶν.

Αἰσθανόμεθα ὅμως τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάγκην νὰ ὑπομνήσωμεν καὶ πάλιν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀξία δὲν μετράται διὰ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἄτομον οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν διαδοθέντων ὑπ' αὐτοῦ πρὸς χάριν τῶν συνανθρώπων του.

Ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει εἰς πολλοὺς τὸν θεμιτὸν πλουτισμόν. Ἀλλ' ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτοὺς νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν δωρεάν Του καὶ νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ δῶρα Του πρὸς τὸ γενικὸν καλόν. Ὁ Θεὸς πάλιν ἀποτρέπει ἀπὸ τοῦ ἀθεμίτου πλουτισμοῦ καὶ ὑπενθυμίζει πρὸς τοὺς ἀθεμίτως πλουτοῦντας τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν λαϊκὴν παράδοσιν λεχθέν, ὅτι γυμνοὶ ἐξερχόμεθα ἐκ κοιλίας μητρὸς καὶ γυμνοὶ ἀπερχόμεθα τοῦ κόσμου τούτου. Τὸ μόνον δὲ τὸ ὁποῖον συνοδεύει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ αἰώνιον ταξίδι του εἶναι αἱ ἀγαθοεργαίαι αὐτοῦ. «Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ» (Ψαλμ. ΙΙΙ, 9). Αὕτη ἡ δικαιοσύνη τοῦ δίδοντος εἶναι ὁ μόνος ἀναφαίρετος πλοῦτος.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ τάξῃ πάντας ἡμᾶς μετὰ τῶν πλουσιῶν εἰς δόσεις καὶ οὐχὶ μετὰ τῶν πλουσιῶν εἰς λήψεις. Διότι ὅσον περισσότερο δίδει τις, τόσον περισσότερο μέγας καθίσταται καὶ τόσον περισσότερο χαρᾶς πληροῦται.

Ἡ χάρις καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἐξ Αὐτοῦ σοφία καὶ σύνεσις εἶναι μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Τὸ βράδυ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος πραγματοποιήσε ἀντεπίσκεψη στὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο καὶ κατόπιν τοῦ παρέθεσε γεῦμα στὸ κατάλυμα. Οἱ δύο Προκαθήμενοι ἀντάλλαξαν ἐγκάρδιες προπόσεις.

Συναντήσεις με ἐκπροσώπους τῆς Πολιτείας

Τὴ Δευτέρα 24 Μαΐου, στίς 10 τὸ πρωῖ, ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὅπου ἔγινε με ἐγκαρδιότητα δεκτὸς ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἡγεσία του.

Ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας κ. Γεράσιμος Ἀρσένης τόνισε τὴ σημασία ἀνάδειξης τοῦ ρόλου τῆς Ἐκ-

κλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ παγκόσμιον ἐπίπεδο, τόσο ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο.

Ὁ Παναγιώτατος εὐχήθηκε στὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ στοὺς παρευρισκόμενους ἐκπαιδευτικούς καὶ τόνισε τὴν ἀνάγκη γιὰ σύνεση καὶ σοφία «σὲ ἐσᾶς ποὺ διδάσκετε στοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος», ὅπως εἶπε χαρακτηριστικὰ.

Μετὰ πῆγε στὸ Δημαρχεῖο Ἀθηναίων (βλ. παρακάτω), στὴ συνέχεια ἐπισκέφθηκε τὸν Πρέσβυ τῆς Τουρκίας στὴν Ἀθήνα κ. Aly Tywgan καὶ τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Κωνσταντῖνο Σημίτη, ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπὸ κατ' ἴδιαν συνάντησι καὶ παρέθεσε πρόγευμα πρὸς τιμὴν του. Ἀνταλλάχτηκαν θερμῆς καὶ ἐγκάρδιες προπόσεις.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Παναγιώτατος συναντήθηκε με τὸν εὐρισκόμενον στὴν Ἀθήνα Πρόεδρο τῆς Ἑσθονίας καὶ ἐπισκέφθηκε τὴ Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ καὶ τὸ Ἀμερικανικὸ Κολλέγιο, ὅπου ἔγινε με ἐνθουσιασμό δεκτὸς ἀπὸ διδάσκοντες καὶ διδασκόμενους.

Στὸ Δῆμο Ἀθηναίων

Στίς 10.30 τὸ πρωῖ τῆς Δευτέρας 24 Μαΐου ὁ Παναγιώτατος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο μετέβη στὸ Δημαρχικὸ Μέγαρο τῆς Ἀθήνας στὴν πλατεία Κοτζιά, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Δημήτρης Λ. Ἀβραμιόπουλος.

Κατὰ τὴ διάρκεια εἰδικῆς τελετῆς καὶ μετὰ ἀπὸ ὁμόφωνη ἀπόφασι τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Ἀθηναίων τῆς 13ης Μαΐου 1999, ὁ κ. Ἀβραμιόπουλος ἀπένευσε στὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη τὸ Χρυσὸ Μετάλλιο Ἀξίας τῆς Πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ Χρυσὸ Κλειδί τῆς Πόλεως.

Ἀκολούθως, βυζαντινοὺς ὕμνους ἔψαλαν ὁ Γρηγόρης Βαλτινός, ἡ Νάντια Γουάινμπεργκ καὶ πολυμελὴς χορωδία.

Ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Δημήτρη Λ. Ἀβραμιόπουλου ἔχει ὡς ἐξῆς:

Παναγιώτατε,

Μὲ μεγάλη χαρὰ, ἀλλὰ καὶ βαθιὰ συγκίνηση ἡ Ἀθήνα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀνοίγει τίς πύλες τῆς καρδιάς της καὶ ὑποδέχεται τὴν κεφαλὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν Προκαθήμενο τοῦ Φάρου τῆς

Οἰκουμένης, τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχῃ, κ.κ. Βαρθολομαῖο Α΄.

Ἡ Ἀθήνα ὑποδέχεται στὸ πρόσωπό Σας, Παναγιώτατε, τὴν ἐνσάρκωση τῆς πιὸ ἐνδοξης παράδοσης τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται μέσα στοὺς αἰῶνες, ξεκινώντας ἀπὸ τὴ βασιλίδα τῶν πόλεων, σὲ λαμπρούς, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ σὲ χαλεπὸν καιρὸν, ἐξακτινώνοντας πάντα τὸ οἰκουμενικὸ μῆνυμα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουμε πλήρη συνείδηση, ὅτι ἡ πόλη τοῦ φωτὸς στὴν ὁποία κατοικοῦμε καὶ τὴ βαρύτερη κληρονομία τῆς ὁποίας προσπαθοῦμε νὰ σηκώσουμε στοὺς ὤμους μας, ἔχει διπλὴ ὑπόσταση. Εἶναι ἡ πόλη τοῦ Παρθενῶνος, τῆς Δημοκρατίας, τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Σωκράτους. Ἡ πόλη τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλῆ, τοῦ Εὐρυπίδη καὶ τῆς ἀθηναϊκῆς Τραγωδίας.

Εἶναι ὁμως ταυτόχρονα, ἴσως ἀκριβῶς ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς πρώτης κληρονομίας της, καὶ ἡ πόλη ἀπὸ τὴν ὁποία ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, κήρυξε τὸ χαριόσυνο μῆνυμα τοῦ Κυρίου μας πρὸς ὁλόκληρη τὴν Εὐρώπη. Καὶ αὐτὴ τὴ συνειδητοποιήσῃ μας, τὴν ἐκφράζουμε τόσο στὸ σύμβολο τῆς πόλεώς μας, ὅσο καὶ στὸν ἐσωτερικὸ συμβολικὸ διάκοσμο τῆς ἑδρας τῶν Ἀθηναίων Δημάρχων, ἐδῶ σὲ αὐτὸ τὸ κτίριο.

Παναγιώτατε,

Οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουμε πλήρη συνείδηση, ὡς κάτοικοι τῆς Πρωτεύουσας τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ τὴ βασικὴ αἰτία τῆς διατήρησης τῆς Ἑλληνικῆς συνείδησης μέσα στοὺς αἰῶνες τῆς ξένης Κατοχῆς καὶ τὸν πολιτικὸ ἀστέρα πὸν ὀδήγησε τοὺς προγόνους μας στὴ νίκη στὸν ἀπελευθερωτικὸ τους ἀγῶνα.

Παναγιώτατε,

Οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν συγκεντρωνόμαστε κάθε χρόνο κατὰ δεκάδες, ἑκατοντάδες χιλιάδες στὴν Πλατεία Συντάγματος γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦμε τὸν καινούργιο χρόνο, στρέφουμε –καὶ θὰ τὸ ἔχετε σημειώσει αὐτὸ– κάθε φορὰ τὴ σκέψη μας πρὸς τὸ Φάρο τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους μας, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μας, ἀλλὰ καὶ στοὺς ὁμογενεῖς μας, πὸν ζοῦν στὴν Κωνσταντινούπολη.

Στρέφοντας τὴ σκέψη μας ἐκεῖ, ὄχι μόνο τὴν μέρα ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ κάθε ἡμέρα τοῦ χρόνου, ἡ

εἰκόνα τὴν ὁποία ἀντικρύζουμε στὴν νοητικὴ μας ματιὰ, εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ σεπτοῦ καὶ σεβαστοῦ μας Πατριάρχῃ, ἡ δική σας εἰκόνα. Εἰκόνα τοῦ καλοῦ ποιμένος, πὸν μὲ τὴ σεμνότητα πὸν Σᾶς διακρίνει, ἀλλὰ καὶ τὴ σοφία πὸν σᾶς χαρακτηρίζει, δὲν παύετε νὰ μᾶς ἐμπνέετε, ἐκπέμποντας τὸ λόγο τῆς ἀγάπης, ἐρμηνεύοντας τὶς ὀρθόδοξες διδασχῆς καὶ νοθετώντας κάθε Χριστιανό, μὲ μιὰ γλώσσα σύγχρονη καὶ κατανοητὴ, πὸν λαμβάνει ὑπόψη ὅλες τὶς διαστάσεις τῶν προβλημάτων πὸν ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ κόσμος, στὸν ὁποῖο ζεῖ, στὸ κατώφλι τῆς 3ης χιλιετίας.

Γιατί, ἴσως, αὐτὴ ἀκριβῶς νὰ εἶναι καὶ ἡ μεγάλη Σας δύναμη, Παναγιώτατε. Τὸ γεγονός δηλαδή, ὅτι ἡ μεγάλη Σας μόρφωση, ἡ πολυγλωσσία Σας, ἡ εὐρύτητα τοῦ πνεύματός Σας, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐσεβὴς Σας θητεία στὰ πάνσοφα κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, συνδυαζόμενα μὲ τὴν ἰσχυρὴ Σας βούληση καὶ ἀποφασιστικότητα, Σᾶς ἔχουν καταστήσει ἱκανὸ νὰ συλλάβετε στὴν πληρότητά τους, τὰ κρίσιμα προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας, ὅπως ἡ περιβαλλοντικὴ μόλυνση, τὰ κοινωνικὰ ἀδιέξοδα, ἡ ἀνησυχία τῶν νέων καὶ ἡ ἀναζήτηση ἐξόδων διαφυγῆς, ἡ ἀνάγκη συνεννόησης τῶν πολιτισμῶν καὶ τῶν λαῶν, νὰ τὰ κατανοεῖτε καὶ νὰ προτείνετε μὲ τρόπο ὀρθολογικὸ καὶ ρεαλιστικὸ, λύσεις πὸν ἐμπνέονται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τὸ διαχρονικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας μας.

Οἱ ἀκατάβλητες προσπάθειές Σας γιὰ τὴ διάδοση μὲ σύγχρονους ὅρους τοῦ Ὁρθόδοξου μηνύματος, τὰ μεγάλα ταξίδια, ἰδιαίτερα στὶς χώρες ὅπου ξαναγεννήθηκε ἡ Ὁρθοδοξία μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ Κομμουνισμοῦ, οἱ ἐμπνευσμένες πρωτοβουλίες Σας γιὰ τὴ συνεννόηση μετὰ τῶν χριστιανικῶν δογμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων θρησκευτῶν, πρὸς ὄφελος ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας, Σᾶς κατέστησαν ἕναν ἀξιόπιστο καὶ σεβαστὸ συνομιλητὴ τῶν κορυφαίων παραγόντων λήψης πολιτικῶν ἀποφάσεων στὸν πλανήτη μας.

Οἱ Ἕλληνες καὶ ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι, αἰσθανόμεστε ὑπερήφανοι πὸν Ἱεράρχῃς τέτοιας ἀξιοσύνης κατέχει τὸ θρόνο τοῦ Φωτίου τοῦ Μεγάλου. Προσβλέπομε σὲ Ἐσᾶς, στὴν σοφία, στὶς συμβουλές Σας γιὰ νὰ ἐμπνευστοῦμε ὥστε νὰ παράγουμε περισσότερο καὶ κυρίως καλύτερο ἔργο, γιὰ τὸ καλὸ τῶν πολιτῶν πὸν μᾶς ἐμπιστεύθηκαν, προσβλέπομε ὅλοι στὴν σοφία καὶ στὶς συμβουλές Σας, γιὰ νὰ ἀναχθοῦμε στὴν ὑψηλὴ ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ βαδίσουμε ἀδελφωμένοι στὸν

Ο Παναγιώτατος με τόν Δήμαρχο Ἀθηναίων κ. Δημήτρη Α. Ἀβραμόπουλο. Δίπλα τους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

νέο αἰώνα γιά τὰ καλὰ ἔργα.

Παναγιώτατε,

Ἄς ἀποτελέσει ἡ ἐπίσκεψή Σας στήν καρδιά τῆς Ἀθήνας, γέφυρα φιλίας ἀνάμεσα στοὺς Ἀθηναίους καί στοὺς πολίτες τῆς ἐνδοξης Πόλης, τῆς βασιλίδας τῶν πόλεων, τῆς Κωνσταντινούπολης, σέ ὅποια θρησκεία καί ἄν ἀνήκουν.

Ἡ ἐπίσκεψή σας συνιστᾷ, ὡστόσο, θετική ἀφορμή γιά νά σταλεῖ μήνυμα συνεργασίας καί φιλίας στήν βασιλίδα τῶν πόλεων, τήν Κωνσταντινούπολη, ἀπό τήν πόλη μας τήν Ἀθήνα, σηματοδοτώντας μιά νέα ἐποχή στίς σχέσεις τῶν πολιτῶν τῶν δύο ἱστορικῶν πόλεων, καί ἄς εὐχηθοῦμε οἱ δύο πόλεις, νά εἶναι αὐτὲς πού θά ἀνοίξουν τὸ δρόμο γιά τὴν συνεργασία τῶν δύο γειτονικῶν λαῶν.

Παναγιώτατε,

Σύσσωμο τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, εὐλαβικά, ἀλλὰ καί με ἀγάπη, ἀποφάσισε νά Σᾶς ἀπονείμει τὴν ἀνώτατη διάκριση πού δίνει ἡ πόλη μας μονάχα σέ Ἀρχηγούς Κρατῶν. Ἐσεῖς, ὡς ἐκπρόσωπος ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ

τοῦ μεγαλυτέρου Κράτους καί τοῦ σύμπαντος κόσμου, τὸ ἀξίζετε περισσότερο ἀπὸ τὸν καθένα. Εἶναι τιμὴ γιά ἐμένα, νά σᾶς τὸ ἀπονείμω ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ἀθηναίων.

Παναγιώτατε καλωσορίσατε στήν Ἀθήνα.

Ἡ Ἀθήνα σᾶς τιμᾷ καί τιμᾶται ἀπὸ τὴν παρουσία σας.

Ἀπὸ σήμερα αὐτὴ ἡ πόλη, εἶναι καί ἡ δική σας πόλη.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

Κατόπιν τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Παναγιώτατος, ὁ ὁποῖος μίλησε ἐμπνευσμένα γιά τὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν καί τὴν προσφορά τῆς στὸν πολιτισμό:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κύριε Χριστόδουλε,

Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε τῶν Ἀθηναίων,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ὑμᾶς, Ἐντιμότητα κύριε Δήμαρχε, διὰ τὴν θέρμη τῆς ὑποδοχῆς καί διὰ τοὺς φιλόφρονες λόγους ὑμῶν, μάλιστα δὲ

διά την ύψιστην τιμήν τῆς ἀπονομῆς τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου τῆς Πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Εὐγνωμόνως ἀποδεχόμεθα αὐτήν ὡς ἀπονεμομένην εἰς τὴν Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἔνδειξιν τοῦ στενοῦ συνδέσμου μεταξύ τῶν ἀδελφῶν λαῶν.

Γνωρίζομεν, κύριε Δήμαρχε, ὅτι τόσον ὑμεῖς προσωπικῶς καὶ οἱ λοιποὶ αἵρετοὶ ἄρχοντες τῆς πόλεως ἀφ' ἑνός, ὅσον καὶ οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς πάσης φύσεως ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου ἀφ' ἑτέρου, εὐρίσκασθε καθημερινῶς ἐνώπιον τῶν δυσχερῶν προβλημάτων τῆς συγχρόνου μεγαλουπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπὶ πλέον μετέχετε εἰς τὰς γενικωτέρας εὐθύνας καὶ προβληματισμούς, μάλιστα δὲ κατὰ τὸ τρέχον στάδιον τῶν ἐκτεταμένων ἀλλαγῶν εἰς τὴν Τοπικὴν Αὐτοδιοίκησιν τῆς Χώρας. Ὡς ἐκ τούτου εὐχόμεθα διαπύρως ὅπως ὁ Ἅγιος Δημήτριος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα φέρετε, ὀπλίξῃ ὑμᾶς μετὰ δυνάμει, καρτερίας καὶ συνέσεως, ἵνα διεξάγητε, μετὰ τῶν συνεργῶν ὑμῶν, ἐπιτυχῶς τὸν καλὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῆς.

Αἱ Ἀθηναὶ ἀνήκουν εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην χορείαν τῶν πόλεων, αἵτινες κατέχουν δικαιοματικῶς καὶ ἀμετακλήτως ἰδιαιτερότητα, ἐν πολλοῖς καὶ μοναδικότητι, μένουσαν εἰς τοὺς αἰῶνας. Τοῦτο συνεπάγεται μείζονας εὐθύνας διὰ τὴν πιστότητα πρὸς τὸ ἀρχαῖον κλέος.

Δὲν ἀποτελεῖ, ἐπὶ παραδείγματι, διὰ τὰς Ἀθήνας μόνον δόξαν ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ὑψυμένη Ἀκρόπολις καὶ τὸ κλεῖσμα αὐτῆς, ὁ Παρθενών. Ἀποτελεῖ καὶ εὐθύνην συντηρήσεως τοῦ ἀρχαίου μνημείου, ἀλλὰ πρωτίστως ἐκτελέσεως ἔργων ἀνταξίων ἐκείνου καὶ ἀποδοχῆς πνεύματος ὁμοίου πρὸς τὸ ἐμπνεῦσαν αὐτά, ἥτοι πνεύματος ἐλευθέρου, εὐψύχου καὶ εὐδαίμονος.

Ἡ Ἀκρόπολις καὶ ὁ ἐπ' αὐτῆς Παρθενών, ὁ ὁποῖος ἐπὶ αἰῶνας ὑπῆρξε ναὸς τῆς Θεοτόκου, μᾶς ἐνθυμίζει ὅτι καὶ ἡ πόλις, ὅπως κάθε ἄνθρωπος, πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς τὸν Θεόν.

Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὸν παρακείμενον τῆ Ἀκροπόλει βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἀποτελεῖ ἕτερον μέγα κλέος τῶν Ἀθηνῶν καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ πίστις, ἀλλὰ χρειάζονται καὶ ἔργα δικαιοσύνης, διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀνάδειξιν τῆς πόλεως. Εἶναι δὲ ἴσως καιρὸς, κύριε Δήμαρχε, ἵνα μετὰ τοῦ λίαν ἀγαπητοῦ ἡμῖν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χριστοδούλου καὶ τῶν λοιπῶν συναρμο-

δίων ἐξετάσητε τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου βράχου, ὡς ἀξιολόγου μνημείου, δυναμένου νὰ προβληθῇ ἐπὶ τῷ ἰωβηλαίῳ τῶν 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστοῦντες καὶ πάλιν διὰ τὴν προσγενομένην ὑψιστην τιμήν, ἐπικαλούμεθα τὴν χάριν καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐφ' ὅλην τὴν πόλιν. «Ἀθηναὶ γὰρ ἡ πόλις, ἐπίσημος μὲν ἐν λόγοις καθ' ὅλην τὴν ἑλληνίδα γῆν διὰ τῶν Ἑλλήνων τοὺς παλαιωτάτους τε καὶ σοφωτάτους οὐς αὐτὴ θρεψαμένη καὶ εἰς μέτρον παντοίας λογικῆς ἐπιστήμης ἀγαθοῦσα, ὄνομα δόξης ἐν αὐτοῖς ἐάντη περιπεποίηται, ἐπισημοτάτη δὲ διὰ τοῦτον ἐπ' ἀρετῇ τε καὶ εὐσεβείᾳ περιφανεστάτη μέχρι τεραμάτων γεγένηται τῆς γῆς» (Νικῆτα τοῦ Παφλαγόνος, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην).

Τοιαύτης περιφανεστάτης πόλεως ὁ πρῶτος πολίτης ὢν, δικαιοῦσθε νὰ καυχᾶσθε, κ. Δήμαρχε. Καὶ ἡμεῖς συγκαυχώμεθα καὶ συγκαίρομεν, εὐχαριστοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν.

Μετὰ ὁ Παναγιώτατος ἀπῆλυθεν ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ Δημαρχιακοῦ Μεγάρου τὸ παρακάτω μήνυμα πρὸς τὸν ἀθηναϊκὸ λαόν:

Ἀγαπητοὶ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀθηναῖες,

Σᾶς αἰσθανόμεθα ὡς ἀγαπημένα τέκνα τῆς Μητρὸς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὡς ἰδικά μας.

Σᾶς φέρομε τὸν χαιρετισμόν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐλογία τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἐκφράζομεν τὴν μεγάλην χαρὰν μας, διότι εἴμεθα πλησίον σας κατὰ τὰς ὥραϊας αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἀνοιξέως.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε θεομύτατα διὰ τὰς πολλὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης σας.

Αἰσθανόμεθα τοὺς ἀκαταλύτους δεσμοὺς τῆς κοινῆς Ὀρθοδόξου πίστεως, οἱ ὁποῖοι μᾶς συνδέουν, νὰ γίνωνται ἰσχυρότεροι μετὰ τὴν παροῦσαν εἰρηνικὴν ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν πόλιν σας.

Καὶ δὲ εἶναι μόνον οἱ δεσμοὶ τῆς πίστεως ποὺ μᾶς συνδέουν. Ὡς Ἰμβριος εἴμεθα ἀπόγονοι τῶν Ἀθηναίων ἐκείνων κληροῦχων, μὲ τοὺς ὁποῖους ἡ πολιτεία τῶν Ἀθηνῶν ἐποίκησε τὴν προσφιλεῖ γενετικὴν μας καὶ τὴν ἔκαμεν ἀποικίαν τῆς. Ἐρχόμεθα λοιπὸν πρὸς ὑμᾶς ὡς οἰκεῖοι καὶ ὄχι ὡς ξένος!

Ἀγαπητοὶ μας,

Ἡ ἐνότης, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐκτίμησις εἶναι βασικὰ στοιχεῖα τῆς πίστεώς μας.

Ἄς μείνωμεν ἀμετακίνητοι εἰς αὐτά.

Μὲ ὄλην μας τὴν ἐγκαρδιότητα σᾶς δίδομε τὴν πατρικὴν καὶ Πατριαρχικὴν μας εὐλογίαν.

Σᾶς εὐχόμεθα εἰρήνην, υἰείαν, πρόοδον, ἀγάπην καὶ συνεργασίαν. Εἶναι τὰ θεμέλια τῆς εὐδαμονίας.

Εἶθε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ σᾶς σκεπάσῃ ἀπὸ κάθε κακὸ καὶ νὰ σᾶς χαρίσῃ κάθε καλὸ. Ἀμήν.

Στὴν Ἑνωσὴ Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν

Τὸ βράδυ πραγματοποιήθηκε στὸ Μέγαρο Μελεᾶ ἐκδήλωση τῆς Ἑνωσῆς Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος στὴ συνέχεια παρακάθησε σὲ ἐπίσημο γεῦμα, πού τοῦ παρέθεσε ἡ Ἑνωσὴ. Στὸ γεῦμα ὁ Παναγιώτατος ἔκανε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Χριστόδουλε, Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν, Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἰλικρινῶς καὶ ἐκ βαθέων εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πρὸς τὴν ἡμετέραν Μετριοτήτα καὶ τὴν τιμίαν συνοδείαν ἡμῶν τιμητικὴν προσφορὰν τοῦ δείπνου τούτου, τὴν ὁποῖαν ἐνέπνευσεν ἡ ἀγαθὴ σας καρδιά καὶ ἡ ὁποία ἐρχεται νὰ ἐπιστεγάσῃ τὴν προηγηθεῖσαν εὐρύτεραν ἐκδήλωσιν διὰ τὰς οἰκονομικὰς δραστηριότητας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Μᾶς συνεκίνησεν ἡ χειρονομία σας αὐτὴ καὶ οἱ καλοὶ σας λόγοι, οἱ ὁποῖοι φανερώνουν τὸν πλοῦτον τῶν αἰσθημάτων τῶν καρδιῶν σας.

Ἡ ὀρθόδοξος διδασκαλία, παρ' ὅσα ἐνίοτε ὑποστηρίζονται, οὐδόλως ἐμποδίζει τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προερχομένην κοινωνικὴν εὐημερίαν καὶ ἀσφάλειαν. Αἱ κατ' ἐξοχὴν ὑπεράνω τῆς ἐπικεντρώσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτῶν εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν ὀρθόδοξοι Μοναὶ ὑπῆρξαν κυψέλαι πνευματικά, ἀλλὰ καὶ ταυτοχρόνως ἄριστοι ὀργανωταὶ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς διοικήσεως τῶν περιουσιακῶν τῶν στοιχείων, καὶ συμπαραστάται τῶν πολιτῶν εἰς τὰς ἐκπαιδευτικὰς καὶ ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν, ἐδίδασκον δὲ εἰς τοὺς πλησιοχώρους λαοὺς τοὺς τρόπους τελεσφόρου διοικήσεως τῆς παραγωγῆς τῶν. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἡμετέρα Μετριοτής ἀποδέχεται τὴν ἀνάγκην, ἣν ἔχουσιν αἱ προηγμένα κοινωνία διὰ τὴν διαμόρφωσιν ὑγιοῦς κλίματος κυ-

κλοφορίας τῶν ἀγαθῶν καὶ τοῦ χρήματος. Ἡ κοινωνικὴ σταθερότης καὶ αὐτάρκεια, ἡ προκαλούμενη ἐκ τῆς συνετῆς διαχειρίσεως, ἀξάνει τὰς δυνατότητας τῶν λαῶν διὰ παιδείαν, χωρὶς νὰ μειώσῃ ἀναγκαστικῶς τὴν θερμοκρασίαν πρὸς τὸν Κύριον πίστιν. Ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὁ Ἰὼβ καὶ πολλοὶ ἄλλοι δὲν ἠμποδίσθησαν ἐκ τοῦ πλοῦτου τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν νὰ ἀσκήσουν τὴν ἀρετὴν.

Διὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ὁ ἄνθρωπος διδάσκεται νὰ μὴ ἐντροφᾶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ὑλικὸν βίον, ἀλλὰ νὰ ἐλπίζῃ, νὰ ἀγαπᾷ, νὰ ἐκτιμᾷ, νὰ συμπονῇ, νὰ ἐργάζεται τὸ καλόν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπαινοῦμεν, στηρίζομεν καὶ εὐλογοῦμεν πᾶσαν ὑμῶν κίνησιν πρὸς χορήγησιν ὑλικῶν πόρων ἵνα πραγματοποιῶνται ὠφέλμοι ἐκδόσεις, συντηρήσεις ἱστορικῶν κτιρίων, συνδρομαὶ ὑπὲρ προσφύγων καὶ ἐνδεῶν, μεγάλαι ἀρχαιολογικαὶ καὶ εἰκαστικαὶ ἐκθέσεις καὶ πάσης ἄλλης φύσεως ἀγαθοεργία. Ἡ ὁδὸς εἶναι ἀγαθὴ καὶ εὐρεῖα καὶ προσευχόμεθα διὰ τὴν περαιτέρω διεύρυνσίν της.

Συγχαίρομεν τοὺς διοικοῦντας τὰς Ἑλληνικὰς Τραπεζὰς διότι συντηροῦν μορφωτικὰ Ἰδρύματα, ἐνισχύουν φιλανθρωπικὰς κινήσεις καὶ ὑποστηρίζουν τὰς καλὰς κοινωφελεῖς προσπάθειας, καθιστάμενοι χορηγοὶ τῶν σχετικῶν δαπανῶν. Ἡ ἀναβίωσις καὶ ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἀρχαίου θεσμοῦ τῶν χορηγῶν εἶναι μία ἀξιάπαινος πραγματικότης, ἡ ὁποία πρέπει νὰ τύχῃ γενικῆς ἀναγνωρίσεως, ὥστε νὰ διευρυνθῇ ἡ ἐφαρμογὴ της καὶ νὰ καταστῇ ἐφικτὴ ἡ ἐκτέλεσις ἔργων, διὰ τὰ ὁποῖα ἄλλως δὲν θὰ εὐρίσκετο χρηματοδότης.

Ἡμεῖς ὡς Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχομεν ἀπολαύσει τῆς γενναιοδωρίας εὐγενῶν χορηγῶν—καὶ ὁμολογοῦμεν εὐγνωμόνως τοῦτο εὐχόμενοι διαρκῶς ὑπὲρ αὐτῶν— χορηγῶν, τῶν ὁποίων προεξάρχει πάντοτε ὁ ἡμέτερος Μ. Λογοθέτης Ἐντιμολ. κ. Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος καὶ ἡ φιλογενῆς οἰκογένεια αὐτοῦ.

Υψοῦντες δὲ τὸ κύπελλον τὴν ὥραν αὐτὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς κοινῆς εὐφροσύνης προπίνομεν εὐχόμενοι ὅπως ὁ Κύριος εὐλογῇ ὅλους τοὺς χορηγούς τῶν καλῶν ἔργων καὶ ὅπως προσθέτῃ καὶ ἄλλους εἰς τὴν ἐκλεκτὴν χορείαν τῶν χορηγῶν πρὸς τὸ κοινὸν ὄλων καλόν.

Εἰρήνη, υἰεία, χαρὰ, μακροημέρευσις δι' ὅλους. Ἀμήν.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον καὶ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος

Κατὰ τὸ πανηγυρικὸ Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ Συλλεῖτουργο, ποῦ τὴν 23ῃ Μαΐου 1999 τελέσθηκε στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναό, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ἀναφερόμενος στὴν ἀκτινοβολία τοῦ Φαναρίου καὶ στὶς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Υπὸ τὸ κράτος τῶν προβληματισμῶν αὐτῶν εἰς τὸν ἱστορικὸν σταθμὸν τοῦ αὐγερινοῦ μᾶς νέας χιλιετίας καὶ καθὼς ἀναλογιζόμεθα τὸ ὕψος τῆς παμμεγίστης εὐθύνης ἡμῶν, ἀναγνωρίζομεν εἰς τὸ Φανάρι τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά του, φῶς εἰς τὰ ἐρεβώδη σκότη τῆς φρικτωρούσης ἐποχῆς ἡμῶν, λαμπρὰς ἄσβετος εἰς νύκτα ἀσέληνον, λύχνος παρηγορίας ἀποδιώκων τὸν ζόφον τῆς ἀπελπισίας. Διὰ τοῦτο καὶ καθίσταται δι' ἡμᾶς ἀφορμὴ ὀλοκαρδίου δοξολογίας πρὸς τὸν πανάγιον Θεὸν ἢ σύγχρονος καὶ ἐνάστερος μαρτυρία ἢν θεηγόρως ἐκφράζουσιν ὁ πρωτόβαθμος καὶ πρωτοσέβαστος τοῦ Φαναρίου καὶ ἡ περὶ αὐτὸν σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, διανοίγοντας τὰς πτέρυγας τοῦ Δικεφάλου Ἄετοῦ τῆς χριστιανικῆς γαλουχίας εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Τῆς τοιαύτης γαλουχίας τὴν γλυκεῖαν ἐμπειρίαν ἀπῆλυνσε πρὸ 140 ἐτῶν ἢ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία, λαβοῦσα ὡς δωρεάν τὸ Αὐτοκέφαλον ἐν τῇ προοπτικῇ τῆς προοδευτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Γένους εἰς τοὺς ἀπὸ αἰῶνων τόπους τῆς πολιτισμικῆς παρουσίας αὐτοῦ. Καὶ ἔκτοτε συνεχῶς μέχρι σήμερον, ὑπὸ συνθήκας ποικίλων πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐξελίξεων, δὲν ἔπαυσεν, καὶ ὅτε ἀκόμη ὑπερέβη τὴν ἑαυτῆς ἀνηβότητα καὶ κατέστη ἐπίζηλος καὶ ἀπαστρέπτουσα ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς, καλλιέλαιος καὶ καλλιγόνος, μεστὴ ἔργων ἀγαθῶν καὶ δυναμικῆς παρουσίας ἐντὸς τῶν διορθοδόξων, διαχριστιανικῶν, διαθρησκειακῶν, ἐθνικῶν καὶ διεθνῶν

δρομένων, νὰ δέχεται καὶ νὰ ἐπιζητῇ μόνη αὐτὴ ἐξ ἁπασῶν τῶν ἑαυτῆς ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν».

Ὁ Μακαριώτατος προσέθεσε χαρακτηριστικῶς καὶ τὰ ἑξῆς:

«“Ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος” Κύριος ἐχαρίσατο ἡμῖν ταύτην τὴν ἐξαιρετικὴν ἡμέραν τῆς Ἐυχαριστιακῆς κοινωνίας τῆς Ὑμετέρας φιλότατης Παναγιότητος μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Χαίρομεν καὶ εὐχαριστοῦμεν ἐπὶ τῷ θεοδέκτῳ τούτῳ γεγονότι, τῷ παρέχοντι εἰς ἡμᾶς τὴν ἐπιμαρτυρίαν τῶν ἀγαθῶν σχέσεων τῆς Μητρὸς καὶ τῆς Θυγατρὸς Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ συλλειτουργίᾳ ταύτῃ διαβλέπομεν ἱερὰν καὶ ὑψηλὴν σημασίαν διὰ τὴν ἐν ἀδελφότητι καὶ ὁμονοίᾳ συνεργασίαν, καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν ὁμοδόξων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς προώθησιν τῆς πίστεως “ἦτις τὴν οἰκουμένην ἐστήριξεν”, ἐν πνεύματι ἀνακαινίσεως καὶ ἐνότητος. Ἄς συσφίζωμεν τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀγάπης ἡμῶν, δικαιώνοντες τὰς καρδίας τῶν ἀδελφῶν ὁμογενῶν καὶ ὁμοδόξων ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ. Ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ αἱ Ἀθῆναι παραμένουν ὑπερχρόνια πηγαὶ φωτοδοσίας τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας. Τὸ Μέγα Μοναστήριον τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ Φανάριον καὶ ὁ Βωμὸς τοῦ “Γνωστοῦ, πλέον, ἐν Τριάδι Θεοῦ” παρὰ τὸν Ἄρειον Πάγον, συγκοινωνοῦν ἐν τῷ πνεύματι τῆς Πεντηκοστῆς “ὁμοθυμαδόν”, διὰ νὰ “λαλοῦν, ἐνεργοῦν, διαιροῦν τὰ χαρίσματα, δι' οὗ προφητῆται ἅπαντες καὶ Θεοῦ Ἀπόστολοι, μετὰ Μαρτύρων ἐστέφθησαν”».

Ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς

Τὸ παρὸν τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας» βρισκόταν στὸ Τυπογραφεῖο, ὅταν ἦλθεν ἐκ Φαναρίου ἡ εἶδησις, ὅτι ὡς νέος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ἐξελέγη ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βρεσθένης κ. Δημήτριος.

Γιὰ τὴν ἐκλογή αὐτὴ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δήλωσε τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἐκλογή εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμε-

ρικής του μέχρι τουδε τιτουλαρίου Μητροπολίτου Βρεσθένης κ. Δημητρίου είναι ή άριστη πασών και δεδομένων τών ιδιαίτερων πνευματικών, θεολογικών, πρακτικών και διανοητικών του χαρισμάτων, προσωινίζεται με την χάριν του Θεού την αναγέννησην της Έλληνορθόδοξου Έκκλησίας της Άμερικής. Συγχαίρομεν τόν εκλεγέντα, ό όποιος ύπήρξε από τής εκλογής μας εις τό άρχιεπισκοπικόν άξίωμα εκλεκτός, πολύτιμος και άριστος συνεργάτης και προσευχόμεθα και πιστεύομεν και του εύχόμεθα καλήν επιτυχίαν εις την νέαν του ύψηλήν άποστολήν. Συγχαίρομεν άκόμη και τόν Έλληνισμόν της Άμερικής διότι εις τό πρόσωπον του νέου Άρχιεπισκόπου είναι βέβαιον ότι θα εύρη τόν άληθή και γνήσιον ποιμένα και τόν άξιαγάπητον πατέρα».

Με τά συγχαρητήρια και τις εύχές του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου συνενώνονται τά συγχαρητήρια και οί εύχές όλοκλήρου του έλληνικού λαού, ό όποιος έλπίζει ότι ό νέος Άρχιεπίσκοπος Άμερικής θα παραμερίση τά επιπροθοούντα στο έργο του εμπόδια, θα καταστήση έτι περισσότερον άκτινοβόλον την Ί. Άρχιεπισκοπήν Άμερικής και θα συντελέση στο να γίνουν πλουσιώτερα και πλέον κρυστάλλινα και δραστικά τά έλληνορθόδοξα ρείθρα καινάματα του Όρθοδόξου Έλληνισμού Άμερικής.

Όρθοδοξία και Εύρώπη

Τό Χριστεπώννυμο πλήρωμα τών Όρθοδόξων Έκκλησιών με πολύ ένδιαφέρον παρακολουθεί τόν σε προηγούμενο τεύχος της «Έκκλησίας» έπισημανθέντα θαρραλέο άγώνα, τόν όποιο διεξάγει ό συστηματικώς προβάλλον την Όρθοδοξία στην Εύρώπη Σεβ. Μητροπολίτης Αύστρίας κ. Μιχαήλ, προς άπόκρουσι της έμμονής του Ύπουργού Έθνικής Οικονομίας της Αύστρίας Δρος Γιόχαν Φαρλάιντερ στη διακήρυξί του, την όποία έκαμε σε συνέδριο της Ένώσεως (Ρ)Καθολικών Άκαδημιών της Αύστρίας. Κατά την άπαράδεκτη αυτή διακήρυξι «ή Εύρώπη τελειώνει εκεί όπου άρχίζει ή Όρθοδοξία»!

Ό κ. Ύπουργός άγνοεί ή λησμονεί ή συνειδητώς παραθεωρεί την άλήθεια, ότι, -ώς έτονίσθη σε έπιστολή του Οικουμενικού Συμβουλίου Έκ-

κλησιών Αύστρίας-, ή διακήρυξις του «άνοίγει τάφρους που είναι βαθύτερες από τό σιδηρούν παραπέτασμα» και ότι «οί Όρθόδοξοι είναι οί εκ τών ών ούκ άνευ έταίροι μας στην όδό που άγει προς την ειρήνη και τη συμφιλίωσι». Είναι επί τέλους καιρός να κατανοηθή ότι ουδεμία πολιτική σκοπιμότης είναι δυνατόν να συσκοτίση και να άποκρύψη την συμβολή της έλληνοκεντρικής Όρθοδοξίας στη διαμόρφωση και αυτής της Δυτικής Εύρώπης, ή όποία δέν είναι μόνον λατινική, αλλά σε πολλά ούσιώδη σημεία έλληνορθόδοξη, δεχθείσα με πνευματικήν όσμοσι και διήθησι πολλά έλληνοβυζαντινά στοιχεία. Ως έχει έπισημανθή από τόν γράφοντα, «και εις αυτήν την καρλομάγνεια και μετακαρλομάγνεια Εύρώπη... είναι εκδηλες άφ' ένός ή συνέχισις παλαιότερων δεδομένων, που δημιουργήθηκαν από την όσμοσι αυτή, και άφ' έτέρου ή συνεχής δημιουργία νέων άναμφισβητήτων εισχωρήσεων του έλληνορθόδοξου πνεύματος στην Δύσι με νέες πνευματικές όσμοτικές διηθήσεις, που θα γίνονται και πρέπει να γίνονται με την παρουσία της Όρθοδόξου Ελλάδος στην Εύρωπαϊκή Ένωσι και με τη μελλοντική είσοδο εις αυτήν και άλλων όρθοδόξων χωρών.

«Τό ιερόν άλσος τών ένδεκα άγιών»

Ό Σεβ. Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών και Αίγινης κ. Ιερόθεος, προσφωνών στην Αίγινα τόν Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο, είπεν, εκτός τών άλλων, τά εξής: «Θέλομεν να Σας έμπιστευθώμεν μίαν μυστικήν αίτιαν, ή όποία αυξάνει εις την διαπασών την χαράν, την όποιαν αισθανόμεθα εκ της έπισκέψεύς Σας. Άναφερόμεθα όλως έμπιστευτικώς, χωρίς πολλές λεπτομερείας, δια να μη παρεξηγηθώμεν από κριτάς τρίτους εις την έπιλογήν, την όποιαν Σεις εκάματε, ζητήσαντες να συμπεριληφθή και ή Αίγινα εις τόν κύκλον τών προσκυνηματικών έπισκέψεών Σας. Η έπιλογή σας αυτή μάς συγκινεί βαθύτατα, μάς διδάσκει, μάς δίδει την πληροφορίαν ότι αγαπάτε την Αίγιναν ιδιαίτερος. Βεβαίως την αγαπάτε όχι διότι ήκμασε εις αυτήν εις την πρό Χριστού έποχήν ό παππούς του ήρωος Άχιλλεύς, ό Αϊακός, ούτε διότι ύπάρχει εις αυτήν ό περιφημος Ναός της Άφαιάς, ούτε διότι ύπήρξε ή πρώτη

Πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Καποδίστρια, ἀλλὰ διότι ἔζησαν εἰς αὐτὴν ἔνδεκα ἔνδοξοι Ἅγιοι μὲ κορυφαῖον τὸν Ἅγιον τοῦ αἰῶνος μας. Καὶ ἔχομεν τὴν κατὰ Θεὸν φιλοδοξίαν νὰ ἀξιοποιήσωμεν τὸ ἱερὸν ἄλσος τῶν ἔνδεκα Ἁγίων, ὅπου διασώζονται αἱ σαράντα ἐκκλησίαι τῆς Παλαιᾶς Χώρας ἐν συνεχείᾳ κείμενον πρὸς τὸν ἱερὸν περίβολον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νεκταρίου. Καὶ ζητοῦμεν τὰς πατρικὰς εὐχὰς Σας διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὁράματος τούτου καὶ πρὸ πάντων ἵνα φανῶμεν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀντάξιοι τῶν ἔνδεκα Ἁγίων μας εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

«Σχέσεις συναλληλίας καὶ συμπληρωματικότητος»

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος στὴν βαρυσήμαντη ὁμιλία Του στὸ Πάντειο Πανεπιστήμιον, ἀναφερόμενος στὶς σχέσεις τοῦ ἀτόμου πρὸς τοὺς συνανθρώπους, τόνισε τὰ ἑξῆς:

«Πρότυπα ζωῆς, κατὰ τὰ ὁποῖα τὸ ἄτομον δοῦναι μὲ ἀδιαφορίαν διὰ τοὺς συναθρώπους του, ἢ ἢ μαζικὴ ὀλόγησιν δοῦναι μὲ ἀδιαφορίαν διὰ τὸ μεμονωμένον πρόσωπον εἶναι ἐξ ἴσου ἀποκρουστικὰ διὰ πάντα ὀρθοφρονούντα ἄνθρωπον. Τόσον εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν σκέψιν, ὅπως διέπλασαν αὐτὴν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σύνολον δὲν εὐρίσκονται εἰς σχέσιν ἀντιπαλότητος, ἀλλὰ συναλληλίας καὶ συμπληρωματικότητος. Τὸ μὲν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐννοηθῆ, οὔτε νὰ λειτουργήσῃ, ἄνευ τοῦ ἑτέρου. “Ἄφιλον, ἔρημον, ἄπολιν, ἐν ζῶσιν νεκρόν”, ὀρίζει ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὸν Φιλοκτήτην τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ζῆ μόνος, μακρὰν πόλεως καὶ ἄλλων ἀνθρώπων. Ὡς “ζῶον πολιτικόν” ὀρίζει ὁ Ἀριστοτέλης τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου “τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς” (Ματθ. 5, 42), παρατηρεῖ: “Ἐπὶ τὸ κοινωνικὸν καὶ φιλόλληλον καὶ τῆ φύσει οἰκεῖον ὁ λόγος ἡμᾶς προκαλεῖται. Πολιτικὸν γὰρ ζῶον καὶ συναγελαστικὸν ὁ ἄνθρωπος. Ἐν δὲ τῇ κοινῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ μετ’ ἀλλήλων ἀναστροφῇ ἀναγκαῖον τὸ εὐμετάδοτον...”.

«Ἐλευθερία κοινωφελῆς»

Στὴν ἰδίᾳ ὁμιλία Του ὁ Παναγιώτατος, συναρτῶν τὴν ἀτομικὴ ἐλευθερία πρὸς τὴν κοινωφελῆ δρᾶσιν τῶν Χριστιανῶν, παραθέτει λόγους τοῦ τ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ καὶ τ. Πρυτάνεως τῆς τότε Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς κ. Μιχαὴλ Στασινοπούλου. Συγκεκριμένως ὁ Παναγιώτατος εἶπε τὰ ἑξῆς: «(Ὁ κ. Στασινόπουλος) ὑπεθυμίζει τοὺς λόγους ἐνὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων, ὁ ὁποῖος, ἀφηφῶν τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ὡς καὶ μύριοι Μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας, εἶπε τὴν τολμηρὰν φράσιν: “μόνον ἂν εἶμαι κόλαξ ἢ ἂν εἶμαι βλάξ, θὰ δεχθῶ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ γίνεται θεὸς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου αὐτοῦ”. Ὁ Καθηγητὴς Στασινόπουλος γράφει ἐν συνεχείᾳ: “Αὐτὲς οἱ πράξεις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προέρχωνται παρὰ μόνον ἀπὸ ἀνθρώπους πραγματικὰ ἐλεύθερους... Ἀπὸ ἀνθρώπους, τῶν ὁποῖων ἡ θέλησις ἐγγινώσκῃ μετὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐλευθερίαν καὶ μετὰ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν ὀδηγήθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ τὸ μαρτύριον. Ἡ ἐλευθερία λοιπὸν τοῦ χριστιανοῦ πρέπει νὰ εἶναι κοινωνικὴ, ἢ, ἂν θέλετε, κοινωφελῆς καὶ νὰ ἀξιοποιεῖται ἀπὸ τὸν χριστιανὸν ὡς ἀφετηρία γιὰ μιὰ δράση κοινωνικὴ, πού νὰ συντελεῖ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ συνόλου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀτόμου. Νὰ εἶναι κοινωφελῆς καὶ ἀνθρωποφελῆς. Εἰς αὐτὴν τὴν πρόοδον ὁ χριστιανὸς εἶναι σηματοφόρος καὶ πρωταγωνιστής, γιὰ αὐτὸ ἀρμόζει στὴν προνομιούχο θέσιν, ὅπου τὸν ἔχει τοποθετήσῃ ἢ προσέλευσῃ του στὴ θρησκείαν τῆς ἀγάπης. Αὐτὴ ἡ ἐλευθερία, ἐπαληθεύει τὴν φράσιν τῆς Γραφῆς ὅτι “ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε” (Ἰωάν. 8, 36)».

Τὸ ὠραῖο ἄρωμα τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς

Κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Νεότητος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν ὁμόρων Ἱ. Μητροπόλεων πρὸς τιμὴν τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ Παναγιώτατος κ. Βαρθολομαῖος, ἀπευθυνόμενος στὰ νιάτα, πού εἶχαν γεμίσει τὸ Στάδιο Εἰρήνης καὶ Φιλίας, μίλησε γιὰ «τὸ ὠραῖο ἄρωμα» τῆς ἐν Χριστῷ χαρᾶς. Συγκεκριμένως εἶπε:

«Μέσα στὴν πηγὴ αὐτῆς τῆς χαρᾶς ζοῦμε. Καὶ ὅμως πρέπει νὰ τὴν ἀνακαλύψουμε. Διότι πολλοί, μὰ πάρα πολλοί, διαλαλοῦν τὸ ἐμπόρευσμά τους, ὡς ἐκεῖνο πού θὰ μᾶς δώσῃ τὴν χαρὰ, ἀλλ’ ἐὰν τὸ

δοκιμάσουμε, διαπιστώνουμε ότι αφήνει μιὰ πίκρα στην ύπαρξή μας. Ἐνώ ἡ χαρὰ ἢ ἐκ τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνον εἶναι καθαρὴ καὶ χωρὶς πικρὸς ὀπισθεν-έργειες, ἀλλὰ γλυκαίνει ὅλες τὶς πικρὶες ποὺ γεν-θήκαμε δοκιμάζοντας νὰ βροῦμε τὴν χαρὰ στίς δῆθεν χαροποιῆς ὑποσχέσεις τῶν διαφόρων ἐμπό-ρων τῆς χαρᾶς.

»Ἡ χαρὰ ἢ ἐκ τοῦ Θεοῦ εἶναι δυνατότερη ἀπὸ κάθε ἐρέθισμα. Εἶναι γλυκύτερη ἀπὸ κάθε γλύκα. Εἶναι μεθυστικότερη ἀπὸ κάθε πιστό. Εἶναι σταθε-ρότερη ἀπὸ κάθε ἀταραξία. Εἶναι πιὸ ἀνακουφι-στικὴ ἀπὸ κάθε ἡρεμιστικό. Εἶναι ἐπιτυχέστερη ἀπὸ κάθε μέθοδο. Εἶναι δυνατότερη ἀπὸ κάθε δύ-ναμι. Εἶναι πιὸ χαρομόσνη ἀπὸ κάθε χαρὰ. Εἶναι ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε ψυχαναγκασμό. Εἶναι ὠφέλιμη σὲ ὅλους. Εἶναι ἡ μόνη ποὺ ὅταν τὴν μοιραζόμεστε αὐξάνεται. Εἶναι ἡ μόνη ἀληθινὴ καὶ ἀναφαίρετη χαρὰ. Εἶναι ἡ μόνη στὴν ὁποία ταυριάζει ἀπόλυτα ἡ λέξις καὶ ἡ ἔννοια τῆς χαρᾶς. Ὅλες οἱ ἄλλες δῆθεν χαρὲς εἶναι παροδικὲς μικροευχαριστήσεις, ποὺ δὲν τοὺς ἀνήκει ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς χαρᾶς.

Οἱ πρόσφυγες τῆς Μ. Ἀσίας

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὅταν ἐπισκέφθηκε τὴ Νέα Φιλαδέλ-φεια, κατὰ τὴν ἀντιφώνησί Του στὴν προσφώνησι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδέλ-φειας κ. Κωνσταντίνου, ἀναφέρθηκε ἰδιαίτερος στοὺς πρόσφυγες τῆς Μ. Ἀσίας, τονίσας τὰ ἑξῆς:

«Ἀπὸ τῆς τραγικῆς ἐκρίζωσης τοῦ 1922, αἱ ἀρχαῖαι μητροπόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς παρὰ Προποντίδα Θράκης ἀπέμειναν ὡς ὀνόμα-τα ἄνευ λαοῦ, ὡς ἱστορία, ὡς μνημεῖα πνεύματος καὶ πίστωσης. Οἱ γείτονες τῶν ἀπελθόντων παρῆ-μειναν ἐκεῖ μόνου, νοσταλγοῦντες τὴν φιλοκαλίαν αὐτῶν, οἱ τάφοι τῶν προγόνων ἀπέμειναν ἀκαλ-λώπιστοι.

» Οἱ ἀπερχόμενοι συνωστίσθησαν εἰς κοπιώδη θαλάσσιον κλύδωνα καὶ τοὺς ὑπεδέχθη ἡ νέα των πατρίδων διαθέτουσα τὰ γλίσχρα τῆς μέσα, προκει-μένου νὰ ἀνακουφισθοῦν αἱ ἄμεσοι ἀνάγκαι καὶ νὰ στερεωθῇ τὸ φρόνημα τῶν πασχόντων. Ἡ φι-λεργία ὁμως καὶ ἡ ἐπιμέλεια αὐτῶν τοὺς ἐνεσωμά-τωσε καὶ τοὺς ἀνέδειξεν εἰς ἀξιολόγους δημοου-ρογούς τῆς κοινωνίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐνετάχθησαν.

Ἡ νοσταλγία ὁμως τῶν προγονικῶν ἡθῶν, ἡ περίσκεψις καὶ ἡ περισυλλογὴ τὴν ὁποίαν προκα-λοῦν αἱ ἀναμνήσεις, τοὺς ὠθεῖ ἤδη νὰ θεμελιώ-

σουν τὸ Πνευματικὸν τοῦτο Κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ συνδύαζεται ἡ ζωσα παράδοσις καὶ ἡ πνευματικὴ προετοιμασία τῆς φιλέργου νεολαίας τῆς Νέας Φιλαδελφείας διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὸ μέλλον».

Ἡ περιοδικὴ ἔκδοσις «Παμμακάριστος»

Ὁφείλονται ἔπαινοι καὶ συγχαρητήρια εἰς τὸν δραστηριώτατον Πρόεδρον τῆς ἀδελφότητος τῶν Ὁφφικιάλων τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας «Παναγία ἢ Παμμακάριστος» κ. Ἰω-άννην Ν. Παπαμιχαλάκη, Ἄρχοντα Μ. Ὑπομνη-ματογράφου, γιὰ τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα, μὲ τὴν ὁποία προώθησε τὴν καλλιτεχνικὴ παρουσίαι τοῦ πρώτου τεύχους τῆς περιοδικῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀδελφότητος ὑπὸ τὸν τίτλον «Παμμακάριστος».

Γιὰ τὴν θαυμασία καὶ πλουσίως εἰκονογραφη-μένη μὲ ἐγχρωμες φωτογραφίες ἔκδοσι αὐτὴ ἢ Α.Θ.Π. ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐπιδαψίλευσε στὸν κ. Παπαμιχα-λάκη «τὴν πατρικὴν καὶ Πατριαρχικὴν εὐλογία καὶ εὐχήν». Τοῦτο ἔγινε σὲ ἐκτενῆ ἐπιστολή, στὴν ὁποία ὁ Παναγιώτατος γράφει στὸν Πρόεδρον τῆς Ἀδελφότητος «Παμμακάριστος», ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Χαρᾶς ἐνέπλησεν ἡμᾶς τὸ ἄρτι ληφθὲν γράμ-μα ὑμῶν, δι' οὗ προαναγγέλλετε ἡμῖν τὴν ἐπικειμέ-νην ἔκδοσιν τοῦ πρώτου τεύχους τοῦ Περιοδικοῦ τῆς Ἀδελφότητος τῶν ὀφφικιάλων τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸν τίτλον "ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ", τὸ ὁποῖον προώ-ρισται ὅπως ἀποτελέσῃ διάυλον ἐπικοινωνίας τῶν ἀγαπητῶν ὀφφικιάλων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐνημε-ρώσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀπασχολούντων τὴν Μη-τέρα Ἐκκλησίαν ζητημάτων καὶ περὶ τῆς συμ-βολῆς ἐκάστου εἰς τὴν ἐπίλυσιν αὐτῶν.

» Ὅντως πληροῦται διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἐν μέγα κενὸν καὶ δέον ὅπως τύχη καὶ αὐτὴ τῆς ἀμερίστου ἀποδοχῆς καὶ ὑποστηρίξεως πάντων τῶν ἐντιμολογιωτάτων ὀφφικιάλων, περὶ οὗ καὶ ἐκφράζομεν τὴν βεβαιότητα ἡμῶν. Ἡ ὑμετέρα τε-ραστία ἐκδοτικὴ πείρα ἐγγυᾶται τὴν ἀριότητα τοῦ ὑπὸ ἔκδοσιν Περιοδικοῦ, ὅπερ καὶ πατρικῶς εὐχόμεθα ὅπως διαγράψῃ φωτεινὴν πορείαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὸ κο-πιῶδες καὶ σωτηριῶδες ἔργον ἐν πολλοῖς ἀγνο-εῖται ἐλλείπει ὄργανον ἐνημερώσεως».

Ε.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1999

Δημοσιεύθηκε σέ ἡμερήσιες ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν ἡ πληροφορία, ὅτι, αὐτὲς τῆς ἡμέρας, διοργανώνεται “Εὐρωπαϊκὸς Μαραθῶνιος γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα” καὶ συναυλία στὸ Ζάππειο.

Ἰδιαίτερη ἐντύπωση προξενεῖ τὸ γεγονός, ὅτι τὴν ἐκδήλωση ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων «πατρονάει» ἡ παραθρησκευτικὴ ὁργάνωση τοῦ πρώην ΚΕΦΕ, τὸ ὁποῖο σήμερα ἐξακολουθεῖ νὰ λειτουργεῖ ὡς “Ἑλληνικὸ Κέντρο Διανοητικῆς καὶ Σαηντολογίας” ἢ ὡς “Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τῆς Σαηντολογίας». Καὶ τοῦτο διότι ἡ ὁργάνωση αὐτὴ διελύθη μὲ τὴν 7380/96 ἀπόφαση τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι “ἐπιδιώκει σκοποὺς ξένους πρὸς τὴν φύση καὶ τὴν ἔννοια τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐλευθέρου ὄντος καὶ πρὸς τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ” (ἀπόφασις Πρωτοδικείου).

Ἀκόμη, κατὰ τὸ ἴδιο σκεπτικὸ ἡ ὁργάνωση αὐτὴ “δὲν νομιμοποιεῖται νὰ ἐπικαλεῖται παραβίαση τῶν δικαιωμάτων τόσο τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὅσο καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἔκφρασης” (ἀπόφασις Ἐφετείου).

Ἔτσι τὸ δικαστήριον παρεδέχθη ὅτι “...ἡ ὁργάνωση περιφρονεῖ τὸν ἄνθρωπο, ἐνῶ ἐνεργεῖ ἐλεύθερα μόνον κατ’ ἐπίφραση προκειμένου καὶ ἀποκλειστικὰ νὰ προσελκύσει μέλη, τὰ ὁποῖα στὴ συνέχεια ὑφίστανται... πλύση ἐγκεφάλου” (ἀπόφασις Ἐφετείου).

Στὴν τελευταία ὑπ’ ἀριθ. 6244/99 ἀπόφαση τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν ἀναφέρεται ὅτι ὑψηλόβαθμα στελέχη τοῦ ΚΕΦΕ “προέβαιναν μὲ συντονισμένες ἐνωμένες δυνάμεις, σὲ συστηματικὴ παρακολούθηση καὶ συλλογὴ πληροφοριῶν ποὺ ἀφοροῦσαν στὴν ἰδιωτικὴ, κοινωνικὴ, ἐπαγγελματικὴ, ὑπηρεσιακὴ ζωὴ, φιλοσοφικῆς, θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς πεποιθήσεις, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς δραστηριότητες σημανόντων προσώπων τῆς δημόσιας ζωῆς, τῆς πολιτικῆς, ἐκκλησιαστικῆς καὶ δημόσιας ἀρχῆς καὶ τῆς δημοσιογραφίας.

»Ἀκολούθως, προέβαιναν σὲ ταξινόμηση καὶ καταχώρηση τῶν ἀνω πληροφοριῶν σὲ ἔγγραφα καὶ ἀτομικοὺς πληροφοροφρακίλους. Στοιχεῖα τὰ ὁποῖα στὴ συνέχεια καὶ ἀπέστειλαν σὲ ξένα κέντρα μυστικῶν πληροφοριῶν”.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ Σαηντολογία κατατάσσει τοὺς ἀνθρώπους σὲ 12 “καταστάσεις ἠθικῆς”, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι “ἡ κατάσταση προδοσίας” καὶ ἡ “κατάσταση ἐχθροῦ”, ὅπου ἓνα πρόσωπο θεωρεῖται «ἐλεύθερο πουλί». Ὁ ὁπαδὸς τῆς Σαηντολογίας μπορεῖ τότε νὰ καταφέρει “ἀποτελεσματικὰ χτυπήματα στοὺς ἐχθροὺς τῆς ομάδας ἄσχετα ἀπὸ προσωπικὸ κίνδυνο” (βλ. Εἰσαγωγὴ Ἠθικῆς τῆς Σαηντολογίας).

Π’ αὐτοὺς τοὺς λόγους στὶς περισσότερες χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως ἡ Σαηντολογία ἔχει ἐνταχθῆ στὶς ὁμάδες “διανοητικοῦ ἐλέγχου” καὶ γι’ αὐτὸ ἡ ὁργάνωση τὶς κατηγορεῖ γιὰ “θρησκευτικὴ μισαλλοδοξία”. Ἰδιαίτερα στὴν Γαλλία (ὅπου ἔχει συσταθῆ “Διυπουργικὴ Ὑπηρεσία γιὰ τὶς αἰρέσεις”) καὶ στὴν Γερμανία (ἐξεδόθησαν σωρεῖα καταδικαστικῶν ἀποφάσεων γι’ αὐτήν), ὁ λεγόμενος “Εὐρωπαϊκὸς Μαραθῶνιος γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα” εἶχε πέρυσι ἀρνητικὴ ὑποδοχὴ καὶ “βρῆκε ἀντιμέτωπη τὴν Αὐστριακὴ Κυβέρνηση”.

Κατόπιν τούτων, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνημερώνει τοὺς Ἀρμοδίους τῆς Πολιτείας καὶ τὸ Ὁρθόδοξον Πλήρωμα, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ἐντυπωσιακὰ γίνονται κατ’ ἐπίκλησιν τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων μὲ προφανῆ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν προώθηση τῆς Σαηντολογίας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱ. Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 28ῆς Ἰουλίου 1999

Μὲ ἀφορμὴ τὸ γεγονός τῆς συζητήσεως στὸ θερινὸ τμήμα τῆς Βουλῆς τοῦ νέου νομοσχεδίου περὶ τῶν μεταμοσχεύσεων, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δηλώνει ὅτι κάθε λογικὴ ἀποδοχὴ τῶν μεταμοσχεύσεων ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἔχει τρεῖς ἄξονες:

α) Ἡ Ἐκκλησία ἐνῶ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν λήπτη, θέλει νὰ προστατεύσει τὸν δότη. Ἡ ἔννοια τοῦ δότη ἀποτελεῖ δικαίωμα στὴν πνευματικὴ ζωὴ. Ὁ δότης εἶναι ὁ πνευματικὸς καὶ πραγματικὸς λήπτης.

β) Βασικὴ προϋπόθεση εἶναι ὄχι ἀπλῶς ἡ ρητὴ, ἀλλὰ ἡ «συνειδητὴ συναίνεση», δηλαδὴ ἡ ἐλεύθερη καὶ ἀβίαστη ἀποδοχὴ προσφορᾶς τοῦ δότη, ἡ ὁποία μάλιστα πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἐπεξεργασμένη καὶ συνειδητὴ. Καὶ

γ) Κάθε χρησιμοθηρικὴ ἢ ὠφελιμιστικὴ ἀντίληψη εἶναι ξένη πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ βάση αὐτὰ, ἐκφράζει τὶς ἐξῆς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ νομοσχεδίου:

1) Στὸ ὑπὸ ψήφισιν νομοσχέδιο (ἄρθρο 13, παρ. 4), ὁ νομοθέτης ἐρμηνεύει τὴν «μὴ ἄρνηση» τῶν συγγενῶν ὡς συναίνεση τοῦ δότη. Τὰ ὄργανα ἀφαιροῦνται ὄχι ὅταν συνανοῦν, ἀλλὰ ὅταν «δὲν ἀντιτίθενται» οἱ συγγενεῖς. Οἱ μεταμοσχεύσεις δὲν μποροῦν νὰ στηριχθοῦν σὲ μιὰ «μὴ ἄρνηση», καὶ μάλιστα τῶν συγγενῶν, τὴν στιγμήν ποὺ ὅλοι ἀγωνιζόμεστε γιὰ τὴν συγκατάθεση καὶ μάλιστα τοῦ δότη. Ἡ ἔλλειψη ἢ ἡ μὴ ἐξεύρεση συγγενῶν πῶς θὰ μποροῦσε τότε νὰ ἐρμηνευθεῖ; Τί θὰ μποροῦσε νὰ συμβεῖ στὴν περίπτωσιν ποὺ ὁ ὑποψήφιος δότης βρισκόταν μόνος στὸ νοσοκομεῖο ὕστερα ἀπὸ τροχαῖο ποὺ δὲν θὰ εἶχε γίνει ἄμεσα ἀντιληπτός ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του; Τί θὰ συνέβαι-

νε σε περιπτώσεις κατηγοριών προσώπων (π.χ. άλλοδα-ποί, λαθρομετανάστες, άγνωστοι και έγκαταλελειμμένοι, άθίγγανοι κ.τ.λ.) των όποιων οί συγγενείς είτε δέν θά ύπήρχαν στην Έλλάδα είτε δέν θά ήταν εύκολο νά άνευρεθούν; Θά έπρεπε άραγε στή δυστυχία τής μοναξιάς τους νά προσθέσουμε τό ξεγύμνωμα και των όργάνων τους;

Ή «συναίνεση» δέν έχει καμία σχέση με τή «μη άρνηση». Είμαι άλλο πράγμα τό «δίνω κάτι δικό μου» και άλλο τό «μου παίρνουν κάτι πού μου άνήκει». Στή δεύτερη περίπτωση ή βούληση τής πολιτείας και κοινωνίας ύποκαθίστα ώς άγαθό τήν έκφραση τής προσωπικής έλευθερίας.

2) Τό κράτος δέν έχει κανένα δικαίωμα νά εισχωρεί στην ιδιωτική σφαίρα τής ζωής των πολιτών. Κάτι τέτοιο είναι άντισυνταγματικό, καθότι άντιβαίνει στα άρθρα 2 παρ. 1 περί του σεβασμού και τής προστασίας τής άνθρώπινης άξιοπρέπειας και 5 παρ. 1 περί τής έλευθερης άνάπτυξης τής προσωπικότητας του άτόμου.

3) Δέν μπορεί επίσης νά ύποχρεώνει τόν πολίτη νά έκφέρει γνώμη χωρίς νά κατοχυρώνει τό δικαίωμά του νά τήν έκφέρει. Ποιά ή επίπτωση άν ό πολίτης άρνηθεί;

4) Ή συναίνεση δέν είναι κάτι δευτερεύον πού θά μπορούσε νά έπισκιασθεί από οποιαδήποτε άλλη πράξη (π.χ. άπογραφή, έκδοση ταυτότητας κ.τ.λ.) (άρθρο 13 παρ. 3). Ή δήλωση του πολίτη θά πρέπει νά είναι άβίαστη, άπόλυτα συνειδητή και καρπός ώριμης σκέψης και έννημέρωσης. Γι' αυτό, επιβάλλεται νά διατυπώνεται έντελώς άνεξάρτητα, χωρίς τήν ένόκληση του δήμου στα μητρώα του όποιου είναι έγγεγραμμένος ό πολίτης ή του άσφαλιστικού ταμείου στο όποιο είναι άσφαλισμένος και τά όποια είναι άρμόδια για τήν λήψη τής δηλώσεως.

4) Ό νόμος όχι μόνον δέν κατοχυρώνει τή δυνατότητα στον γιατρό πού δέν θέλει, για λόγους συνειδήσεως, νά ύπογράψει τόν έγκεφαλικό θάνατο, αλλά και καθιστά ύποχρεωτική τή διακοπή τής μηχανικής ύποστηρίξεως τής καρδιοαναπνευστικής λειτουργίας σε περίπτωση έγκεφαλικά νεκρού άτόμου πού δέν είναι δότης. Αυτό είναι πνευματικά και ήθικά άντιδεοντολογικό.

5) Είμαι κοινή πεποίθηση ότι ό λόγος και ό ρόλος τής Έκκλησίας μας στην πορεία των μεταμοσχεύσεων στην Έλλάδα είναι κεντρικός. Αυτό τής δημιουργεί καλά δικαιώματα και μεγάλες ύποχρεώσεις, δεδομένου ότι οί μεταμοσχεύσεις εύκολα μπορούν νά οδηγήσουν σε κατάχρηση και παραβίαση βασικών και θεμελιωδών ήθικών άρχών και αξιών.

6) Ή προσφορά όργάνων πρέπει νά είναι καρπός σεβασμού και άγάπης του δότη και όχι άποτέλεσμα άληθειών και άποφάσεων του νομοθέτη.

7) Στην συνεργασία της με τήν πολιτεία, ή Έκκλησία θέτει σαφείς όρους για νά μη χρεωθεί κοσμικές άποφάσεις και ένέργειες πού τυχόν θά γίνουν με έντελώς διαφορετικό πνεύμα και σκοπό. Τό ένδεχόμενο νά συμπαρασταθεί στην προσπάθεια έξευρέσεως μοσχευμάτων προϋποθέτει τόν σεβασμό των άρχών και όρων της.

8) Στην περίπτωση πού ψηφισθεί ό νέος νόμος ως έχει,

ή Έκκλησία θά διαχωρίσει τή θέση της, δίχως έμπάθεια αλλά με σύνεση και σαφήνεια, ώστε ούτε τήν ύπόθεση των μεταμοσχεύσεων νά βλάψει ούτε τή βαρύτητα των άπόψεών της νά ύποβιβάσει. Παράλληλα θά δημοσιοποιήσει τις άπόψεις της στα σημεία πού διατηρεί τις έπιφυλάξεις και έχει τις άντιροήσεις της. Επίσης θά έχει έτοιμότητα για άμεσες νομικές παρεμβάσεις και θά δημιουργήσει κλίμα για τροπολογίες και νομοθετικές βελτιώσεις, τέτοιες πού θά διασφαλίζουν τις άρχές τής λογικής της και θά έπιτρέπουν τήν ούσιαστική συμπάρτασή της.

(Έκ τής Άρχιεραγματείας τής Ί. Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τής 17ης Αύγούστου 1999

Τηλεγράφημα συμπαραστάσεως απέστειλε ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και Πάσης Έλλάδος κ. Χριστόδουλος στον Παναγιώτατο Οίκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο για τις καταστροφές πού προεκάλεσε ό σεισμός πού έγινε στην γείτονα χώρα και έπληξε τήν Κωνσταντινούπολη, τήν έδρα του Οίκουμενικού Πατριαρχείου. Τήν συμπάθεια τής Έκκλησίας μας έξέφρασε για τό ίδιο θέμα και προς τόν Πρέσβυ τής Τουρκίας στην Έλλάδα.

(Έκ τής Άρχιεραγματείας τής Ίερās Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τής 19ης Αύγούστου 1999

Ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και Πάσης Έλλάδος κ. Χριστόδουλος είχε σήμερα προσωπική έπικοινωνία με τήν Αύτου Θειοτάτη Παναγιότητα τόν Οίκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο, προς τόν όποιο έξέφρασε τήν συμπάθειαν τόσο του ίδιου όσο και τής Έκκλησίας τής Έλλάδος προς τόν δοκιμαζόμενο τουρκικό λαό και τά θερμά του συλλυπητήρια προς τους συγγενείς των θυμάτων του σεισμού, πού έπληξε τήν γείτονα χώρα. Επίσης του έδήλωσε ότι ή Έκκλησία τής Έλλάδος, μέσω του Οίκουμενικού Πατριαρχείου, είναι έτοιμη νά συμπαρασταθεί στους σεισμοπαθείς τής Τουρκίας.

Ή Αύτου Θειοτάτη Παναγιότης ό Οίκουμενικός Πατριάρχης εύχαρίστησε τόν Μακαριώτατο και μέσω αυτού τήν Άγιωτάτη Έκκλησία τής Έλλάδος για τό επιδειχθέν θερμό ένδιαφέρον για τους έμπεριστάτους σεισμοπαθείς τής Τουρκίας και τόν πληροφόρησε ότι αυτοί έχουν κυρίως άνάγκη από ίατροφαρμακευτικό ύλικό και κλινοσκεπάσματα. Κατόπιν αυτού ό Μακαριώτατος άπεφάσισε ή Ίερὰ Σύνοδος νά άποστείλει άμέσως έγκύκλιο σημείωμα προς όλες τις Ίερές Μητροπόλεις τής Έκκλησίας τής Έλλάδος και νά ζητήσει από αυτές νά διεξαχθεί δισκοφορία στους ίερούς Ναούς, τό προϊόν τής όποιας θά κατατεθεί σε λογαριασμό τής Ίερās Συνόδου, προκειμένου έν συνέχεια νά παραδοθεί στο Οίκουμενικό Πατριαρχείο και αυτό νά καλύψει τις συγκεκριμένες άνάγκες των πληγέντων.

(Έκ τής Άρχιεραγματείας τής Ίερās Συνόδου)

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 25ης Αὐγούστου 1999

Μὲ ιδιαίτερη ἐπιτυχία συνεχίζεται ἡ συγκέντρωση εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καὶ τὶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς τῆς Τουρκίας. Ὁ Ἐξοχώτατος πρέσβυς τῆς Τουρκίας στὴν Ἀθήνα κ. Ali Tuysan εὐχαρίστησε μὲ τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή του τὸν Μακαριώτατο γιὰ τὴν ἠθικὴ καὶ ὕλική συμπαράσταση τῆς ἐλλαδικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν δοκιμαζόμενο Τουρκικὸ λαό:

*Πρεσβεία τῆς Δημοκρατίας τῆς Τουρκίας
Ἀθήνα*

19 Αὐγούστου 1999

Μακαριώτατε,

Ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴν εὐγενεὴ ἐκφραση συμπαθείας καὶ συλλυπητηρίων καὶ τὴν ὑποστήριξή σας ὅσον ἀφορᾷ στὸν καταστρεπτικὸ σεισμὸ ὁ ὁποῖος ἐπληξε τὴν περιοχὴ τοῦ Μαριμαρᾶ τῆς Τουρκίας.

Εἶναι σημαντικὸ γιὰ τοὺς λαοὺς νὰ γνωρίζουν καὶ νὰ αἰσθάνονται ὅτι σὲ τέτοιες τραγικὲς στιγμὲς δοκιμασίας, οἱ σύμμαχοι καὶ γείτονές τους μοιράζονται τὸν πόνο τους καὶ δίνουν χέρι βοήθειας.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀνταπόκριση στὴν εἶδηση τῆς καταστροφῆς ἦταν ταχεῖα καὶ γενναϊόδωρη. Εἴμεθα εὐγνώμονες γιὰ τὴν ὕλική βοήθεια τὴν ὁποία μᾶς παρέχετε καὶ αἰσθανόμαστε πολὺ ὑποχρεωμένοι γιὰ τὴν ἠθικὴ συμπαράστασή σας.

*Μὲ θερμοὺς χαιρετισμοὺς
Ali Tuysan*

– Θερμὸ τηλεγράφημα ἀπέστειλε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος στὶς δύο ἐλληνίδες πρωταθλήτριες Βούλα Τσιαμήτα καὶ Ὁλγα Βασδέκη μετὰ τὴν ἐπιτυχία τους στὸ Παγκόσμιο πρωτάθλημα στίβου στὴ Σεβίλλη. Ὁ Μακαριώτατος μετὰ ἄλλων στὸ τηλεγράφημά του ἀναφέρει πὼς χάρη στὴν ὑψηλὴ αὐτὴ διάκριση “οἱ Ἕλληνες γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ αἰσθανόμαστε ὑπερήφανοι”.

– Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος θὰ βρισκεται ἀπὸ τὴν Παρασκευὴ 27 Αὐγούστου ἕως τὴν Κυριακὴ 29 Αὐγούστου στὴν Κεφαλονιά μὲ σκοπὸ νὰ συμμετάσχει στὸ Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συμπόσιο μὲ θέμα “Περὶ ταυτίσεως Κεφαλληνίας - Μελίτης” τὸ ὁποῖο τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κεφαλληνίας.

Στὸ Συμπόσιο θὰ συμμετάσχουν ἐκτὸς τοῦ Μακαριώτατου καὶ τοῦ τοπικοῦ Μητροπολίτου κ. Σπυρίδωνος καὶ οἱ Μητροπολίτες Πατρῶν κ. Νικόδημος, Καλαβρύτων κ. Ἀμβρόσιος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Βεροίας κ. Παντελεήμων καὶ ὁ πρῶν Ἀργυροκάστρου κ. Ἀλέξανδρος.

Στὸ περιθώριό τοῦ Συμποσίου ὁ Μακαριώτατος θὰ προστεῖ σὲ ἐκκλησιαστικὲς τελετὲς καὶ θὰ ἐπισκεφθεῖ διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ἰδρύματα.

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 20ῆς Αὐγούστου 1999

Τῆ 17ῃ Αὐγούστου κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας κ. Ἀμβρόσιου καὶ ὑπὸ τὴν προεδρία αὐτοῦ, στὸ “Καλλιμανοπούλειο Ἐκκλησιαστικὸ Διακονικὸ Κέντρο (Γηροκομεῖο Καλαβρύτων)” ἐπραγματοποιήθη ἡ καθιερωμένη Ἱερατικὴ Σύναξι τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως, μὲ θέμα: “Ἐκκλησιαστικοποίηση τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων”.

Εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἦτο ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος π. Χρήστος Τσάκαλος - Καθηγητὴς Θεολόγος, Ἐφημέριος Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Αἰγίου, ὁ ὁποῖος σὲ ἐμπεριστατωμένη καὶ σύντομη ὁμιλία του, μὲ γλαφυρὸ τρόπο παρουσίασε τὴν εἰκόνα ποὺ ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν τέλεσι τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων, ἀνεφέρθη στὴν ἀσέβεια αὐτῶν, τοῦ χώρου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, στὴν ἐκοσμικέουσι αὐτῶν, στὰ ὁποῖα γίνεται συναγωνισμὸς ἐπιδείξεως ἐνδυμασίας καὶ σωματικοῦ κάλλους. Ἡ εἰσήγησι δημιούργησε ἔντονο προβληματισμὸ μετὰ τῶν Ἱερέων καὶ ἐπηκολούθησε διάλογος γόνιμος καὶ δημιουργικός.

Οἱ Κληρικοὶ μὲ αἴσθημα εὐθύνης ἀναγώρισαν τὴν ὑπαρξὶ τοῦ προβλήματος καὶ ἀπέδωσαν εἰς ἑαυτοὺς τὸ κύριο μέρος τῆς εὐθύνης καὶ βεβαίως σ’ ὅσους συμπλέκονται στὴν τέλεσι τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων.

Διὰ τὴν ἀντιμετώπισι τοῦ προβλήματος ἔγιναν οἱ ἐξῆς τοποθετήσεις:

1. Οἱ Ἱερεῖς στὰ πλαίσια τῆς ποιμαντικῆς τους μέριμνας γιὰ τὰ Ἱερά Μυστήρια, νὰ μὴν ἀρκοῦνται στὴν ἔκδοσι πιστοποιητικῶν καὶ βεβαιώσεων γι’ αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ νὰ κατηχοῦν καὶ νὰ συμβουλευοῦν τοὺς πιστοὺς σχετικὰ μὲ τὴν ἱερότητα τῶν Μυστηρίων.

2. Σὲ πνεῦμα ἀγάπης, ἱεροπρέπειας καὶ εὐπρεπείας οἱ Ἱερεῖς ὀφείλουν νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰ πάσης φύσεως στοιχεῖα ποὺ ἐκκοσμικεύουν τὰ Ἱερά Μυστήρια.

3. Ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως νὰ ἀναληφθοῦν πρωτοβουλίες σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς Ἐκκλησιαστικοποιήσεως τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων (σχετικὲς ὁμιλίαι, ἐγκυκλίους, φυλλάδια κ.λ.π.), προκειμένου νὰ διαφωτισθοῦν οἱ πιστοὶ πάνω στὸ σοβαρὸ καὶ ἐπείγον αὐτὸ θέμα.

(Ἐκ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως φιλοξένησε ἀπὸ 1 - 3 Αὐγούστου τοὺς συμμετέχοντες στὸ πρόγραμμα Ὁρθοδόξου Πνευματικῆς Οἰκολογίας, τὸ ὁποῖο διοργάνωσε τὸ Δ.Σ. τῆς Παγκοσμίου Ὁργανώσεως Ὁρθοδόξων Νεολαίων «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ» καὶ τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στὸν Ἅγιον Ὄρος.

Στὸ πρόγραμμα αὐτὸ συμμετείχαν 23 ἄτομα διαφόρων Ἐθνοτήτων καὶ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνος τῆς Παναγίας μας, ποὺ τέλεσε ὁ Ποιμενάρχης μας, Μητροπο-

λίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος στον Ίερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής Άμπελοκήπων. Άκολούθησε κατ' ιδίαν συνάντηση του Σεβ/του με τα συμμετέχοντα στο έν λόγω πρόγραμμα μέλη κατά την οποία ο Σεβ/τος είχε την ευκαιρία να ανταλλάξει μαζί τους απόψεις γύρω από θέματα που απασχολούν τον «Σύνδεσμο», ενώ παράλληλα έπέδωσε διάφορα αναμνηστικά δώρα και παρέθεσε προς τιμήν τους γεύμα στο Πνευματικό Κέντρο του ως άνω Ίερού Ναού.

Μεταξύ των μελών παρέστη και ο άπερχόμενος Πρόεδρος του Συνδέσμου, Καθηγητής κ. Δημήτριος Οικονόμου ενώ παρών ήταν επίσης και ο Άντιπρόεδρος του Συνδέσμου Έλλάδος κ. Κων/νος Πακουμής.

Η Ίερά Μητρόπολις μας πάντοτε συμπαρίσταται στις δραστηριότητες του Συνδέσμου και σε παγκόσμιο αλλά και σε τοπικό επίπεδο ενώ ή ίδια αποτελεί μέλος του Συνδέσμου από το 1995.

- Έληξε ή λειτουργία της Α' Πανελληνίας Νεανικής Έκκλησιαστικής Κατασκήνωσης που φιλοξένησε ή Ί. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως στις εγκαταστάσεις των κατασκηνώσεων (της ένορίας του Ί. Ν. Άγ. Άθανασίου Εύόσμου) «Εύλογημένο καταφύγιο- Άξιόν Έστι» στη Μακρυνίτσα Σερρών.

Η προσπάθεια είναι μία καινούργια πρωτοβουλία του

Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών κ. Χριστοδούλου με πολλαπλούς σκοπούς μεταξύ των οποίων πρώτος: «...ή κατασκήνωση αυτή να είναι μία νύξη σε όλους σας για να επικοινωνήσετε το μέγιστο άθλημα, την επανεύρεση του εκκλησιαστικού τρόπου ζωής... Μακάρι με τη δύναμη της νεότητός σας να υπερβείτε τις άγκυλώσεις που έμεις οι μεγαλύτεροι σας κληρονομήσαμε και να μας υπερβείτε στην γνησιότητα του εκκλησιαστικού τρόπου της ζωής» (άπό το μήνυμα που έστειλε στην κατασκήνωση ο Μακαριώτατος).

Την έναρξη των εργασιών της κατασκήνωσης - συνεδρίου κήρυξε ο φιλοξενών Μητροπολίτης Νεαπόλεως-Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος με τον άγιασμό που τέλεσε την Τρίτη 27 Ίουλίου στις 6 μ.μ. Ύπεύθυνοι της κατασκήνωσης από πλευράς της διοργανώτριας Ίεράς Άρχιεπισκοπής υπήρξαν ο Διευθυντής του Γραφείου Νεότητας της Άρχιεπισκοπής π. Άντώνιος Καλλιγέρης, ο κ. Μάνος Κουμπαρέλης πρόεδρος του «Συνδέσμου», ενώ πολύ επικοινωνιακή υπήρξε ή συνεχής παρουσία του π. Παύλου Ίωάννου, γραμματέα της Συνοδικής Έπιτροπής Άγωγής της Νεότηας.

Κεντρικό θέμα του συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της κατασκηνώσεως ήταν: «Άνθρώπινες σχέσεις σήμερα» και γύρω από αυτό έγιναν 3 εισηγήσεις, ομάδες εργασίας και συζητήσεις. Παράλληλα λειτουργή-

Άναμνηστική φωτογραφία μας από τις τέσσερις περιόδους των κατασκηνώσεων της Ίεράς Μητροπόλεως Νικαίας.

σαν ομάδες δημιουργικής άπασχόλησης, πολιτιστικές εκδηλώσεις, πραγματοποιήθηκαν εκδρομές (στά γειτονικά μοναστήρια, Ροῦπελ), ἐνώ μία οικολογική ἐξόρμηση ἔδωσε τὴν δυνατότητα στους κατασκηνωτὲς νὰ γνωρίσουν τὴ λίμνη Κερκίνη καὶ τὶς ὁμορφιές της.

Τὸ κλείσιμο τῶν ἐργασιῶν τῆς κατασκλήνωσης – συνεδρίου ἔγινε τὸ Σάββατο 31 Ἰουλίου μὲ τὴν παρουσία τοῦ πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἱ. Μ. Νεαπόλεως – Σταυρουπόλεως ἀρχιμανδρίτη Βαρνάβα Τύρη, μὲ ἀγρυπνία καὶ Δεῖπνο Ἀγάπης καὶ μὲ γενική τὴ διαπίστωση γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς πρωτοβουλίας καὶ τὴν ἀνάγκη καθιέρωσής της.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 30ῆς Ἰουλίου 1999

Λειτουργοῦν καὶ φέτος γιὰ 15η συνεχὴ χρονιά, οἱ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Νικαίας στὴ Στεφάνη Βοιωτίας.

Μέσα σὲ ὁμορφο φυσικὸ περιβάλλον, σὲ σύγχρονες ἐγκαταστάσεις, οἱ ὁποῖες κάθε χρόνον βελτιώνονται αἰσθητὰ, 500 παιδιὰ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καὶ Λυκείου –σὲ τέσσερις περιόδους– ζοῦν ἀξέχαστες ἐμπειρίες χαρᾶς, παιχνιδιοῦ, πνευματικῆς ἀνάτασης ποῦ προσφέρει ἡ κατασκηνωτικὴ ζωὴ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος, στὸ πρόσωπο τοῦ ὁποίου τὰ παιδιὰ καὶ οἱ νέοι τῶν 7 Δήμων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας, διακρίνουν τὴν ἀγάπη καὶ τὸ εὐλακρινὲς ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὰ σύγχρονα νιάτα, κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες καθ' ὅλη τὴ διάρκειά τοῦ ἔτους, ὥστε ἡ λειτουργία τῶν Κατασκηνώσεων νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ τὸ καλοκαίρι, κατὰ γενικὴ ὁμολογία κατασκηνωτῶν καὶ γονέων, ὑποδειγματικὴ ἀπὸ κάθε ἄποψη.

– Στὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος τῶν Ποιμαντικῶν Ἐπισκέψεων του στὰ Ἱδρύματα τῆς Μητροπολιτικῆς του Περιφέρειας, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ἐπισκέφθηκε στίς 29 Ἰουλίου τὸ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ τῶν ΦΥΛΑΚΩΝ τοῦ Κορυδαλλοῦ.

Συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, πέρασε ἀπ' ὅλους τοὺς θαλάμους τῶν ἀσθενῶν, ἐνισχύοντάς τους μὲ λόγους παρηγορητικούς, δίδοντάς τους τὴν πατρικὴ του εὐλογία καὶ πολλὰ δῶρα τὰ ὁποῖα μὲ πολλὴ φροντίδα εἶχαν ἐτομαστῆ ἀπὸ τὴν εἰδικὴ Ὑπηρεσία Προνοίας ποῦ λειτουργεῖ ἐπὶ καθημερινῆς βάσεως στὴν Ἱερά Μητρόπολη.

Ἀκόμη συνεργάστηκε μὲ τοὺς Ὑπευθύνους τοῦ Ἰδρύματος ὥστε σύντομα νὰ λειτουργήσῃ μικρὸς Ἱ. Ναὸς στὸ χῶρο τοῦ Νοσοκομείου καὶ νὰ τελεῖται τακτικὰ Θεία Λειτουργία καὶ τὸ μυστήριον τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως.

Ὁ Σεβασμιώτατος ὑπεσχέθη νὰ βοηθήσῃ στὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ νέου Ἱ. Ναοῦ καὶ ἡ πρώτη Θ. Λειτουργία ὀρίστηκε γιὰ τὶς 6 Αὐγούστου.

(Ἐκ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Σταγῶν καὶ Μετεώρων

Οἱ μαθητικὲς κατασκηνώσεις τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Σταγῶν καὶ Μετεώρων, ποῦ λειτουργοῦσαν γιὰ ὄγδοο καλοκαίρι στὴν ὁμορφή τοποθεσία τῆς Ἀναλήψεως Τρυγόνος, μὲ τὶς πατρικὲς εὐχὲς καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Σεραφεῖμ σημείωσαν θαυμάσια ἐπιτυχία.

Προηγήθηκε ἡ περίοδος τῶν θηλέων, στὴν ὁποία τὴν ἡμέρα τῶν ὀνομαστικῶν της δόθηκε ἡ γενικὴ ὀνομασία: «Ἡ Πύλη τοῦ Οὐρανοῦ». Ἔτσι ἀποκαλεῖται ἡ Παναγία Μητέρα τοῦ Κυρίου μας, ἡ Ὅποια ὡς πρότυπο πνευματικοῦ ἀνθρώπου ἐμπνέει καθέναν καὶ καθεμία, ποῦ θέλει νὰ ἀκολουθεῖ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ἐκείνη μὲ τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς της ἦταν φωτεινὴ «Λυχνία». Ὅταν τῆς τὸ ζητοῦν οἱ πιστοὶ συντρέχει ὡς «Προσβεία» θερμὴ πρὸς τὸν Υἱὸ της. Καὶ πολλὲς φορὲς σὰ στοργικὴ μάνα τῶν πιστῶν γίνεται καὶ σωτήρια «Προστασία» τους.

Οἱ κατασκηνώτριες τακτοποιήθηκαν σὲ πέντε Ὅμαδες, στίς ὁποῖες δόθηκαν τὰ ὀνόματα: Φωτοδόχες, Ἀγλαόκαρπες, Ἄδολες, Ἡδύπνοες καὶ Ταπεινές. Τὰ στελέχη, ποῦ προσφέρθηκαν νὰ διακονήσουν τὴν περίοδο καὶ ἦσαν ἐπιστήμονες, πτυχιούχες ἢ σπουδάστριες, ἐργάστριες μὲ ἰδιαίτερο ζῆλο καὶ ἐνθουσιασμό. Ἀγάπησαν τὶς κατασκηνώτριες καὶ ἀγαπήθηκαν ἀπὸ αὐτές. Κατέστησαν τὴν περίοδο μία θαυμάσια πνευματικὴ κυψέλη καὶ μία ἀρμονικὴ, χαρούμενη καὶ εὐλογημένη πνευματικὴ οἰκογένεια. Οἱ ὠραῖες ἀναμνήσεις τῆς περιόδου εἶναι πάμπολλες καὶ θὰ συνοδεύουν τὶς κατασκηνώτριες γιὰ ἀπροσδιόριστο χρονικὸ διάστημα!

Δεύτερη ἐφέτος ἦταν ἡ περίοδος τῶν ἀρρένων. Ἡ γενικὴ ὀνομασία της ἦταν: «Θέλω, Μπορῶ, Προχωρῶ». Ἦταν δηλαδὴ ἓνα ὠραιότατο καὶ περιεκτικὸ σύνθημα, ποῦ ἀποτελεῖ ἄριστο βοήθημα γιὰ μία σωστὴ καὶ θεάρεστη πορεία στὸ στίβο τῆς ζωῆς. Μὲ αὐτὸ εἶναι δυνατό νὰ υπερπηδηθοῦν τὰ διάφορα ἐμπόδια, οἱ ἰσχυροὶ πειρασμοὶ καὶ οἱ φοβερὲς δυσκολίες. Μὲ τὴ θέληση εἶναι δυνατὴ ὅποιαδήποτε προσπάθεια καὶ ἐπιτυχία στὸν πνευματικὸ στίβο.

Στίς ὀκτὼ Ὅμαδες τῆς περιόδου δόθηκαν οἱ ἀκόλουθες σχετικὲς ὀνομασίες: Ριψοκίνδυνοι, Χαλύβδινοι, Ὁρειβάτες, Ὑψιπέτες, Κατακτητές, Ὀδοδεῖκτες, Αἰσιόδοξοι, Ἀδελφωμένοι.

Καὶ στίς δύο περιόδους μετεῖχαν παιδιὰ ποῦ ἀποφοίτησαν ἀπὸ τὴν Ε' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ ἢ φοιτοῦσαν στὸ Γυμνάσιο καὶ στὸ Λύκειο. Τὰ στελέχη μὲ τὴ μεταξύ τους γνωριμία καὶ τὴν ἀγάπη τους πρὸς τὰ παιδιὰ βοήθησαν, ὥστε οἱ ἡμέρες κάθε περιόδου νὰ περνοῦν ὁμορφα καὶ εὐχάριστα. Ταυτόχρονα ἔδωσαν διάφορα μηνύματα, χρέσημα στὰ παιδιὰ γιὰ τὸν ἀγῶνα τους καὶ τὴ σωστὴ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τους, ὅπως καὶ γιὰ τὴ διαμόρφωση καλοῦ χαρακτήρα.

Δόθηκαν εὐκαιρίες, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν ὅλοι κάποια ἐπικοινωνία τους μὲ τὸν Θεό, μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ὅποιοῦ ἢ ζωῆς μας παίρνει νόημα καὶ οὐσία. Οἱ καρποὶ τῆς πνευματικῆς προσφορᾶς τῆς κατασκηνώσεως θὰ ἐξαρηθοῦν

όπωσδήποτε από την προσωπική διάθεση και προσπάθεια κάθε κατασκηνωτή και κατασκηνώτριας. Ο Παντοδύναμος βοηθάει όλους, ακόμη και τον πιο αδύνατο, αρκεί να Τού τὸ ζητήσει.

– Μὲ ὑπεύθυνο τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. Σεραφεῖμ Μοναχὲς τῶν Ἀδελφοτήτων τῶν Ἱ. Μονῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως πραγματοποιήσαν στίς 23 καὶ 24 Ἰουλίου προσκυνηματικὴ ἐκδρομὴ στίς Ἱ. Μονές Ἀγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ Κουφαλίων, Τιμίου Προδρόμου Ἀκριτοχωρίου, Ἀγ. Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης Σιδηροκάστρου καὶ Τιμίου Προδρόμου Σερρών. Ἐπισκέφθηκαν καὶ τὸ Μουσεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σερρών, στὸ ὁποῖο ξεναγήθηκαν ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Μάξιμο.

π. Γ. Στ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, «προτάσει καὶ προβολῆ» τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ἐξέλεξε (19 Αὐγούστου 1999) τὸν τιτουλάριο Μητροπολίτη Βρεσθένης κ. Δημήτριο (Τρακατέλλη), νέο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Δημήτριος ἔδωσε συνέντευξη Τύπου στὴν αἴθουσα τῆς Ε.Σ.Η.Ε.Α. (Ἀθήνα), τὴν Πέμπτη 26 Αὐγούστου. Μετὰ τὴν προσφώνηση τοῦ προέδρου τῆς Ἑνώσεως, ὁ κ. Δημήτριος ἀνέγνωσε τὸ ἐξῆς κείμενο:

«Τὴν 19ην Αὐγούστου, “προτάσει καὶ προβολῆ” τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Βαρθολομαίου καὶ ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, “τῆς συγκροτοῦσης τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν σῶμα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας», ἐξέλεγειν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς. Τὴν μεγίστην αὐτὴν τιμὴν τῆς ἱερωτάτης ἐκλογῆς μου, τῆς γενομένης ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ θελήματι τοῦ Παναγίου Θεοῦ, ἐδέχθην ἐν βαθείᾳ ταπεινώσει, φόβῳ Θεοῦ καὶ ἀφάτῳ εὐγνωμοσύνη.

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἰς τὴν προσφώνησίν του κατὰ τὸ ἐπὶ Συνόδου Μικρὸν Μήνυμα μοῦ εἶπε: “Σὰς ἐμπιστευόμεθα τὴν μεγαλυτέραν καὶ πλέον δυναμικὴν ἐπαρχίαν τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ προτρεπόμεθα ὑμᾶς νὰ ἀποκαταστήσετε καὶ νὰ περιφρουρήσετε τὰ ὑψίστα ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ ἐν αὐτῇ προσφιλοῦς τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν προσπάθειάν σας αὐτὴν καὶ ἐν γένει εἰς τὴν διαποίμιασιν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς θὰ εἴμεθα παρὰ τὸ πλευρὸν ὑμῶν, διότι αὕτη ἀποτελεῖ προσφιλέστατον μέλος τοῦ ἐνὸς σώματος τῆς ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διότι εἶναι ἀδιαίρετος ἡ ἱερά πνευματικὴ συμπόρευσις αὐτοῦ τε καὶ ἐκείνης. Καὶ ἀκόμη διότι “ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εὐθύνη τυχάνει ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετος”. Ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Κέντρου θὰ προσευχόμεθα διὰ τὴν ἰκάνωσιν ὑμῶν ἀπὸ Θεοῦ ἐν τῇ ἄρσει τοῦ ἀνατιθεμένου ὑμῖν βαρέος σταυροῦ καὶ θὰ ἔχωμεν ἐτοιμῶς νὰ συναντηθῶμεν ὑμῖν ἐκάστοτε πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀνα-

Ὁ Σεβ. Ἀμερικῆς κ. Δημήτριος κατὰ τὴ συνέντευξιν Τύπου.

φρομένων προβλημάτων. Σὰς ἐτίμησεν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία. Τιμήσατε αὐτὴν καὶ τὴν Ἐπαρχίαν σας διὰ νὰ δοξάζωμεν ἅπαντες ὁμοῦ τὸ ἅγιον Ὄνομα τοῦ Θεοῦ”.

Ὅπως διαφαίνεται σαφέστατα ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω ἐμπνευσμένους λόγους, ἡ τιμὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμε ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία εἶναι ὄντως μεγίστη, δι’ αὐτὸ καὶ εἶμαι βαθύτατα εὐγνώμων. Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθύνη ἡ ὁποία μοῦ ἀνατίθεται εἶναι πράγματι τεραστία, τόσο ἐναντι τοῦ Θεοῦ ὅσον καὶ ἐναντι τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου καὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ εὐγενοῦς λαοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς. Τὸν πλήρη ζωτικότητα καὶ ἐξαρετικὴς δυναμικότητος λαὸν αὐτὸν τὸν Θεοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον τρέφω βαθυτάτην ἐκτίμησιν καὶ ἀνεπιφύλακτον ἀγάπην διότι τὸν γνωρίζω ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, ἐκλήθην ὑπὸ Θεοῦ νὰ διακονήσω. Νὰ τὸν διακονήσω μὲ ὄλην μου τὴν ὑπαρξιν, μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, μὲ ὀλοτελῆ ἀφοσίωσιν.

Ἡ διακονία αὕτη εἶναι διακονία πίστεως, ἀγάπης καὶ ἐλπίδος, διότι πραγματοποιεῖται ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος ἔγινε ἄνθρωπος διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ζωὴν καὶ περισσεῖαν ζωῆς ὅπως ὁ ἴδιος ἐβεβαίωσεν “Ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν» (Ἰωάν. 10, 10). Διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον προσοπτικὴν ἐλευθερίας, εἰρήνης, χαρᾶς, δικαιοσύνης καὶ δημιουργικότητος.

Ἡ προσοπτικὴ αὕτη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου, συνοδευομένη ἀπὸ τὸν πλοῦτον τῆς μακραίωνος παραδόσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ μας Γένους, θὰ εἶναι βασικὰ στοιχεῖα τῆς προσπαθείας μας ἐν Ἀμερικῇ. Μιᾶς προσπαθείας ἡ ὁποία μὲ τὴν πανσθενῆ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν τῆς Μητρὸς

Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ἔξοχον προθυμίαν τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀμερικῆς προσφιλεστάτων ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου ἐν γένει, καὶ τοῦ Λαοῦ, θὰ κάμῃ πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ τὴν συνέχισιν ἐν βαθείᾳ εἰρήνῃ, ἐνότητι καὶ ὁμονοίᾳ τὴν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν προσφορὰν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἀληθείας καὶ τῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως εἰς τὸν ἀπέραντον ἀλλὰ καὶ φιλόξενον κόσμον τῆς Ἀμερικῆς. Ἐνα κόσμον πολυδιάστατον, πολυπολιτισμικόν, μὲ θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς διαφοροποιήσεις, μὲ σημαντικὰς κοινωνικοπολιτικὰς ἀνακατατάξεις, καὶ μὲ καλπάζουσαν τεχνολογικὴν πρόοδον, δηλαδὴ ἓνα κόσμον, ὁ ὁποῖος προσκαλεῖ τὴν Ὁρθοδοξίαν νὰ προσφέρει τὸ μέγιστον καὶ τὸ ἄριστον».

Κατόπιν ἀπάντησε σὲ πολλὰ ἐρωτήματα τῶν δημοσιογράφων, ἐνῶ δήλωσε ὅτι θὰ ἀναχωρήσει γιὰ τὴν Ἡνωμένην Πολιτείαν στὶς 15 Σεπτεμβρίου καὶ θὰ ἐνθρονισθεῖ στὶς 18, ἀπὸ τὸν Σεβ. πρῶην Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβο, ὡς ἐκπρόσωπο τοῦ Πατριαρχείου.

Γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Σεβ. κ. Δημητρίου, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δήλωσε στὶς 19 Αὐγούστου:

«Ἡ Ἐκλογή εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς τοῦ μέχρι τοῦδε Τιτουλαρίου Μητροπολίτου Βρεσθένης κ. Δημητρίου εἶναι ἡ ἀρίστη πασῶν καὶ δεδομένων τῶν ἰδιαιτέρων πνευματικῶν, θεολογικῶν, πρακτικῶν καὶ διανοητικῶν του χαρακτηρισμάτων προοιωνίζεται μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς.

»Συγχαίρομεν τὸν ἐκλεγέντα ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς μας εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν Ἀξίωμα ἐκλεκτός, πολὺτιμος καὶ ἄριστος συνεργάτης καὶ προσευχόμεθα καὶ πιστεύομεν καὶ τοῦ εὐχόμεθα καλὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν νέαν του ὑψηλὴν ἀποστολήν.

» Συγχαίρομεν ἀκόμη καὶ τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Ἀμερικῆς, διότι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου εἶναι βέβαιον, ὅτι θὰ εὕρῃ τὸν ἀληθῆ καὶ γνήσιον ποιμένα καὶ τὸν ἀξιαγάπητον πατέρα».

Ε.Π.Α.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὴν 29ῃ Ἰουνίου 1999 ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, κατὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς μνήμης τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ζήτησε ἀπὸ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ τοὺς Ὁρθοδόξους νὰ ὑπερνηκίσουν τὴν «πλάνην» τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἐορτάσουν ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔτος 2000. Οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ φθάσουν στὴν πλήρη ἐνότητα, τὴν ὁποία θέλει ὁ Χριστός. Στὸν καθιερωμένο ἑορτασμὸ αὐτὸ συμμετέσχε καὶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Γέροντα Ἐφέσου κ. Χρυσόστομο. Τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας ἔγιναν ἰδιαίτερος δεκτὰ ἀπὸ τὸν Πάπα.

– Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' σχεδιάζει νὰ ταξιδεύσῃ κατὰ τὸ ἔτος 2000 στὶς σπουδαιότερες τοποθεσίες τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἡ πρόθεσίς του νὰ

ἐπισκεφθῆ καὶ τὴν Ἀθήνα, πού προκάλεσε τὴν γνωστὴν ἀπὸ τὸν Τύπο ἀντιδράσει τῆς Ἰ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μελετᾶται προσεκτικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἐπεσήμανεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος σὲ ἐπιστολὴν Του πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖο, καλὸν θὰ ἦταν μιὰ Πανορθόδοξος Σύναξις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀπὸ κοινοῦ τὰ προβλήματα, πού συναρτῶνται πρὸς τὸ ζήτημα τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐπιθυμίας τοῦ Πάπα καὶ τῶν τυχόν σχετικῶν οἰκουμενικῶν ἐκδηλώσεων εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

– Τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐθνικῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Συνόδων τῆς Εὐρώπης συνεκάλεσε τὴν ἐτησίαν Συνέλευσιν τῶν Γενικῶν Γραμματέων τῶν Συνόδων αὐτῶν στὴν πόλιν Dubrovnik τῆς Κροατίας. Σὲ κοινὴ δήλωσί τους οἱ Γενικοὶ Γραμματεῖς διεκήρυξαν τὴν ἀνάγκη τῆς ἐντατικοποιήσεως τοῦ διαλόγου μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἔκαμαν ἔκκληση στοὺς ὑπευθύνους πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς ἡγέτες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης νὰ μὴ θεωροῦν ὡς ὑπεύθυνον ὁλόκληρον τὸν Σερβικὸν λαὸν γιὰ τὴν ἀγριότητα, πού διαπράχθηκα ἐν τῷ Κοσσοβό. Ἐπίσης ἐπεσήμαναν ὅτι ὁ Σερβικὸς λαὸς πρέπει νὰ συμπεριληφθῆ στὶς χώρες, τὴν ὁποῖαν ἐνισχύει ἡ Δύσις πρὸς ἀνόρθωσιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πορεία τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν πρὸς ἐνοποίησίν τους οἱ Γενικοὶ Γραμματεῖς τῶν Ἐθνικῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Συνόδων τόνισαν, ὅτι τὸ κέντρον τοῦ βάρους τῶν προσπαθειῶν δὲν πρέπει νὰ τίθεται μόνον στὴν οἰκονομία. Ἀναγκαῖα εἶναι καὶ «ἡ πνευματικὴ διάστασις ὡς προϋπόθεσις στενωτέρας συναναπτύξεως τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων στὴν Ἀνατολή καὶ στὴ Δύσι». Ἰδίως οἱ Ἐκκλησίες καλοῦνται «μὲ αὐτοσυνείδησιν καὶ αὐτοκριτικὴν νὰ δημιουργήσουν μαζὶ αὐτὸν τὸν νέον πολιτισμὸν ἐπάνω στὴν γηραῖά ἡμεῶν».

– Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος στὴν Ταϋλάνδη John Bosco Manat Chuabsamai, ὁ ὁποῖος εἶναι Πρόεδρος τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Διαθρησκευτικῶν Ὑποθέσεων στὴν χώρα αὐτή, προτρέπει τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς νὰ ἐντατικοποιήσουν τὴν προσπάθειά τους γιὰ νὰ γνωρίσουν εἰς βάθος τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων θρησκείων στὴν Ἀσία καὶ ἔτσι νὰ ἔχουν θετικὴ στάσι ἀπέναντι σ' αὐτὰς. «Εἶναι σπουδαῖο, –ὅπως εἶπε– ν' ἀναπτύσσουμε τὴν γνώσιν μας γιὰ ἀνθρώπους ἄλλων θρησκείων, ἰδίως γιὰ τὴν διδασκαλίαν τους, πού ἀφοροῦν τὴν πίστιν, καὶ γιὰ τὴν πρᾶξιν ὡς ἐκδήλωσι τῆς πίστεως αὐτῆς, γιὰ νὰ οἰκοδομοῦμε ἔτσι στὴν Ἀσίαν ὀρθὸν καὶ βαθὺν σεβασμὸν γιὰ ἄλλους ἀνθρώπους... Γιὰ τὸ ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ στὴν Ἀσίαν τὸ ὕψιστον πρωτεῖο βρῖσκαται στὴ μαρτυρία τῆς δυνάμεως τῆς ἀγάπης».

– Ἡ «Εὐρωπαϊκὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν», τὴν 25ῃ Σεπτεμβρίου 1999, θὰ ἀπονείμῃ στὴν πόλιν Salzburg τὸ διὰ τὸ τρέχον ἔτος «Toleranzpreis» (Βραβεῖον γιὰ τὴν ἀνοχὴ τῶν ἄλλων μὲ ἀγάπην) στὸν πρῶην Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Βιέννης διακεκριμένο 94ετῆ Καρδινάλιο Franz König, συνιδρυτὴ τῆς Ἀκαδημίας αὐτῆς, πρὸς ἀναγνώρισιν τόσοσιν τῆς παγκοσμίως γνωστῆς προσφορᾶς

αυτοῦ ὡς θεολόγου καὶ θρησκευολόγου, ὅσον καὶ τῶν πολυαριθμῶν οἰκουμενικῶν πρωτοβουλιῶν αὐτοῦ πρὸς ἀνέγερσιν πνευματικῶν γεφυρῶν ἐπικοινωνίας καὶ ἐνότητος μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης.

Ε.Δ.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ ρωμαιοκαθολικὸς Γερμανὸς ἐπίσκοπος Walter Kasper, πρῶν ἐπίσκοπος στὴν περιοχὴ Rottenburg - Stuttgart καὶ τώρα Γραμματεὺς τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθησι τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, σὲ συνέντευξί του ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα, ὅτι προσεχῶς θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ κοινὴ εὐχαριστιακὴ κοινωνία μεταξὺ Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Λουθηρανῶν. Πᾶ τὴν Intercommunio αὐτῆ, ὡς προσέθεσε, δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ κοινὴ πρᾶξις καὶ δρᾶσις. Ἀπαιτεῖται ἐπὶ πλέον «ἡ σκέψις, ἡ ἰδία πεποιθὴσις πίστεως». Πρέπει νὰ ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὸν «ἀπατηλὸ Optimismus», ὁ ὁποῖος παραβλέπει τὶς πραγματικὰς δυσκολίας. Πρόκειται περὶ «ψευδοῦς Οἰκουμενισμοῦ», ὅταν ἐπιδιώκωμε νὰ ἐνωθοῦμε μὲ «τὸν πλέον χαμηλὸ κοινὸ παρονομαστή», καταπιέζοντας κάθε τι ἄλλο.

Ὅσον ἀφορᾷ στὸ παπικὸ λειτουργημ, ὁ ἐπίσκοπος Kasper προσέθεσεν ὅτι, τοῦτο ἐξασκήθηκε στὴν πορεία τῆς ἱστορίας κατὰ διαφορετικὸν τρόπο. Ἡ σημερινὴ μορφή του δὲν πρέπει νὰ ἀπολυτοποιηται. Μᾶλλον πρέπει νὰ ἐξετασθῆ πῶς τὸ παπικὸ λειτουργημ πρέπει νὰ προσαρμοσθῆ στὶς σημερινὰς καταστάσεις γιὰ νὰ ἐξασκηθῆ κατὰ τρόπον, πού θὰ εἶναι ἀνεκτὸς ἀπὸ τὴν Χριστιανικὴ Οἰκουμένη.

- Ὡς «ἱστορικὴ γέφυρα» μεταξὺ Ρωμαιοκαθολικῶν

καὶ Προτεσταντῶν χαρακτηρίσει ὁ Πρόεδρος τοῦ Παγκοσμίου Λουθηρανικοῦ Συνδέσμου λουθηρανὸς ἐπίσκοπος Christian Krause τὴν «κοινὴ διακήρυξι γιὰ τὴν περὶ δικαιοσύσεως διδασκαλία», τὴν ὁποία διακήρυξι θὰ ὑπογράψουν τὴν 31η Ὀκτωβρίου 1999 στὴν πόλι Augsburg ἡγετικά στελέχη τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἀλλὰ ὁ ὑπ' ἀρ. 1 θεολόγος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Παπικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ ζητήματα τῆς πίστεως Καρδινάλιος Joseph Ratzinger τόνισε σὲ συνέντευξί του, ὅτι ἡ ὑπογραφή τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος «κοινῆς διακηρύξεως» δὲν αἶρει πολλὰ ὑπάρχοντα ἐρωτήματα καὶ «προβλήματα». Ἡ διακήρυξις αὐτῆ, ὅπως τόνισε, «δὲν εἶναι συμφωνία γιὰ τὴ διδασκαλία περὶ δικαιοσύσεως αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ γιὰ θεμελιώδεις ἀλήθειες τῆς περὶ δικαιοσύσεως διδασκαλίας». Ὑπάρχουν πάντοτε διαφορετικὰς ἐρμηνεῖες ὠρισμένων διατυπώσεων, ὅπως λ.χ. τῆς ἐκφράσεως «simul iustus et peccator». Ἐνῶ ἡ φράσις αὐτῆ γιὰ τὸν Λούθηρο σημαίνει «ἄμαρτωλὸς καὶ ἐξ ὀλοκλήρου δικαιωμένος», γιὰ τὴ ΡΚαθολικὴ Ἐκκλησία δὲν ὑπάρχει τέτοιος Dualismus. «Ὅταν κάποιος δὲν εἶναι δίκαιος, τότε ἐπίσης δὲν εἶναι δικαιωμένος». Μὲ τὴ δικαίωσι καὶ μὲ τὴ Χάρι, ἡ ὁποία παρέχεται διὰ τῶν Μυστηρίων, ὁ ἄμαρτωλὸς γίνεται «καινὴ κτίσις». Ἀλλὰ παραμένει ἡ δυνατότης τοῦ πειρασμοῦ γιὰ τὴν ἁμαρτία. Τέτοιες διαφορὰς, κατὰ τὸν Ratzinger, θὰ εἶναι προσκόμματα γιὰ μιὰ πλήρη συμφωνία.

Ε.Δ.Θ.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λειτουργεῖ Φροντιστήριον Ὑποψηφίων Κατηχητῶν πού ἰδρύθηκε τὸ 1960 μὲ ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν, μὲ τὸ εἰδικὸ πρόγραμμα μαθημάτων καὶ ἐκπαιδευτικῶν εὐκαιριῶν, προσφέρει στοὺς νέους, πού ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπηρετήσουν τὸ κατηχητικὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταρτισθοῦν θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ γιὰ τὸ τόσο ὑψηλὸ ἔργον τους.

Τὰ μαθήματα γίνονται κάθε Σάββατο 3.45' - 7.30' μ.μ. στὴν Αἶθουσα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (Κολωνάκι). Γίνονται δεκτοὶ σπουδαστὲς καὶ τῶν δύο φύλων, ἡλικίας 18 - 40 ἐτῶν, ἀφοῦ προσκομίσουν: α) Ἀποδεικτικὸ Σπουδῶν (τουλάχιστον Ἀπολυτήριον Λυκείου) καὶ β) δύο πρόσφατες φωτογραφίες.

Οἱ ἐγγραφὰς γίνονται καθημερινῶς, κατὰ τὶς ὥρες 8 π.μ. ὡς 2 μ.μ. στὸ Γραφεῖο τοῦ Φροντιστηρίου Ἰ. Γενναδίου 14, Μονὴ Πετρακίη (δίπλα στὸν «Εὐαγγελισμὸς») - τηλ. 7238.360.

Στὶς 2 Ὀκτωβρίου, ἡμέρα Σάββατο, καὶ ὥρα 5 μ.μ. θὰ γίνῃ στὴν Αἶθουσα Τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἡ ἐναρξὴ τῶν μαθημάτων τοῦ Φροντιστηρίου.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΚΑΤΗΧΗΤΩΝ

Στὴν ἴδια αἶθουσα, ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον ἕως τὸ Μάιον, σύμφωνα μὲ πρόγραμμα πού θὰ ἀνακοινωθεῖ ἐγκαίρως, λειτουργεῖ εἰδικὸ ἐπιμορφωτικὸ Σεμινάριον γιὰ τοὺς ἤδη κατηχητὰς.

Ὁ στόχος αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ Σεμιναρίου εἶναι ἡ μετάδοσις νέων ἐμπειριῶν κατηχητικῆς διακονίας οὕτως ὥστε οἱ κατηχητὰς νὰ ἐπιτελοῦν ἐμπνευσμένα καὶ ἀποδοτικότερα τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατηχητικὴν διακονίαν τους μέσα στὸ ἀπαιτητικὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης

Προκειμένου νά προβώμεν εἰς τήν καθ' ἐξάφρῃσιν δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5/1978 Κανονισμοῦ «Περί Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων» πλήρῳσιν μιᾶς (1) θέσεως Κλάδου ΔΕ Γραφῆς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προσόντα καὶ δὴ ἐκκλησιαστικὸν ἦθος καὶ γνῶσιν τῶν συγχρόνων λογιστικῶν καὶ δακτυλογραφικῶν μέσων (κομποῦτερς), ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου (20) ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Ὑδρα τῆ 17ῆ Ἰουνίου 1999

† Ὁ Ὑδρας Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τοῦ Ν. 673/1977 (ἄρθρον 1 ἐδ. α' καὶ 3) καὶ β) τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Ν. 817/1978, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἀγάμους Κληρικούς τῶν δύο πρώτων βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης, ἔχοντας πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὰ ἄλλα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Προκηρύξεως ταύτης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱεράᾳ Μητροπόλει Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν.

Ἐν Χίῳ τῆ 15ῆ Ἰουλίου 1999

† Ὁ Χίου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος "Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων", καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβώμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων τῶν ἐν λόγῳ κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων:

1) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Δαφνῶν Αἰγιαλείας,
2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Μαρίνης Μυρτιάς Αἰγίου, διὰ τὴν δευτέραν ὀργανικὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 20ῆ Ἰουλίου 1999

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κρεμαστῆς καὶ

2) Ἁγίου Κωνσταντίνου Καστανέας Βοιῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάρτῃ τῆ 21ῆ Ἰουλίου 1999

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου

Προκειμένου νά προβώμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως ἐνὸς λαϊκοῦ ὑπαλλήλου κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ καὶ ἐνὸς λαϊκοῦ ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ Κλητήρων - Ὁδηγῶν, τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν. Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης δεόν νά ἔχωσιν τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 6 ἕως 13 τοῦ 5/1978 Κανονισμοῦ «Περί Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων». Ὁ διορισμὸς εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν ἐνεργηθήσεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Κιλκίς τῆ 26ῆ Ἰουλίου 1999

† Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Προκειμένου νά προβώμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ Ὁδηγῶν Αὐτοκινήτου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως σχε-

τικήν αίτησιν μετά τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν. Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης δέον νὰ ἔχωσιν τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 6 ἕως 13 τοῦ 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων». Ὁ διορισμὸς εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν ἐνεργηθῆσεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Θεσσαλονίκη τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ Β΄

Ἱερὰ Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Τυρνάβου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 περὶ Ἱεροκλήρων, προκειμένου νὰ πληρώσωμεν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν Ἱεροκλήρου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Τυρνάβου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λαρίση τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΔΕ Κλητήρος ὁδηγοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν. Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης δέον νὰ ἔχωσιν τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 6 ἕως 13 τοῦ 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων». Ὁ διορισμὸς εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν ἐνεργηθῆσεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Κυθήροις τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Κυθήρων ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις:

Α. Τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Εἰσοδίων Θεοτόκου - Φριλιγκιανικῶν 2) Ἀγ. Τριάδος - Μητᾶ-

των 3) Ἀγ. Βασιλείου - Ἀλοῖζιανικῶν 4) Εἰσοδίων Θεοτόκου - Βιαραδίκων 5) Ἀγ. Γεωργίου - Καλησπεριανικῶν 6) Ἀγ. Ἀντωνίου - Καστριανικῶν 7) Μεταμορφώσεως Σωτήρος - Κεραμωτοῦ 8) Ἀγ. Μηνᾶ - Λογοθετιανικῶν 9) Ἀγ. Ἐλέσης - Πούρκου 10) Τιμίου Προδρόμου - Στραποδίου 11) Ἀγ. Ἀναργύρων - Φατσαδίκων 12) Προφήτου Ἡλιοῦ - Ἀγ. Ἡλία 13) Ἀγ. Σπυρίδωνος - Καλοκαιρινῶν καὶ Β. Διακόνων: 1) Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ (Μητροπολιτικοῦ) - Χώρας 2) Ζωοδόχου Πηγῆς - Ποταμοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κυθήροις τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Κυθήρων ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Διστράτου Ἄρτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 23ῃ Αὐγούστου 1999

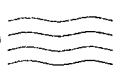
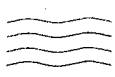
† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 204 καὶ ἀπὸ 23-11-1963 ἡμετέραν Ἀπόφασιν «Περὶ συστάσεως δέκα (10) ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἄρτης», δ) τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2104/1976 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιάρθρωσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων» καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναφ Παντοκράτορος πόλεως Ἄρτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακοικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1^α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-

496

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Αύγουστος 1999, Άριθμ.

σεως τής παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἄρτη τῆ 23ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων καὶ διακόνων τῶν ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Γεωργίου Νέας Ζίχνης καὶ 2) Ἀγίου Γεωργίου Χαριτωμένης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νέα Ζίχνη τῆ 24ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως: 1) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Καλυβίων 2) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Λαυρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σπάτα τῆ 31ῃ Αὐγούστου 1999

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 26/1999 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὴν διακονικὴν θέσιν τῆς Ἐνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ "Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου" Κουρνὰ Ἀποκορώνου καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐνεργήσωσιν τὰ δέοντα διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 26 Ἰουλίου 1999

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

Διεύθυνσις Διαδικτύου τῆς Ἐκκλησίας:

http://www.ecclesia.gr

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Καισαριανῆς ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.

Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας

τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου

τῆς Ἑταιρείας Γραφικῶν Τεχνῶν "ΑΒΕΛ"

Μενελάου 2, Ἡλιούπολη, Τηλ. - Fax: 9761274

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Μηνύματα ἐκ τῆς ἐπισημοῦ ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἱερᾶς Συνόδου, Ἐπίσημα ἔγγραφα.

Πίναξ τῶν Ὑποψηφίων δι' ἔγγραφὴν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Ἱ. Μ. Χατζηφώτη, Χρονικὸν τῆς ἐπισημοῦ ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (20 Μαΐου - 5 Ἰουνίου 1999).

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια

Παράρτημα.